

Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” Baia Mare

GAVRIL CIUBAN

Documentar biobibliografic aniversar

2011

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „Petre Dulfu” BAIA MARE
director dr. **TEODOR ARDELEAN**
SERIA PERSONALITĂȚI MARAMUREȘENE – ANIVERSĂRI

Documentar biobibliografic aniversar
realizat în cadrul
Serviciului de Informare Bibliografică și Documentară
de:

ANA GRIGOR
LIANA POP

Coperta IV: grafică de Alexandru Szabo

Coperta și realizarea grafică: **Alexandru Roman**

Paul Butler

Tandrul culegător de cuvinte

A scrie despre Gavril Ciuban la ceas aniversar – Doamne, cum mai trec anii noștri fără să ne întrebe de vrem or ba s-o facă! – ne apare ca necesar și obligatoriu în același timp. Aceste vorbe vor să acopere tocmai ceea ce este esențial în destinul acestui poet din partea de jos a Maramureșului. Existența lui literară marchează, tocmai locul firesc al unui poet adevărat, cu voia sau fără voia sa, dar mai ales fără voia sa, după cum îl știm cu toții de parcimonios cu propria sa devenire și cu locul pe care (nu) și-l revendică prin canoanele de care nu mai scăpăm odată. Ca un legendar zimbru el își înseamnă într-un răboj nevăzut limitele dincolo de care nu vrea nicicum să pășească. Să fie vorba de teamă, de justa sa autoapreciere, sau despre altceva? Noi credem că tocmai ultima aserțiune trebuie desfăcută din foile care ascund – nu pe deplin, din fericire! – personalitatea literară a lui Gavril Ciuban și care se refuză cu o oarecare obstinație, de altminteri feciorelnică, greu de admis și de înțeles de alții (totuși, cam mulți!). Pentru că Gavril Ciuban este el însuși numai în sfera poeziei, în arealul cuvântului de la care se revendică și pe care îl revendică cu o tărie și o perseverență năucitoare de peste patru decenii. Desigur că omul ar părea, la o primă vedere, altfel decât poetul care își apără cu înverșunare lumea lui, lume atât de străină nouă. Tocmai nouă celor care vrem, cu orice chip, să-l categorisim, să-l includem undeva în insectarul literaturii de ieri și de astăzi. Desigur că nu încapе îndoială că locul lui există acolo, dar ce ne facem cu faptul că el, poetul cum ar veni, nu prea vrea să ne dezvăluie acel lor. Atâta doar cât ne fascinează cu câte un fulger de metafore, cu un cutremur – că tot e la modă, de n-ar mai fi! – de versuri aruncate în lume, cu o zgârcenie greu de înțeles, totuși, de mulți. Lucrând asupra cuvântului ce i s-a arătat (în vis oare?), îl aduce și înaintea noastră, dar el nu mai este acela, ci este altul. Este cuvântul lui Gavril Ciuban. Răsărit între noi din pădurile seculare ale Vaserului ca o excepție ce violența atunci cotidianul,

amorf altminteri, al unor ani ce aparțin tinereții noastre, el ne aducea de atunci chiar o altfel de poezie. Emul declarat și îndrăgostit până la obsesie de Nichita Stănescu, pe care de altfel l-a și cunoscut, poetul vișeuan nu avea cum să scape din conul de lumină al marelui poet. Și dacă el nu s-a simțit niciodată micșorat de această companie, se cade ca nici noi să n-o facem. Pentru că, aplecându-ne cu osârdie și răbdare, asupra versului scris de Ciuban de bună seamă, vom vedea imediat filonul de originalitate care îi este propriu. Probabil că, din perspectiva unei istorii literare oarecare, pe care cu toții o urâm și-o iubim în aceiași măsură și într-o devălmășie apriorică, toată creația sa poetică să fie prea apropiată de maestru. Și, bănuțiți dumneavoastră ce se întâmplă cu fluturii care se apropie prea mult de lampă. Numai că noi ne permitem să afirmăm că nu aceasta este esența poeziei sale. Ciuban este un îndrăgostit de cuvânt, așa cum deja am precuvântat mai sus. Și, abia de aici încolo trebuie să ne punem marea întrebare: este sau nu este el însuși când scrie ce și cum scrie? Noi credem că da. În anii '90, atunci când debuta editorial, era el însuși un model și era chiar imitat – cu discreție, dar nu de neobservat pentru un critic atent – de prietenii săi în ale poeziei. Dar mai frapant pentru mine rămâne sensul emulativ al creației sale. Toți cei care ne învăteau în jurul său – atunci, oare și acum?, noi eram fluturii pe lampă! – căutam să fim metaforici, să creăm și noi armonii insolite din cuvintele noastre, acorduri și ritmuri nemaiauzite, urmând modelul Ciuban. Pare „enorm” ceea ce scriu eu aici, dar dacă eu am curajul s-o recunosc, de ceilalți nici că-mi pasă. Că, lumea zice, ne-am găsit, mi-am găsit un drum al meu în poezie, este și meritul lui Gavril Ciuban. Maeștri, ori de ce mărime ar fi ei, trebuie depășiți. Altminteri nu sunt maeștri, ci fantoșe. Rămâne apoi să stabilim în ce măsură Gavril Ciuban și-a depășit starea inițială în care se complăcea cu frenezie și perversitate poetică, parcă T. Maiorescu o numea „beția de cuvinte” și, în ce altă măsură a devenit el un poet adevărat. Aici, pentru a nu cădea într-o stare de prostrație sau de admirație imputabilă ex cathedra, mai ales de critici mai vorace și mai aplecați asupra fenomenului poetic contemporan decât noi, spunem un da fără trâmbițe și talgere izbite cu furie admirativă. Pentru că, vreau nu vreau, Gavril Ciuban este prietenul meu, și atunci când scriu ce scriu, tocmai obținerea detașării invocate de orice critic pare lovită de nulitate. Dar, să nu cumva să mă credeți în totalitate. Sigură este o doză de fatală admirație. Așa încât trebuie să mă credeți că sunt conștient de necesitatea de a o depăși cumva, chiar și la o aniversare. Pentru că,

dincolo de stăpânirea cuvintelor – are poetul acesta un dar aparte: atunci când ia în stăpânire un cuvânt, o expresie, o formulare, musai să devină numai a sa –, trebuie să remarcăm ideile care străbat, cu stăruință am zice noi, întreaga sa operă poetică (să nu uitați că el este și un excelent eseist și, cam leneș, critic literar). Deși un poet pe care fantasticul îl tot încearcă pe la ferești, el nu se poate desprinde de real, de cotidian. Poeziile care fac trimitere sau care se izvodesc din lumea din jur, lume care de multe ori îl apasă cu asupra de măsură pe poet, dar și pe om, se pot constitui într-un adevărat jurnal personal. Chiar dacă el nu este un poet excesiv autoreflexiv sau îmbătat prea tare de propria sa persoană. Sau chiar de-aceea. Și această lume, în care se amestecă și se zvârcolesc tot felul de jivine, el vrea, cu orice chip, s-o îndese în lumea naturii ce-l ocrotește și-l (re)naște chiar pe poet. Pentru că fără natură nimic nu e... de poetul Ciuban! Un loc deloc comun în opera sa este tenta patriotică a poemelor sale, care trăsătură se vrea o sfidare la adresa celor care îl consideră numai un stăpân absolut al metaforei. Vreți să aflați dacă și reușește? Citiți-i poemele! Pentru că Gavril Ciuban este un poet care se poate citi, chiar fără efortul invocat de cei care refuză să citească poezia modernă pentru că este... încifrată. Dar, tu, cititorule unde te plasezi în această relație biunivocă? Tu, te excluzi? Atunci nu ești cititor, chiar dacă știi să citești, te autoelimini dintr-o lume care, ea însăși te refuză, tăcută și categorică. E lumea bună a poeziei, univers pe care îl împlinește cu prisosință și sărbătoritul Gavril Ciuban.

Fără a fi un „gălăgios”, un poet mizerabilist și nici măcar autor de manifeste literare, Gavril Ciuban reușește să marcheze tocmai arealul poeziei maramureșene cu personalitatea sa, personalitate care ni se lasă atât de greu descifrată, în timp ce ne cuvântă numai poezia. Dar asta nu e nimic pe lângă faptul fericit de a avea ce descifra în viața unui poet adevărat.

Marian Nicolae TOMI

Bărbatul tuturor anotimpurilor și ultimul dezertor din lagărul destinului!

Cuvinte, cuvinte, cuvinte... spune Hamlet indicând ironic conținutul cărții pe care apoi o azvârle decepționat. Cuvinte, cuvinte, cuvinte... ușor de zis, dar cât de greu e să le găsești când vorbind de un prieten trebuie să le conjugii la prezent.

Gavril CIUBAN nu pare a fi un partener de discuție!

Deși ne știm de o viață, și nimic nu ne separă, ci totul, mai degrabă ne apropie, pe Gavril CIUBAN mai mult l-am citit decât am vorbit. De o subtilă inteligență și mereu implicat afectiv, el adoptă mereu poziția unui „amator specialist”. Acest om destins, pudic și aparent detașat, cărând în spate o permanentă emoție a cotidianului, dar și a prieteniei a traversat și traversează încă experiențe (în mare parte poetice) care l-au zdruncinat dar nu l-au schimbat. „Rezistă” acestei vieți neacceptând nici căderea în tragic, nici o apărare prin cinism.

Fericit ori de câte ori îi apare o carte, ne-uitarea celor din jur îl emoționează dar îl și surprinde. Nu, nu e un singuratic, ci un poet, un om fericit să fie printre oameni... așa este el: imperfect dureros! Și Gavril CIUBAN nu încearcă să fie altceva decât este, decât ceea ce e: poet.

Farmecul cuvintelor, originalitatea imaginilor, voluptatea lui de a risipi singurătatea îmi ridică un nor de întrebări. Dar „un poet nu poate fi judecat de un alt poet”, fapt pentru care cred cu adevărat în spusa că „numai lucrurile trecătoare țin de fericire”. Oare ce n-o fiind știind să ceară inimii acest poet și om de excepție? Mult prea rar, dureros de rar, pentru doi vechi prieteni, luăm loc alături pe șaua unei vipere șchioape pentru a părăsi împreună „epoca de piatră/a singurătății”.

A pătrunde mai mult în domeniul său păgân și grav supus unei autoobservări panicate, ar însemna să irolesc cititorului surpriza de a vedea în cărțile sale versuri ce i se îmbie ca în fața unui pluton de execuție.

Gavril CIUBAN este bărbatul tuturor anotimpurilor și ultimul dezertor din lagărul destinului! Mi-ar fi plăcut să copilărim împreună.

Echim VANCEA

A. REPERE BIOGRAFICE

Poetul și prozatorul **Gavril Ciuban** s-a născut la **10 iulie 1951**, în orașul Vișeu de Sus, județul Maramureș.

Familia:

Căsătorit: soția **Lidia**, artist plastic. Copii: **Gabriel** (n. 25 dec. 1978), licențiat în matematică (Universitatea de Vest Timișoara); **Otilia-Vanda** (n. 24 sept. 1981), absolventă a Colegiului de Instructori – Limba Franceză din cadrul Universității de Nord Baia Mare și a Școlii de artă dramatică Studio CENT-UN din Montréal (Canada); **Radu-Anton** (n. 2 ian. 1988), licențiat în geografia turismului (Universitatea „Spiru Haret” București); **Ovidiu-Alexandru** (n. 3 aug. 1991), absolvent al Liceului „Bogdan-Vodă” Vișeu de Sus.

Părinți: mama, **Maria**, născută Bumbuc; tatăl, **Gavrilă** (decedat);

Studii:

1958-1966 – Școala primară și cursurile gimnaziale la Școala Nr. 2 Vișeu de Sus;

1966-1969 – Școala profesională pentru revizori CFR Buzău;

1969-1973 – Liceul Nr. 1 Caracal, jud. Olt;

2002-2006 - Facultatea de Istorie din cadrul Universității „Spiru Haret” București;

2005-2006 - Cursuri de biblioteconomie.

Activitate profesională:

Lucrează în mai multe locuri din țară. Se întoarce la Vișeu de Sus pentru a se angaja la Ocolul Silvic – Centrul de recoltare a fructelor de pădure.

După anul 2000 devine bibliotecar și apoi responsabil al Bibliotecii Orășenești Vișeu de Sus.

Activitate literară și publicistică:

Membru (din 1974) și președinte (din 2002) al Cenaclului literar „Andrei Mureșan”.

Fondator al Cenaclului literar „Alexandru Deiac” al tinerilor creatori (1995), la Biblioteca Orășenească Vișeu de Sus.

Debutează cu poezie în revista *Cronica* din Iași, în 1975.

Debut editorial cu volumul de versuri *Cultivatorul de pietre și tandra dihanie*, în 1992.

Prezent în revistele literare: *România literară*, *Luceafărul* (București), *Cronica* (Iași), *Tribuna*, *Echinox* (Cluj-Napoca), *Familia* (Oradea), *Calende*, *Neue Literatur*, *Orizont* (Timișoara), *Limba română* (Chișinău), *Archeus*, *Nord Literar*, *România km 0* (Baia Mare), *Transilvania* (Sibiu), *Poesis* (Satu Mare), *Almar* (Sighetu Marmăției), *Astra Vișeuana*, precum și în presa maramureșeană: *Pentru socialism*, *Graiul Maramureșului*, *Glasul Maramureșului*, *Informația Zilei de Maramureș*, *Jurnalul de Vineri*, *Clipa*, *Nord Magazin*, *Jurnalul de Sighet*.

Redactor al periodicului săptămânal *Jurnalul de vineri* (Subredacția Vișeu de Sus).

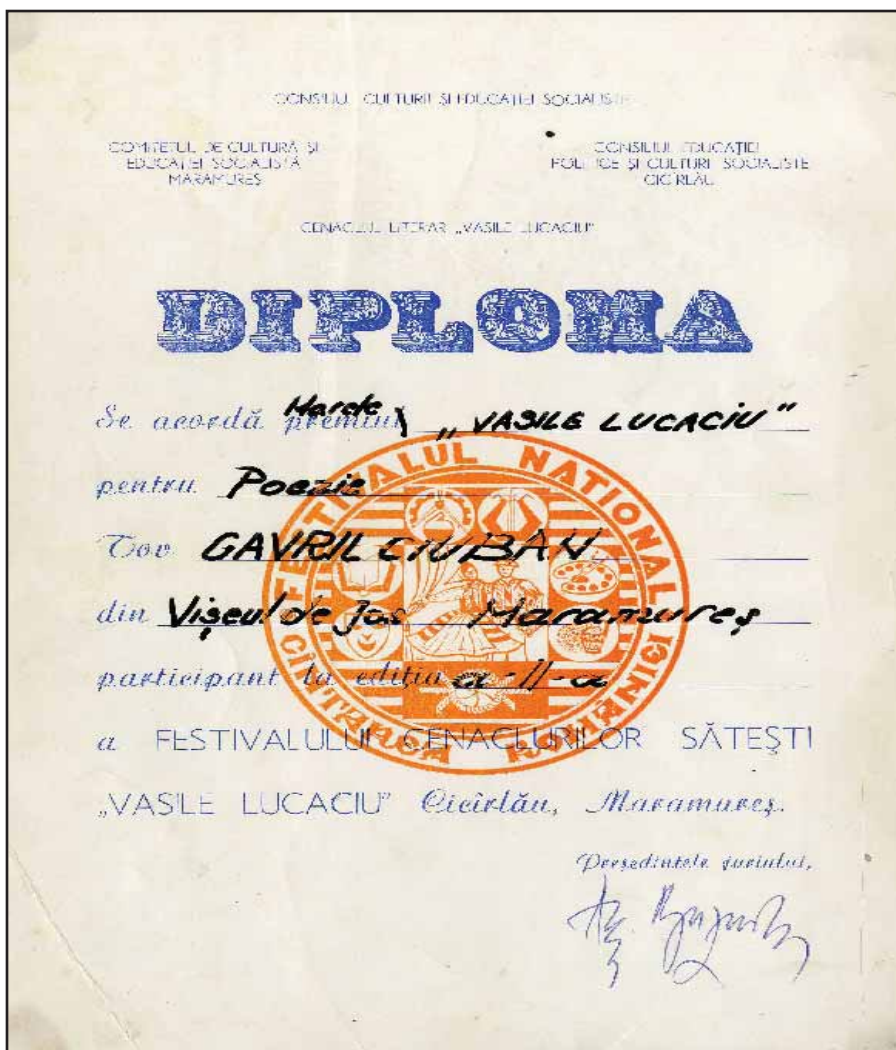
Redactor asociat la revista *Nord Literar*.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România, Asociația Scriitorilor București (din 1998).

Poeziile i-au fost traduse în limbile italiană, franceză, germană și ucraineană.

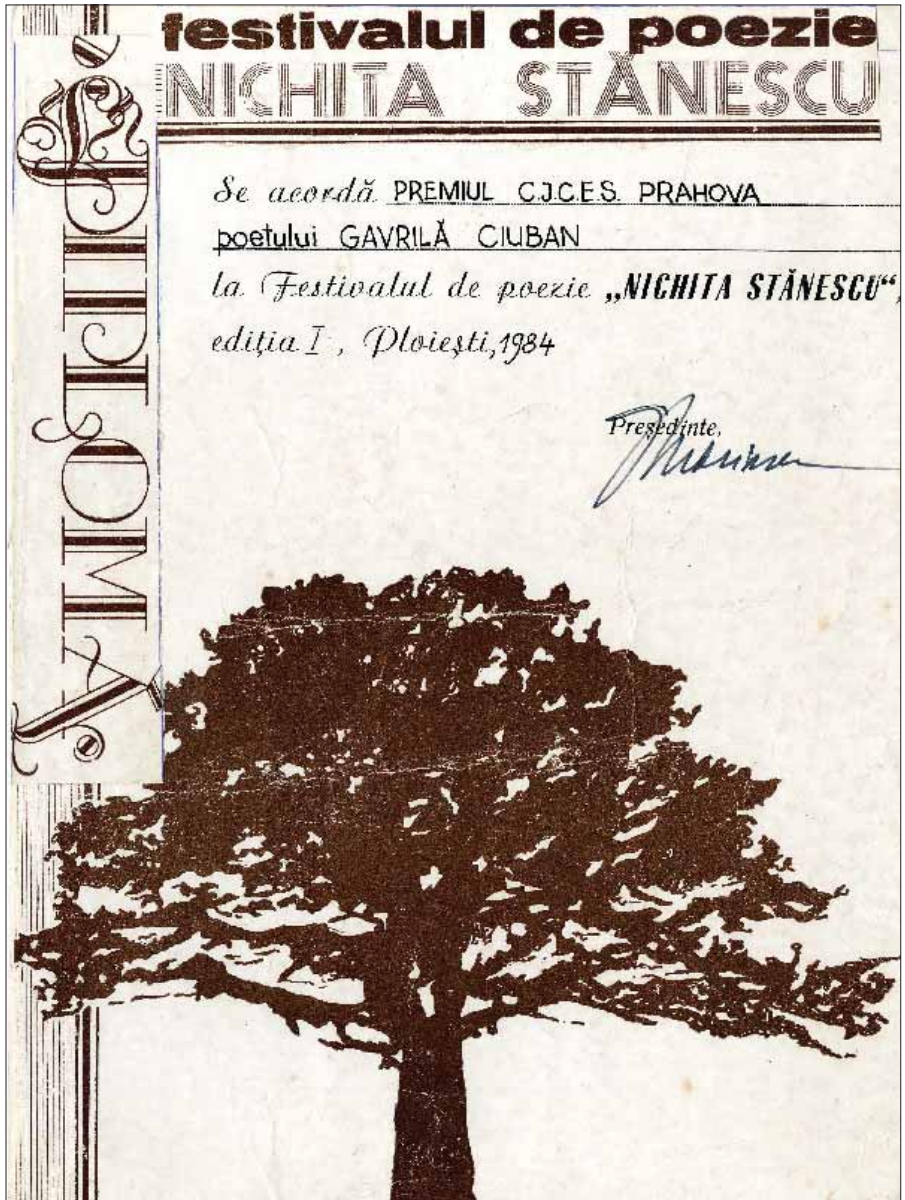
Premii literare, diplome:

1980 – Marele Premiu „Vasile Lucaciu” pentru Poezie la ediția a II-a a Festivalului Cenaclurilor Sătești „Vasile Lucaciu”, Cicârlău;

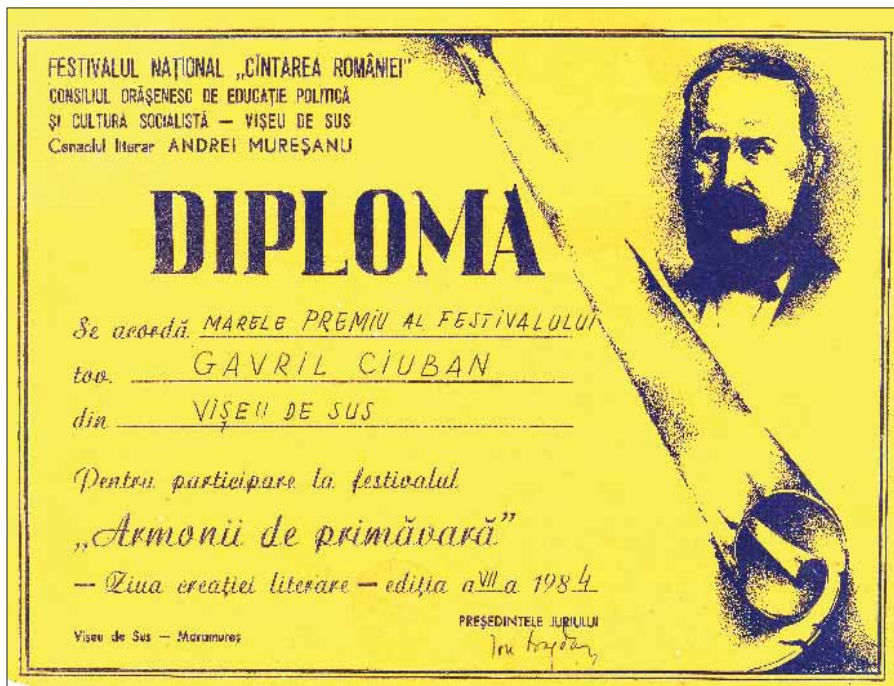

1982 – Premiul revistei *Luceafărul* la Festivalul Literar „Lucian Blaga”, Sebeș;

1984 – Premiul I la Festivalul de Poezie „Nichita Stănescu”, ediția I, Ploiești;

- Marele Premiu al Festivalului „Armonii de primăvară”, ediția a VII-a, Vișeu de Sus;

1985 – Premiul revistei *România literară* la Festivalul de Poezie - Sighetu Marmăției;

1992 – Marele Premiu al Festivalului Național de Poezie de la Sighetu Marmăției, pentru volumul *Cultivatorul de pietre și tandra dihanie*;

FESTIVALUL NAȚIONAL DE POEZIE
SIGHETU MARMĂȚIEI

acordă

PREMIUL

Marele premiu

GAVRIL CIUBAN

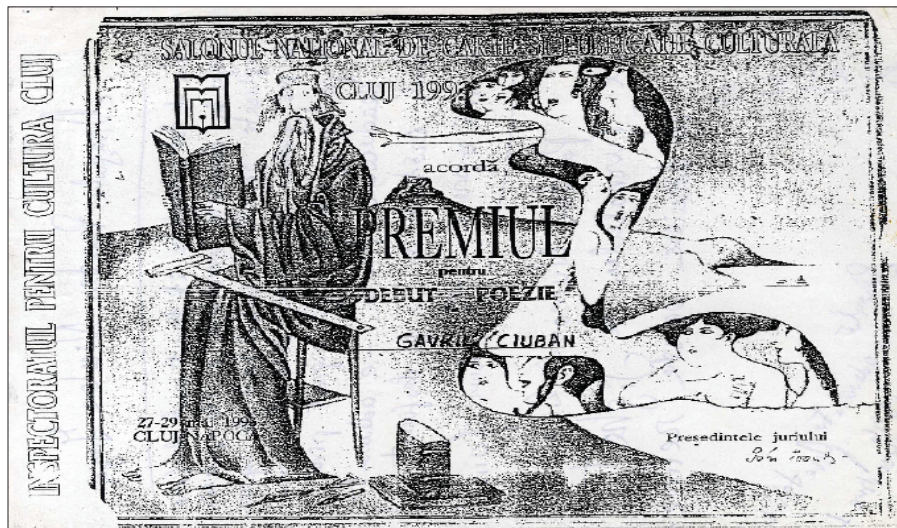
pe anul
1992

Președintele juriului,

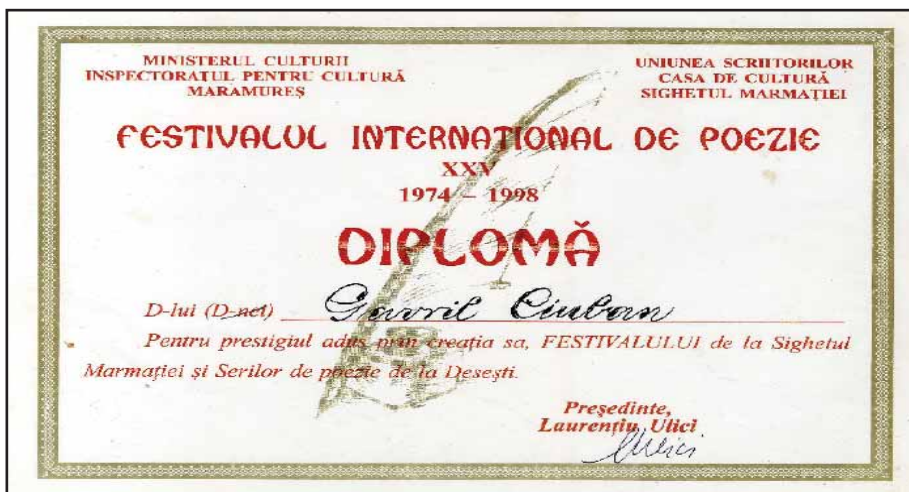
Sighetu Marmăției,
6.XI.1992.

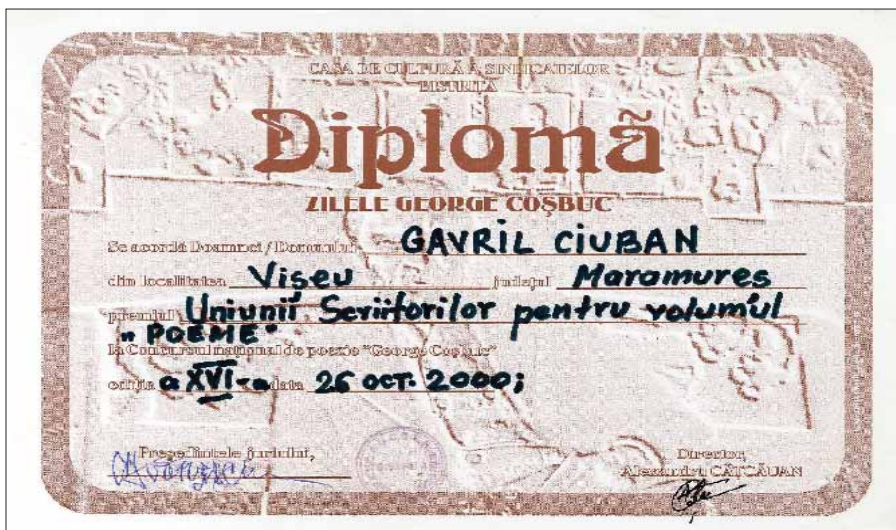
1993 – Premiul pentru Debut – Poezie la Salonul Național de Carte de la Cluj-Napoca, pentru volumul *Cultivatorul de pietre și tandra dihanie*;

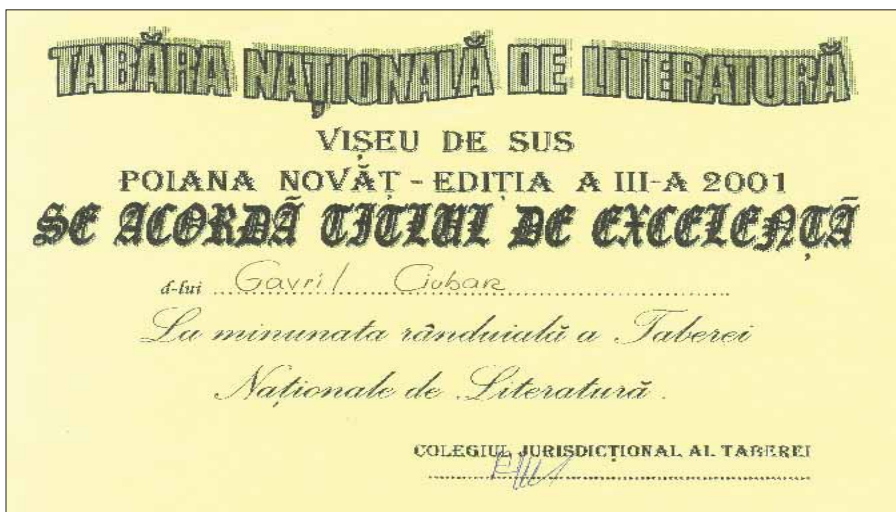
1998 – Diplomă acordată în cadrul Festivalului Internațional de Poezie de la Sighetu Marmăției, la ediția jubiliară, „pentru prestigiul adus prin creația sa, Festivalului de la Sighetul Marmăției și Serilor de poezie de la Desești”;

2000 – Premiul Uniunii Scriitorilor din România la Concursul Național de Poezie „George Coșbuc” de la Bistrița, secțiunea „Antologii de autor”, pentru volumul *Poeme*;

2001 - Titlul de Excelență primit în cadrul Taberei Naționale de Literatură Vișeu de Sus – Poiana Novăț, ediția a III-a, pentru „minunata rânduială a Taberei Naționale de Literatură”;

Volumul *Cultivatorul de pietre și tandra dihanie* a fost nominalizat pentru „Cartea de poezie a deceniului zece” (în primele 160 de titluri din circa 5000 publicate);

2003 - Diplomă de excelență acordată de Prefectura Județului Maramureș „pentru întreaga activitate profesională desfășurată în anul 2003”;

2005 – Premiul I la Concursul Ad Visum , Vișeu de Sus „pentru recunoașterea calității excepționale a volumului *Tranșeea săpată de păsări* prezentat în concursul Ad Visum, ediția I-a”;

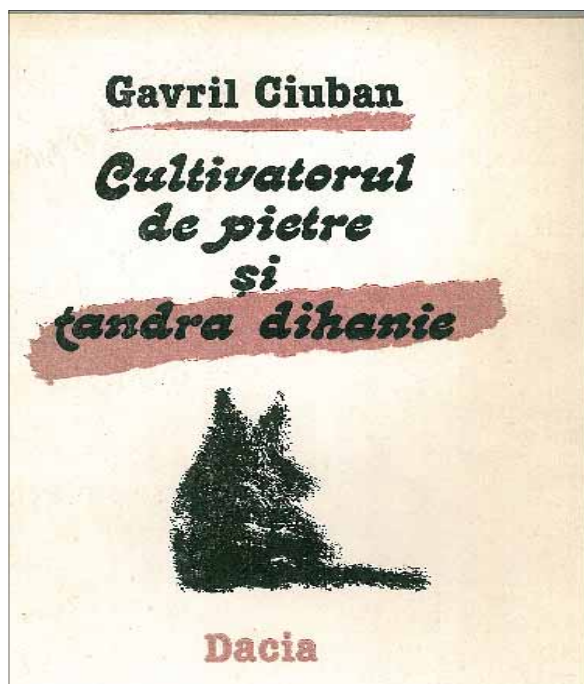

B. BIBLIOGRAFIA SELECTIVĂ A OPEREI

1. AUTOR AL VOLUMELOR:

Cultivatorul de pietre și tandra dihanie. Cluj : Dacia, 1992.

Referințe la volum:

Cozmuța, Augustin. *Stări metaforice.* Graiul Maramureșului, 4, nr. 955-956, 25 sept. 1992, p. 4.

Basarab, Victor Marin. *Voievodala distincție a cuvintelor : Gavril*

Ciuban – Cultivatorul de pietre și tandra dihanie (Editura Dacia). Azi (București), 19 nov. 1992.

Moldovan, Ioan. *Cultivatorul de pietre și tandra dihanie de Gavril Ciuban – Ed. Dacia, Cluj, 1992. Familia (Oradea), 29 (129), nr. 1 (329), ian. 1993, p. 18.*

Mureșan, Ion. *Dihanie tandră, poezia...* Tribuna, 5, nr. 6, 11-17 febr. 1993, p. 4.

Coșovei, Traian T. „În căutarea poemului pierdut”. Contemporanul – ideea europeană, nr. 7 (148), 19 febr. 1993, p. 7.

Burnar, Ion. *Cultivatorul de pietre și tandra dihanie, de Gavril Ciuban.* Clipa, 1, nr. 76, 20 iul. 1993, p. 4.

Novceanu, Cristina. *Cartea de poezie : [recenzie].* Târgoviștea, 4, nr. 2-3 (16-17), 1993, p. 16.

Spânu, Alexandru. *Gavril Ciuban: Cultivatorul de pietre și tandra dihanie.* Luceafărul (București), nr. 22 (201), 2 nov. 1994, p. 4.

Grigoriu, Florin. *Scriitori maramureșeni.* ACcent, 1999, p. 8.

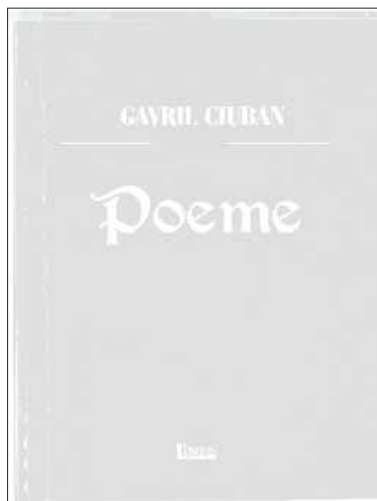
Poeme. Cluj : Editura Limes, 2000. 163 p.

Referințe la volum:

Ghenceanu, Vasile Radu. „*Poeme*” de Gavril Ciuban. Graiul Maramureșului, 12, nr. 3073, 13-14 mai 2000, p. 2.

Vlad, Mihail I. *Gavril Ciuban – „Poeme”.* Jurnal de Dâmbovița (Târgoviște), 1 (8), nr. 102 (1559), 7 mai 2001.

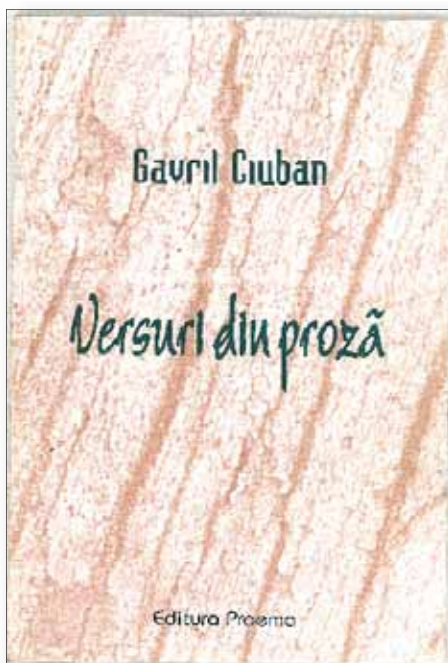
Burnar, Ion. *Literatura non sunt turpia.* Cronica maramureșeană, 1, nr. 15, 5-11 iun. 2001, p. 14.

Antologiile de autor între profesionalism și diletantism (II). Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 352, 26 nov. 2002, p. 7.

Versuri din proză. Baia Mare : Proema, 2000. 90 p.

Referințe la volum:

Alui Gheorghe, Adrian. *Am văzut în lumea mea un înger dar nu știu să-l descriu.* Convorbiri literare, 134, nr. 9 (57), sept. 2000, p. 43.

Lorințiu, Cleopatra. [*,... citește cam tot ce apare, știe cărți întregi...*]. În: **Ciuban, Gavril.** *Versuri din proză.* Baia Mare : Proema, 2000, cop. IV.

Ghenceanu, Vasile Radu. *Gavril Ciuban – „Versuri din proză”.* Graiul Maramureșului, 13, nr. 3271, 6-7 ian. 2001, p. 3.

Est : [poeme]. Versiune italiană de Gabriela Lungu. Cluj-Napoca : Editura Limes, 2002. II, 92 p. (Magister).

Referințe la volum:

Condrat, Alina. „Versuri pe care le-ați scris dumneavoastră” : mărturisire a poetului Gavril Ciuban: [lansarea volumului de versuri „Est”, Cluj Napoca : Limes, 2002]. Glasul Maramureșului, 6, nr. 1716, 21 nov. 2002, p. 2.

Ieri, poetul Gavril Ciuban și-a lansat volumul „Est”. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 348, 21 nov. 2002, p. 16.

Tomi, Marian Nicolae. „Eu cred că poezia și-a schimbat mentalitatea” : [recenzie]. Graiul Maramureșului, 14, nr. 3859, 7-8 dec. 2002, p. 3.

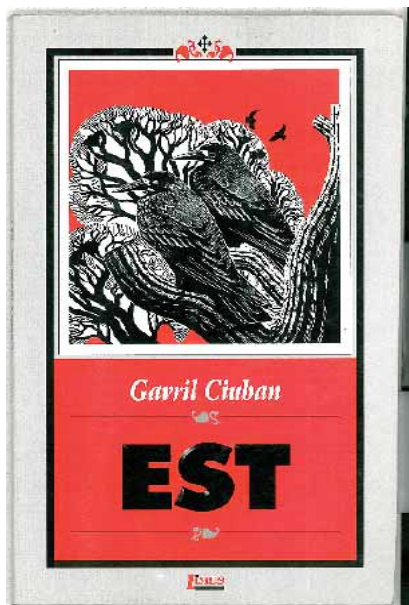
Coande, Nicolae. *Raftul de sticlă* : [recenzie]. Cuvântul Libertății (Craiova), 14, nr. 4013, 4-5 ian. 2003, p. 5.

Ciascai, Grigore. *Un volum de excepție al unui poet de excepție: O sinteză polemică a literaturii maramureșene (18)*. Informația zilei de Maramureș, 3, nr. 388, 14 ian. 2003, p. 7.

Talpalaru, Valentin. *Gavril Ciuban, „Est”, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2002* : [recenzie]. Cronică (Iași), 38, nr. 6, iun. 2003, p. 9.

Novac, Cristina. *Est* : [recenzie]. Steaua (Cluj-Napoca), 55, nr. 7-8, iul.-aug. 2004, p. 98.

Stan, Constantin. *Oameni din Nord (II)*. Ziarul Financiar, [supl.] Ziarul de duminică, 17 mai 2005, p. 1, 3.

Ciascai, Grigore. *Ispita lecturii*. Baia Mare : Proema, 2009, p. 200-201.

 Tranșeea săpată de păsări : (1972-1976) : [versuri]. Baia Mare : Proema, 2004. 90 p.

Referințe la volum:

Gavril Ciuban în tranșeea... literaturii : viața cărților cu poezie și proză : [recenzie]. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 903, 21 sept. 2004, p. 5.

Gagniuc, Ananei. *Poezia veșnic tânără : „Tranșeea săpată de păsări” și de Gavril Ciuban :* [recenzie]. Glasul Maramureșului, 8, nr. 2339, 11 dec. 2004, p. 3.

Brumaru, A.I. *Graiul înserat în melancolie :* [recenzie]. Strada (Brașov), 1, nr. 55, 5 apr. 2005, p. 7.

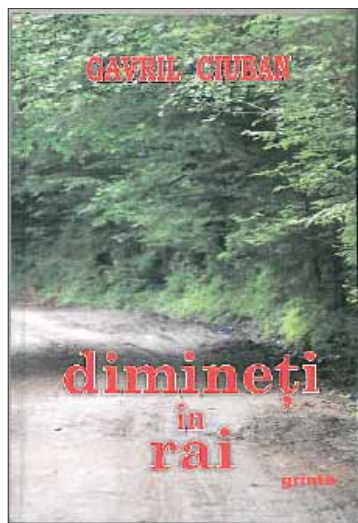

 Dimineți în rai : [versuri]. Cluj-Napoca : Grinta, 2005. 197 p.

Referințe la volum:

Cozmuța, Augustin. *Crispări adamice.* Nord Literar, 4, nr. 4 (35), apr. 2006, p. 5.

Burnar, Ion. *Gavril Ciuban și diminețile sale în rai.* Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2677, 10-11 iul. 2010, p. 7.

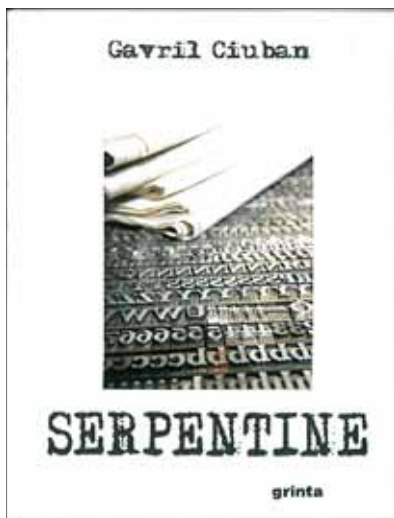
Operele incomplete. Cluj-Napoca : Grinta, 2006. 464 p.

Referințe la volum:

Apariții editoriale la editura Grinta.
Informația de Cluj, 9-15 oct. 2007.

Serpentine. Cluj-Napoca : Grinta, 2007. 124 p.

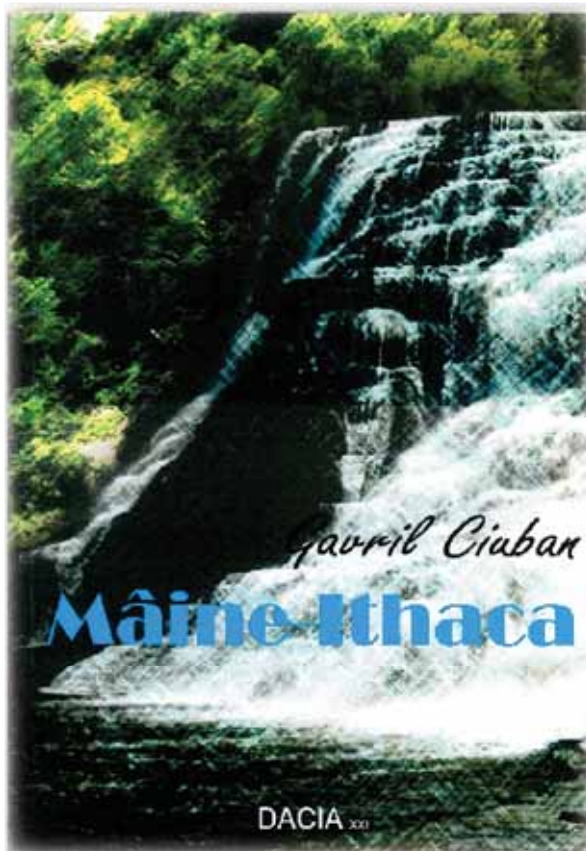
Referințe la volum:

Cojocaru, Gabriel. [Într-o formulă...]. În: **Ciuban, Gavril.** *Serpentine.* Cluj-Napoca : Grinta, 2007, cop. IV.

Paul Romaniuc: „Elegiile lui Zarathustra”; Gavril Ciuban: „Serpentine” : în vitrina cu cărți... bune. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 1933, 2-3 febr. 2008, p. 7.

Mâine Ithaca. Cluj-Napoca : Dacia XXI, 2010. 88 p.

Referințe la volum:

Vădan, Ion. [*Gavril Ciuban își construiește universal liric...*]. În: **Ciuban, Gavril.** *Mâine Ithaca.* Cluj-Napoca : Dacia XXI, 2010, cop. IV.

2. VOLUME ÎN COLABORARE:

 Fântâna cu ghinturi / Gavril Ciuban & Tinerii. Sighet : Editura Jurnalul de Sighet, 1996. 72 p. (Cu Alexandru Deiac și Gabriel Ciuban jr.).

Referințe la volum:

Moldovan, Ioan. *Gavril Ciuban & Tinerii*. Unu (Oradea), 8, nr. 1 (83), ian. 1997, p. 17.

Burnar, Ion. *Fântâna cu ghinturi* : [recenzie]. Glasul Maramureșului, 1, nr. 72, 18 iun. 1997, [Supl.] Glasul literar și artistic, nr. 9, p. [I].

Vancea, Echim. „*Fântâna cu ghinturi*” de Gavril Ciuban, Editura „Jurnalul de Sighet”, Sighetu Marmăției, 1996. Jurnalul de Sighet, nr. 234, 25-31 aug. 1997, p. 1.

Delapogor, L.V. *Adnotări fulgurante*. Dacia literară, 8, nr. 27, dec. 1997, p. 61.

Roșianu, Ioan Romeo. *Gavril Ciuban & Tinerii – „Fântâna cu ghinturi”*, Ed. Jurnalul de Sighet, 1996. Glasul Maramureșului, 2, nr. 269, 28 febr. 1998, p. 2.

Ghenceanu, Vasile Radu. *Gavril Ciuban – un poet mereu surprinzător : (comentarii la cartea „Fântâna cu ghinturi”)*. Graiul Maramureșului, 10, nr. 2520, 25-26 iul. 1998, p. 3.

Morar, Vasile. „La noi în poezie mîna de lucru este ieftină”. Glasul Maramureşului, 3, nr. 800, 20 nov. 1999, p. 2.

Ghenceanu, V.R. *Dreptul la singurătate : (Scriitor la ziar) : comentarii, cronici, interviuri, note.* Baia Mare : Proema, 2001, p. 62-65.

Petrovan, Lupu. „Fântâna cu ghinturi” de Gavril Ciuban : *Scurtă prezentare.* În: **Cenaclul literar artistic „Andrei Mureşanu” Vişeu de sus : patruzeci de ani de existenţă.** Cluj-Napoca : Grinta, 2008, p. 53-55.

Vasile Latiş şi Gavril Ciuban în Viaţa de Aer / Vasile Latiş, Gavril Ciuban. Cluj-Napoca : Grinta, 2009. 179 p.: anexe. (Cu Vasile Latiş).

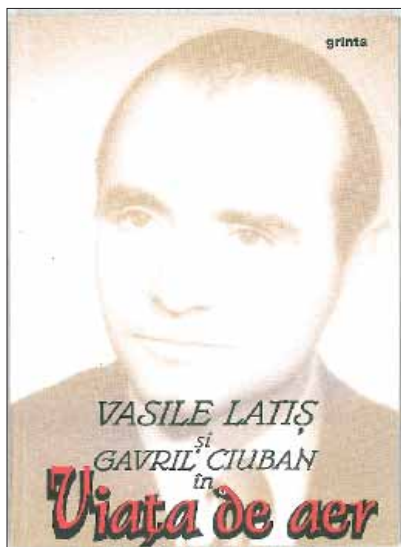
Referinţe la volum:

Horvat, Săluc. *Epistolarul lui Vasile Latiş :* [recenzie la vol. Vasile Latiş şi Gavril Ciuban în *Viaţa de aer.* Cluj-Napoca : Grinta, 2009]. Nord Literar, 8, nr. 4 (83), apr. 2010, p. 4.

Paşca, Marius. *Scriitorul Gavril Ciuban a lansat volumul „Viaţa de aer”.* Informaţia zilei de Maramureş, 10, nr. 2626, 11 mai 2010, p. 9.

Goja, Anca. *Dialog de înţelepciune în cartea „Viaţa de aer”.* Graiul Maramureşului, 22, nr. 6127, 12 mai 2010, p. 4.

Petruţ, Anton. „Viaţa de aer” a fost lansată de două ori : la Târgu Lăpuş. Graiul Maramureşului, 22, nr. 6138, 26 mai 2010, p. 2.

Vasileanu, Marius. *Prietenia poezilor – mântuirea vieții de aer.* Ziarul Financiar, [supl.] Ziarul de duminică, 9 sept. 2010.

Strătinerii / Gavril Ciuban & Otilia Vanda Ciuban. Cluj-Napoca : Dacia XXI, 2010. 89 p. (Colecția Scriitori la ei acasă ; 87) (Cu Otilia Vanda Ciuban).

3. ALTE RESPONSABILITĂȚI:

Volume îngrijite, prefațate, postfațate:

Rînduri și umbre / Anca-Maria Sasu ; Prefață de Gavril Ciuban. Baia Mare : Scriptorium, 2001.

Cartea Ancuței / Anca-Maria Sasu ; Prefață de Gavril Ciuban: *În loc de prefață.* Cluj-Napoca : Grinta, 2006.

Cenaclul literar artistic „Andrei Mureșanu” Vișeu de sus : patruzeci de ani de existență / Ediție îngrijită de Gavril Ciuban și Lupu Petrovan [Postfață: Gavril Ciuban]. Cluj-Napoca : Grinta, 2008.

4. SCRIERI ÎN VOLUME:

1975

De dragoste : [versuri]. În: **Nord'75** : Pagini maramureșene. Baia Mare, 1975, p. 46.

Dor de Mayerling : [versuri]. În: **Nord'75** : Pagini maramureșene. Baia Mare, 1975, p. 47.

Să mai întârziem... : [versuri]. În: **Nord'75** : Pagini maramureșene. Baia Mare : 1975, p. 48.

1980

Ereditate : [versuri]. În: „**Andrei Mureșanu**” : Măiastra Maramureș. [Baia Mare], 1980, p. [7].

1982

Dialoguri imperfecte ; Pentru patrie ; Cîntec pentru domnișoara L ; Elegie ; Biografia unui străin ; Improvizatie ; Postpeisaj ; Și prietenii-s mai rari... ; Pierderea identității : [versuri]. În: **Caietele Măiastra** : poezie, proză, critică literară, eseuri. Baia Mare, 1982, p. 38-44.

1998

Poem : În memoria lui Alexandru Deac. În: **Un sfert de veac de poezie** : Sighetu Marmăției : Antologie de Vasile Muste. București : Editura Fundației „Luceafărul”, 1998, p. 64.

Restriște. În: **Un sfert de veac de poezie** : Sighetu Marmăției : Antologie de Vasile Muste. București : Editura Fundației „Luceafărul”, 1998, p. 65-68.

1999

[Versuri]. În: **Undă verde** : antologie alcătuită de Ion Machidon și Marcel Crihană. București : Amurg sentimental, 1999.

2001

Motto:. În: Mihali, Nicoară. **Între râuri**. Baia Mare : Editura Fundației Culturale „Zestrea”, 2001, p. [4].

2002

Dragului de Laurențiu. În: Pârja, Gheorghe ; Vancea, Echim ; Petreuş, Ioana. **Portret de grup cu Laurențiu Ulici**. Cluj-Napoca : Dacia, 2002, p. 358.

2003

*Autoportret ; **** : [versuri]. În: Nistor, Eugeniu ; Boldea, Iulian. **Antologia poezilor ardeleni contemporani**. Târgu-Mureş : Editura Ardealul, 2003, p. 81-82.

Lui Mihai Eminescu ; Din dragoste : Lidiei ; Poezie săracă ; Metafizică : [versuri]. În: Vancea, Echim ; Pârja, Gheorghe. **Umbra noastră cuvântul** : Serile de poezie „Nichita Stănescu” Deseşti 1979-2003. Sighetu Marmăției : Editura Echim, 2003, p. 43-48.

2004

[Versuri]. În: **Surâsul crizantemei** : Antologie a haiku-ului românesc / îngrijită de Ioan Găbudean. Târgu Mureş : Ardealul, 2004, p. 171.

2005

[Haiku] : [versuri]. În: **Primele viziuni**. Vol. 1: antologie a secțiunii

haiku a Concursului Ad Visum 2005 organizat la Vișeu de Sus – Maramureș. Cluj-Napoca : Grinta, 2005, p. 19.

2008

*Autoportret ; Biografia unui străin ; Cântec pentru domnișoara L. ; *** ; *** ; Singurătate în absolut ; Autoportret ; După dispariția poeziei ; Metafizică ; Poezie de consum* : [versuri]. În: **Cenaclul literar artistic „Andrei Mureșanu” Vișeu de sus : patruzeci de ani de existență**. Cluj-Napoca : Grinta, 2008, p. 59-67.

Portretul unui înger : prefață la volumul „Rânduri și umbre”. În: **Cenaclul literar artistic „Andrei Mureșanu” Vișeu de sus : patruzeci de ani de existență**. Cluj-Napoca : Grinta, 2008, p. 181-182.

2010

După douăzeci de ani : [versuri]. În: Vădan, Ion. **Trepte de marmură: Scriitorii la ei acasă : antologie de poezie**. Vol. 1. Cluj-Napoca : Dacia XXI, 2010, p. 97-99.

*Poem ; Cultivatorul de pietre și tandra dihanie ; Cândva, cu Dorel Cherecheș, în munți ; *** ; Cântec pentru domnișoara L.* : [versuri]. În: **O antologie a poeziei maramureșene : De la poezia populară la poezia contemporană (2009)** / realizată de Nicolae Păuna – Scheianu. Baia Mare : Editura Ethnologică, 2010, p. 257-259.

2011

Cuvinte de recunoștință. În: **Teodor Ardelean – 60 : „Sunt ani la mijloc și-ncă mulți vor trece”** / Volum omagial coordonat de Adrian Pop și Angela-Monica Jucan. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2011, p. 19-20.

5. SCRIERI ÎN PERIODICE:

Poezii:

1976

Poem. Transilvania, 5, nr. 11, nov. 1976, p. 35.

1980

Visul unei nopți de iarnă : [versuri]. Calendarul Maramureșului, 1980, p. 97.

1983

Numai prietenii ; Cum locuită e inima : [versuri]. Pentru socialism, 34, nr. 8533, 9 apr. 1983, p. 3.

[*Versuri*] : Cîntarea României. Tribuna, 27, nr. 52, 29 dec. 1983, p. 1, 8.

1985

Lacrima : din creațiile membrilor cenaclului „Andrei Mureșanu”. Pentru socialism, 36, nr. 9163, 20 apr. 1985, p. 3.

[*Versuri*]. Tribuna, 29, nr. 32, 8 aug. 1985, p. 8.

Restriște ; Umbra peisajului din afara vorbii ; Cîtă depărtare de codru : [versuri]. România literară, 18, nr. 44, 31 oct. 1985, p. 15.

1986

Sunetul razei : [versuri]. Pentru socialism, 37, nr. 9602, 20 sept. 1986, p. 3.

1987

Autoportret ; Domnitori pe o enigmă transparentă : [versuri]. Tribuna, 31, nr. 23, 4 iun. 1987, p. 5.

1988

Mătăsoase priveshti : [versuri]. Pentru socialism, 39, nr. 10077, 2 apr. 1988, p. 3.

1989

Betrachtungen zu einer Landschaft im Rücken der Front ; Selbstbildnis = [Contemplație asupra unui amurg-Camarad neîntors de pe front ; Autoportret]. Neue Literatur, 40, Heft 8, aug. 1989, p. 7-8.

1990

Mîngîind pe creștet un consătean al mileniului trei ; Melancolii fracturate : [versuri]. Graiul Maramureșului, 2, nr. 200-201, 17 aug. 1990, p. 4.

Dialog despre pășune într-o poiană minunată ; Ghetouri în aer liber : [versuri]. Graiul de Duminică : ediție specială a ziarului Graiul Maramureșului, 1, nr. 17, 19 aug. 1990, p. 3.

Dialog despre pășune într-o poiană minată ; Ghetouri în aer liber ; Dialog cu un cerșetor la un capăt de pod : [versuri]. Tribuna, 2, nr. 39 (1761), 27 sept. 1990, p. 6.

1991

Lidiei ; Cultivatorul de pietre ; Singurătate : [versuri]. Familia, 27, nr. 12, dec. 1991, p. 18.

1992

Contemplație asupra ideii de poem ; Improvizație : [versuri]. Azi (București), 17 nov. 1992.

1995

La noi în poezie mîna de lucru este ieftină : [versuri]. Clipa, 2, nr. 10 (128), 17 ian. 1995, p. 3.

Poeme. Nord Magazin, nr. 10, 8-14 mai 1995, p. 13.

După douăzeci de ani : [versuri]. Luceafărul, nr. 38 (247), 1 nov. 1995, p. 14.

1996

Din paradisul comunist : fragmente din volumul „Plutonul de execuție” dedicat lui Alexandru Deiac. Jurnalul de Sighet, nr. 153, 22-28 ian. 1996, p. 7.

Plutonul de execuție : [versuri]. Archeus, 2, nr. 4-6, apr.-iun. 1996, p. 4.

1997

Ia cartea „Odihnă rostitoare” : lui Vasile Latiș : [versuri]. Jurnalul de Sighet, nr. 218, 5-11 mai 1997.

1998

În memoria tatălui meu : [versuri]. Jurnalul de Sighet, nr. 299, 30 nov.-6 dec. 1998.

1999

Poem : În memoria lui Alexandru Deac. Glasul Maramureșului, 3, nr. 758, 2 oct. 1999, p. 2.

Iarnă la Cufoaia : (Lui Vasile Latiș) ; *Remember* : (doamnei mele Lidia Ciubana) ; *Ascultă cum trec* : (omagiul lui Radu Anton). Graiul Maramureșului, 11, nr. 2911, 30-31 oct. 1999, p. 3.

Iarnă la Cufoaia ; 1999 : [poeme]. România km 0, 1, nr. 1, dec. 1999, p. 42.

2000

Pînă Soarele... ; Cu noaptea... ; Cu sufletul meu : [versuri]. Graiul Maramureșului, 12, nr. 3073, 13-14 mai 2000, p. 3.

Iarnă la Cufoaia (lui Vasile Latiș) ; Remember ; Cuiele au prins rădăcini : [versuri]. Archeus, 4, nr. 1-2 (24-25), iun. 2000, p. 37-41.

2001

Istoria altui haiku : [poem]. Opinia, 5, nr. 1049, 2-3 iun. 2001, p. 12.

Istoria unei fotografii ; Istoria unei alienări la domiciliu ; Istoria unui text apocrif... : [versuri]. Familia (Oradea), 37, nr. 6, iun. 2001, p. 93-96.

Istoria unei alienări la domiciliu : [versuri]. Glasul Maramureșului, 5, nr. 1296, 7 iul. 2001, p. 2.

„Se revarsă zorii” (poetului Marin Slujeru) ; Dinții de lapte ai

pastelului ; Flăcări torențiale întunericu' l sîng (Lidiei) ; Fragmente dintr-o Țară visată (mamei) : poeme. Graiul Maramureșului, 13, nr. 3431, 14-15 iul. 2001, p. 3.

Istoria unei fotografii ; Istoria poemului pierdut ; Cuvîntul istorie Istoria unui text apocrif ; Planeta din Haiku : [versuri]. Opinia, 5, nr. 1090, 21 iul. 2001, p. 12.

Cinci poeme de Gavril Ciuban : Istoria unei fotografii ; Istoria poemului pierdut ; Cuvîntul istoric ; Istoria unui text apocrif ; Planeta din haiku. Opinia, 5, nr. 1090, 21-22 iul. 2001, p. 12.

Cuvîntul istorie ; Istoria poemului pierdut ; Istoria altui haiku : [versuri]. Glasul Maramureșului, 5, nr. 1326, 11 aug. 2001, p. 2.

Crochiu ; Tablou fără îngerî dintr-o pictură naivă : [versuri]. Archeus, 5, nr. 3 (28), dec. 2001, p. 72.

2002

Istoria unei fotografii : [versuri]. Glasul Maramureșului, 6, nr. 1494, 2 mart. 2002, p. 2.

Contemplație asupra ideii de poem : [poem]. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 222, 27 iun. 2002, p. 10.

*Peisaj alpin ; **** :* [poeme]. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 228, 4 iul. 2002, p. 7.

Cuvîntul istorie : [versuri]. Familia, 38 (138), nr. 11-12 (445-446), nov.-dec. 2002, p. 103-106.

2003

Poeme de Gavril Ciuban : Meta-fizică. Poezie săracă. Graiul Maramureșului, 15, nr. 3877, 4-5 ian. 2003, p. 3.

Lui Mihai Eminescu : [versuri]. Informația zilei de Maramureș, 3, nr. 418, 18 febr. 2003, p. 7.

Poezie de consum : [Versuri]. Jurnalul de vineri, 2, nr. 26, 16-22 mai 2003, p. 7.

Meta-fizică ; Lui Eminescu ; Poezie de consum : [versuri]. Cronica (Iași), 38, nr. 7, iul. 2003, p. 15.

Poezie de consum : [Versuri]. Graiul Maramureșului, 15, nr. 4066, 16-17 aug. 2003, p. 3.

2004

În liniștea veciei ; Poezie ; Stampă : [versuri]. Graiul Maramureșului, 16, nr. 4228, 28-29 febr. 2004, p. 3.

Cîntec pentru domnișoara L : [versuri]. Memoria ethnologica, 4, nr. 10, ian.-iun. 2004, p. 1134.

Stampă ; În liniștea veciei ; Poezie : [versuri]. Familia, 40, nr. 6, iun. 2004, p. 66-68.

Istoria unui text apocrif : [versuri]. Glasul Maramureșului, 8, nr. 2231, 7 aug. 2004, p. 3.

Tinerilor din acel Decembrie irepetabil : [versuri]. Graiul Maramureșului, 16, nr. 4481, 22 dec. 2004, p. 3.

Strettamente confidenziale (A Radu Săplăcan - in memoriam) : [versuri]. Archeus, 8, nr. 1 (30), dec. 2004, p. 82.

2005

Prezent în amintirile mele. Graiul Maramureșului, 17, nr. 4493, 8-9 ian. 2005, p. 8.

Iluminări : Tînărului poet Vasile Dragoș : [versuri]. Graiul Maramureșului, 17, nr. 4505, 22-23 ian. 2005, p. 5.

Lui Jan (Wales) : [poezie]. Jurnalul de vineri, 4, nr. 117, 11-17 mart. 2005, p. 13.

Poetului Marin Slujeru : [versuri]. Jurnalul de vineri, 4, nr. 123, 22-29 apr. 2005, p. 9.

Călătorie. Jurnalul de vineri, 4, nr. 126, 13-19 mai 2005, p. 14.

[Mai bine m-aș fi născut] : [poezie]. Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1144, 5 iul. 2005, p. 6.

La cules de frăguțe. Jurnalul de vineri, 4, nr. 136, 22-28 iul. 2005, p. 9.

Paznic de noapte : [din volumul „Dimineți în rai”] : [versuri]. Jurnalul de vineri, 4, nr. 148, 14-20 oct. 2005, p. 9.

Cîntec pentru Domnișoara L ; Paznic de noapte ; Stampă : [versuri]. Glasul Maramureșului, 9, nr. 2626, 19 nov. 2005, p. 4.

Peisaj în flăcări ; Călătorie : [versuri]. Glasul Maramureșului, 9, nr. 2632, 26 nov. 2005, p. 4.

2006

De dragoste ; Transhumanță : [versuri]. Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1456, 11 iul. 2006, p. 5.

Iluminări. Transilvania (Sibiu), 35, serie nouă, nr. 8-9, [aug.-sept.] 2006, p. 103.

2007

Cîndva cu Dorel Cherecheș - în munți ; Fragmente dintr-o țară visată (Mamei) : [versuri]. Informația zilei de Maramureș, 7, nr. 1717, 22 mai 2007, p. 5.

Poezia scăpată din lanțuri ; Povîrnișuri ; Răspîntii ; Niciodată toamna... ; Din pastel : [versuri]. Nord Literar, 5, nr. 9 (52), sept. 2007, p. 11.

2008

V Tiși vicinności ; Dolia ; Poeziia ; Liubovna : [versuri] / Gavril Ciuban; Z rumuns'koi pereklav Iurii Pavliš. Marmăția literară, [1, nr. 1], oct. 2008, p. 51-52.

2009

De dragoste ; Alaiuri ; Încotro? : [versuri]. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2231, 24-25 ian. 2009, p. 7.

Cântec pentru domnișoara L. Calendarul Maramureșului, serie nouă, 4, nr. 7-9, ian.-oct. 2008, p. 576.

Ariniș : lui Mihai Olos : [versuri]. Nord Literar, 7, nr. 4 (71), apr. 2009, p. 10.

Es Geht um Liebe ; Poesie = [Când vine vorba de iubire ; Poesie]. Literatur und Kritik (Salzburg, Elveția), nr. 435-436, iul. 2009, p. 45-46.

Pînă să ajungă domnul K ; Încotro? ; Alaiuri ; De dragoste ; Zădărnicii ; Răspîntii ; Peisaj cu struguri noaptea ; Viața de aer : [versuri]. Nord Literar, 7, nr. 7-8 (74-75), iul.-aug. 2009, p. 7.

Paznic de noapte. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2468, 31 oct.-1 nov. 2009, p. 7.

2010

Mă întorc cătă casă... ; Ariniș : lui Mihai Olos. Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2565, 26 febr. 2010, p. 9.

Contemplație doină : [versuri]. Graiul Maramureșului, 22, nr. 6090, 27 mart. 2010, p. 6.

Autoportret : [versuri]. Graiul Maramureșului, 22, nr. 6159, 19 iun. 2010, p. 6.

Poemul de duminică : Pe veci. Ziarul Financiar, [supl.] Ziarul de duminică, 12 aug. 2010.

Acolo : in memoriam Ion Burnar : [versuri]. Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2779, 6-7 nov. 2010, p. 7.

Către casa, care?, fără bilet de călătorie : [versuri]. Nord Literar, 8, nr. 11-12 (90-91), nov.-dec. 2010, p. 7.

Cuvîntul - îndurare n-are : [versuri]. Nord Literar, 8, nr. 11-12 (90-91), nov.-dec. 2010, p. 7.

Hamuri : [versuri]. Nord Literar, 8, nr. 11-12 (90-91), nov.-dec. 2010, p. 7.

Iar Meka începe și dînsa s-o ieie la fugă : [versuri]. Nord Literar, 8, nr. 11-12 (90-91), nov.-dec. 2010, p. 7.

Pe veci : [versuri]. Nord Literar, 8, nr. 11-12 (90-91), nov.-dec. 2010, p. 7.

2011

Acolo : in memoriam Ion Burnar. Izvoare codrene, nr. 4, ian. 2011, p. 63.

Proză:

1995

Inocenții : Cap. 1. Almar (Sighetu Marmației), 2, nr. 2, ian. 1995, p. 6.

1998

Vagonete cu morcovi : [proză]. Luceafărul, nr. 18, 13 mai 1998, p. 10.

La ieșirea din codru : [Din volumul de proză *Inocenții*]. Archeus, 2, nr. 2 (19), oct. 1998, p. 20-22.

1999

Mașina de devorat texte – la minut : (proză satirică și cu adresă). Graiul Maramureșului, 11, nr. 2821, 18 iul. 1999, p. 3; România km 0, 1, nr. 1, dec. 1999, p. 41.

Casa cu ferestre topite : [proză]. România km 0, 1, nr. 1, dec. 1999, p. 2.

2000

Casa cu ferestre topite : fragment. Limba Română (Chișinău), 10, nr. 3-5 (57-59), mart.-mai 2000, p. 159-160.

Personaje anterioare : [proză]. România km 0, 2, nr. 1-2 (3), ian.-aug. 2000, p. 96-100.

2005

Poftiți la proză scurtă! Jurnalul de vineri, 4, nr. 144, 16-22 sept. 2005, p. 9, 13.

Studii, eseuri, articole:

1997

Dar ce este o siluetă de frig? Astra Vișeuană, 2, nr. 2 (4), febr. 1997, p. 4.

Timp și spațiu. Astra Vișeuană, 2, nr. 4 (6), apr. 1997, p. 4.

1998

În așteptarea unei cărți : [Marin Slujeru - 44]. Graiul Maramureșului, 10, nr. 2483, 12 iun. 1998, p. 2.

1999

La o expoziție – Ioan Mihali. Graiul Maramureșului, 11, nr. 2929, 20-21 nov. 1999, p. 3.

Mașina de devorat texte – la minut. România km 0, 1, nr. 1, dec. 1999, p. 41.

2000

Cuvînt de admirație. Graiul Maramureșului, 12, nr. 3021, 11-12 mart. 2000, p. 3.

Dragului de Laurențiu. Graiul Maramureșului, 12, nr. 3243, 28 nov. 2000, p. 2.

2001

Provincia literaturii – Literatura provinciei [IV]. Graiul Maramureșului, 13, nr. 3509, 13-14 oct. 2001, p. 3.

Gavril Ciuban despre Alexandru Pintescu. Archeus, 5, nr. 3 (28), dec. 2001, p. 92.

Gavril Ciuban despre Călin Vlășie. Archeus, 5, nr. 3 (28), dec. 2001, p. 92.

2002

O evocare – Ion Iuga. Graiul Maramureșului, 14, nr. 3605, 9-10 febr. 2002, p. 3.

2003

Fața nevăzută a pădurii. Jurnalul de vineri, 2, nr. 12, 31 ian.-6 febr. 2003, p. 10.

Escaladând culmile Haiku-ului. Jurnalul de vineri, 2, nr. 29, 6-12 iun. 2003, p. 7.

Ion Coman – in memoriam. Graiul Maramureșului, 15, nr. 4143, 14 nov. 2003, p. 2.

2004

O scrisoare de la Gavril Ciuban. Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 825, 22 iun. 2004, p. 5.

Remember : Radu Săplăcan. Archeus, 8, nr. 1 (30), dec. 2004, p. 37-38.

2005

Prezent în amintirile mele : [Vasile Dragoș]. Graiul Maramureșului, 17, nr. 4493, 8-9 ian. 2005, p. 8.

Aurel Pop – la 75 de ani. Graiul Maramureșului, 16, nr. 4521, 10 febr. 2005, p. 10.

Mai multe amintiri cu Ioan Flora. Graiul Maramureșului, 17, nr. 4529, 19-20 febr. 2005, p. 5.

Din grotă ecranului, cu rușinea la vedere. Jurnalul de vineri, 4, nr. 116, 4-10 mart. 2005, p. 13.

Cu poezia lui Vasile Latiș nu te urăști. Jurnalul de vineri, 4, nr. 118, 18-24 mart. 2005, p. 9.

Republică măreață vatră. Jurnalul de vineri, 4, nr. 118, 18-24 mart. 2005, p. 13.

Cu poezia lui Vasile Latiș nu te urăști (II). Jurnalul de vineri, 4, nr. 119, 25-31 mart. 2005, p. 9.

Filozofie cu notă de plată în chirilice. Jurnalul de vineri, 4, nr. 119, 25-31 mart. 2005, p. 13.

Remember – Radu Săplăcan. Jurnalul de vineri, 4, nr. 120, 1-7 apr. 2005, p. 9.

Vasile Latiș este un poet care nu va avea prea curând epigoni. Jurnalul de vineri, 4, nr. 120, 1-7 apr. 2005, p. 13.

Așteptându-l pe Godot am văzut români fericiți. Jurnalul de vineri, 4, nr. 121, 8-14 apr. 2005, p. 13.

Mă întorc câtă casă... Jurnalul de vineri, 4, nr. 122, 15-21 apr. 2005, p. 13.

Puțină istorie la căderea în caricatură. Jurnalul de vineri, 4, nr. 124, 29 apr.-5 mai 2005, p. 13.

Foaie verde ca aluna aș muri dar nu acuma. Jurnalul de vineri, 4, nr. 125, 6-12 mai 2005, p. 13.

Călătoriile lui Guliver în țara sa de baștină : Doamnei Manuela Rodica Loder. Jurnalul de vineri, 4, nr. 126, 13-19 mai 2005, p. 14.

O paranteză (I). Jurnalul de vineri, 4, nr. 127, 20-26 mai 2005, p. 14.

O paranteză (II). Jurnalul de vineri, 4, nr. 128, 27 mai-2 iun. 2005, p. 14.

Poetului Nicolae Iuga nu i s-au plătit la timp drepturile de autor. Jurnalul de vineri, 4, nr. 129, 3-9 iun. 2005, p. 9.

„Las numele meu în mâinile voastre” : o evocare. Glasul Maramureșului, 9, nr. 2482, 4 iun. 2005, p. 7.

Cine moare de inimă la un meci de fotbal nu merită să moară de altceva (I). Jurnalul de vineri, 4, nr. 130, 10-16 iun. 2005, p. 9.

Cine moare de inimă la un meci de fotbal nu merită să moară de altceva (II). Jurnalul de vineri, 4, nr. 131, 17-23 iun. 2005, p. 9.

În linie dreaptă. Jurnalul de vineri, 4, nr. 132, 24-30 iun. 2005, p. 9.

De-ar fi mândra-n deal la cruce Lăncrănjan la oi m-aș duce. Jurnalul de vineri, 4, nr. 133, 1-7 iul. 2005, p. 9.

O lume de adunat, nu de risipit! Jurnalul de vineri, 4, nr. 136, 22-28 iul. 2005, p. 9.

Din prima scrisoare arsă care poate fi citită în cenușă. Jurnalul de vineri, 4, nr. 138, 5-11 aug. 2005, p. 9.

A doua scrisoare arsă care poate fi citită în cenușă. Jurnalul de vineri, 4, nr. 139, 12-18 aug. 2005, p. 9.

„Las urmașilor mei, de cumva vor mai exista în literatură” (Eugenio Montale). Jurnalul de vineri, 4, nr. 140, 19-25 aug. 2005, p. 9.

La despărțirea de Radu Anton Roman. Jurnalul de vineri, 4, nr. 142, 2-8 sept. 2005, p. 9.

Cat on Hot Tin Roof. Jurnalul de vineri, 4, nr. 143, 9-15 sept. 2005, p. 9.

Portretul unui miciman. Jurnalul de vineri, 4, nr. 146, 30 sept.-6 oct. 2005, p. 9.

„Mai hai de mă alintă cu mâna ta cea mică”. Jurnalul de vineri, 4, nr. 147, 7-13 oct. 2005, p. 13.

O, tempora...(I). Jurnalul de vineri, 4, nr. 149, 21-27 oct. 2005, p. 9.

O, tempora...(II). Jurnalul de vineri, 4, nr. 150, 28 oct.-3 nov. 2005, p. 11.

Un labirint și două biblioteci. Jurnalul de vineri, 4, nr. 151, 4-10 nov. 2005, p. 11.

„Brațele de aer ale clipei duse” (N. Labiș). Jurnalul de vineri, 4, nr. 152, 11-17 nov. 2005, p. 11.

Ne-am suit în dealul Clujului : (după un vechi cântec). Jurnalul de vineri, 4, nr. 153, 18-24 nov. 2005, p. 11.

Un om legat de Maramureș. Jurnalul de vineri, 4, nr. 154, 25 nov.-1 dec. 2005, p. 11.

O întâmplare norocoasă. Jurnalul de vineri, 4, nr. 157, 16-22 dec. 2005, p. 10.

2006

Televiziunea dansurilor macabre. Jurnalul de vineri, 5, nr. 160, 20-26 ian. 2006, p. 18.

Ioan Voicu. Jurnalul de vineri, 5, nr. 162, 3-9 febr. 2006, p. 18.

„Trageți un scaun la marginea prăpastiei, ca să-ți spun o poveste” (Scott Fitzgerald). Jurnalul de vineri, 5, nr. 163, 10-16 febr. 2006, p. 14.

Un monument viu. Jurnalul de vineri, 5, nr. 168, 17-23 mart. 2006, p. 18.

Jurnalul prozatorului Lazăr Năsui. Jurnalul de vineri, 5, nr. 177, 19-25 mai 2006, p. 14.

Halal profesionist! Jurnalul de vineri, 5, nr. 178, 26 mai-1 iun. 2006, p. 13.

Ioana Ileana Ștețcu. Jurnalul de vineri, 5, nr. 184, 7-13 iul. 2006, p. 10.

2010

Ion Burnar va rămâne un model pentru cei care l-au cunoscut. Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2779, 6-7 nov. 2010, p. 7.

Recenzii:

Cu a doua sa carte, Lucian Perța a mai făcut un pas în literatură : [Perța, Lucian. Rondeluri Implementate. Cluj-Napoca : Editura Societății Culturale Pro Maramureș „Dragoș Vodă”, 1999]. Graiul Maramureșului, 12, nr. 2967, 8-9 ian. 2000, p. 3.

„Factorul Șarpe” de Radu Săplăcan : [Săplăcan, Radu. Factorul Șarpe. Botoșani : Axa, 2000]. Graiul Maramureșului, 13, nr. 3301, 10-11 febr. 2001, p. 3.

Tenacitate în lirism : [Tomi, Marian Nicolae. Clipele, cuvintele... Sighetu Marmăției : Editura Echim, 2001]. Noul Millenium, 2, nr. 1(9), febr. 2002, p. 23.

Aprecieri subiective : [Martișcă, Ramona Cristina ; Ciolpan, Gina Alina. Cuvinte nestăpânite. Sighetu Marmăției : Editura Echim, 2003]. Graiul Maramureșului, 16, nr. 4252, 27-28 mart. 2004, p. 5.

Suplicii cotidiene : [Tomi, Marian Nicolae. Despre supliciile perfecte. Cluj Napoca : Grinta, 2003]. Poesis, 15, nr. 4-6, apr.-mai 2004, p. 39.

Cercul și Copacul : [Iuga, Nicolae. Cercul și copacul : repere pentru o monografie a esotericului. București : Marea Lojă Națională a României, 2005]. Jurnalul de vineri, 4, nr. 134, 8-14 iul. 2005, p. 9.

O carte de citit (I) : [Tomi, Marian Nicolae. Mereu se întâmplă ceva pe drumul spre rai. Cluj-Napoca : Grinta, 2004]. Jurnalul de vineri, 4, nr. 135, 15-21 iul. 2005, p. 9.

O insulă de corali izvorâtă-ntr-un gol alpin : [Latiș, Vasile. Urme de pași pe zăpadă. Baia Mare : Editura Mănăstirii Rohia, 2005]. Jurnalul de vineri, 4, nr. 145, 23-29 sept. 2005, p. 9.

Lupu Petrovan, „Noncopilărie și maturitate postmortem” (I) : [Petrovan, Lupu. Noncopilărie și maturitate postmortem : (o zonă, o perioadă, un destin). Vol. 1-2. Cluj-Napoca : Editura Grinta, 2007-2008]. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2259, 26 febr. 2009, p. 4.

Lupu Petrovan, „Noncopilărie și maturitate postmortem” (II) : puncte de vedere : [Petrovan, Lupu. Noncopilărie și maturitate postmortem : (o zonă, o perioadă, un destin). Vol. 1-2. Cluj-Napoca : Editura Grinta, 2007-2008]. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2273, 14-15 mart. 2009, p. 7.

VERSURI ALESE

Festivalul de poezie
NICHITA STĂNESCU
Ploiești, decembrie 1984

Premiul I
GAVRIL CIUBAN

DECEMBRIE

*Erani un copil al pădurii
tu două ferestre de apă
al lacului astupat de printrile reci
ale lumii
Plină de zgomote și făpturi
patronice abordul mi se păreau
înălțate curioase-ale lumii
Știi la iuliu
că păștri cupitul acelu
puta în ochii adânci?
Poate toamna-ntr-afina
îți descâlța năpuții rugini
poate ploaia cu tălăile goale-ntr-afina
canta pentru tine un joc de copii
lăsat-um calargele brusilor
amintă de stini
în locul copilului astăzi
izvoru-i culcut peste ciute
cu ochii adânci
Te-am învățat alfabetul albastru
și ireala pătă țenară a mărilor
pe care doar paseruții-i învăță
între coșerile gri ale norilor
Și-am tăcut împreună
cu spiniță călind un curint
Decembrie argintu curioase-ale lumii...
Am tăcut și am plins când eram pe pământ!*

Scrisoare de dragoste

*Ci iată
bătrînii au și început
să poarte strada în cărucioare
semn
că în singurătatea mea natală
au început demolările*

IMPROVIZAȚIE

*Am intrat într-o încălțete cu pereți de spălat
După mine-i desertul araba cămăși și soarele pal
Pierituri de păduri bolnav și strecurăți țigări
Poate dincolo o țară zburătoarelor țoare și roșcove-n aer
Doar privirile le-au răstăit mai pot semăna
Când jereastră-i o grupă prin care Nimicul se poate căni
Măi azi care marea
cum spăntecă pînăcui răpăii cu denți de șarpe?
Iubiți mei frați pe la mine,
Am intrat într-o încălțete-obscură cu pereți de spălat*

Cită depărtare de codru !

Prin țesutul cupintului
 ștearsă de altăoa priviri
 o fîntină cu ghînturi hodo Ciubane
 îmi pare suind

Ar mai fi și-o lumină
 în formă de strîmă ghîmpată
 sau de păsări în șir lădian nășăluind
 S-ar zări de-afăuntru-am rămîne
 cum via din pustiar în este primare
 cîntătorii zilei de mîine...

Iasă mă deretăcia pe afară
 prin destăle noastre cam în etate
 și-n graba iubirii
 sub lună catreieră iarna
 în haine vîrgate

Și-or rămîne-un izvor clandestin
 întruapt în urecuș de o pîscapă
 precum în cătușă seacă
 nutreacă-n tulpină
 acropădu-se-n cercari

și-ar rămîne și-o gîmpă...

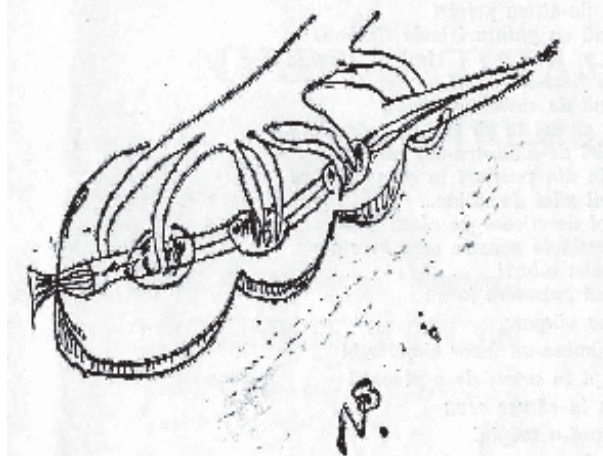
Dă curină m-am mutat
 într-o vîrstă fără vecini
 cît mă trem înăcreut cu manășii
 și tras de asul
 auz că și-e viața hodo Ciubane...

Ascultind cum le cresc lupilor dinți

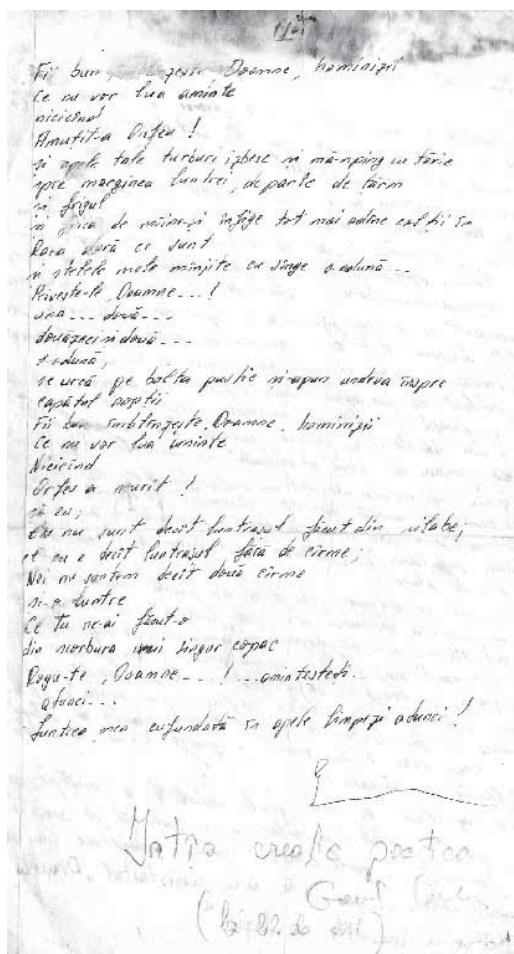
Se înture înuși păsări
 din nopțile de demult
 m-aș fi vrut depărtare
 dar nu s-a putut...
 Și-a dorit poate luna
 privirile negre-ale ochilor tăi
 ce alinea spre coaja de ou
 a cerului găurit se abat
 Ar fi vrut poate marea
 să poarte pe-un țărm curgător
 durorile lumii
 ce încă de mineca veacului
 se mai țea. îl strâbat.
 Și-a dorit poate luna privirile negre
 dar nu i s-au dat...
 Doar păsări nopțatece
 morningele ieră le lasă și oia
 m-aș fi vrut depărtare...
 Cu prietenul Smaho
 contemporan mi-a fost dat să rămân.

Cînteec pentru domnișoara L

Eunt înapoi singurătății
cu un destin, cu un coș
La numai o lungime de toamnă
se apropie doamna în neagra la pas
Zădărnice iubito cămila
prin deșertul iubirii o strig
O pasăre udă doar șchioapătă-n urmă-mi
prin rărita pădure lumina de frig
Dăți-mi voie, mă rog
într-un alt destin să cobor
Dar găsește udă șchioapătă alături
de parc-ar răsă : Nenermore

VERSURI INEDITE

Bun de adăpostit săraci

De timpuriu au crescut
stăruințele ^{copiii mei}

cu intersul vorbeii de tot
cu elocințul din cap,
ne arată și azi ^{mama bătrână} întinerirea
Numai atunci

^{Naștea}
și creșterea ^{nechia ei alba}
și obrazul ^{sovelit în palari vineti}

Abia cînd soarele
al diminetii ^{menstrual}
e toarnă în breaz

În mireasa mea
iar din cînd ^{în} noaptea ^{parțial}
în-cînd-ul

Unui clopot
recheamă ^{nuntași în preajmă}

pină cîntatul ^{ocazilor}
prinud ^{osfîntul}

liturgic

de la sfințitul ^{stejarilor}
iară!

Gavril Ciuban

(din vol. Mireasa și mărtea - carte
în curs de elaborare)

C. REFERINȚE CRITICE DESPRE OPERĂ ȘI AUTOR.
MENȚIUNI. CONSEMĂRI

(în ordine alfabetică)

În volume:

Ar mai fi : (în loc de postfață). În: Ciuban, Gavril. **Măine Ithaca.** Cluj-Napoca : Dacia XXI, 2010, p. 86-88.

Augustin Cozmuța : Caiet biobibliografic aniversar. Baia Mare : Cromatica, 2009, p. 122, 132, 152.

Brezovszki, Ana-Maria ; Grigor, Ana ; Vanciu, Florina. *Dorel Cherecheș* : Caiet biobibliografic aniversar. Baia Mare, 2006, p. 27, 38-39.

Brezovszki, Ana-Maria ; Grigor, Ana ; Vanciu, Florina. *Ion Burnar:* Caiet biobibliografic aniversar. Baia Mare, 2008, p. 12, 19, 35, 36, 44, 58, 59, 62, 63, 65.

Brezovszki, Ana-Maria ; Grigor, Ana ; Vanciu, Florina. *Vasile Morar:* Caiet biobibliografic aniversar. Baia Mare, 2009, p. 49.

Ciascai, Grigore. *Ispita lecturii.* Baia Mare : Proema, 2009, p. 200-201.

Cozmuța, Augustin. *Punct critic* : comentarii literare. Cluj-Napoca : Risoprint, 2004, p. 51-53.

Flora, Ioan. *Cuvânt înainte ; Presentazione.* În: Ciuban, Gavril. **Est.** Cluj-Napoca : Editura Limes, 2002, p. I-II.

Gavril Ciuban. În: **Caietele Măiastra.** Baia Mare, 1982, p. 38.

Gavril Ciuban. În: **O antologie a poeziei maramureșene : De la poezia populară la poezia contemporană (2009)** / realizată de

Nicolae Păuna – Scheianu. Baia Mare : Editura Ethnologică, 2010, p. 6, 7, 257.

Gavril Ciuban. În: **Un sfert de veac de poezie** : Sighetu Marmăției : Antologie de Vasile Muste. București : Editura Fundației „Luceafărul”, 1998, p. 63.

[*Gavril Ciuban*]. În: **Undă verde** : antologie alcătuită de Ion Machidon și Marcel Crihană. București : Amurg sentimental, 1999.

Gârbe, Maria. *Cenaclul și Festivalul „Vasile Lucaciu” din Cicârlău*: bibliografie și comentarii. Baia Mare : Eurotip, 2008, p. 16, 39, 50, 76, 84, 95-96, 112, 126, 136, 148, 152, 157.

Gârbe, Maria. *Publicații seriale maramureșene postdecembriste* : (23 dec. 1989-23 dec. 2004) : Catalog. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2005, p. 62.

Ghenceanu, V.R. *Dreptul la singurătate : (Scriitor la ziar) : comentarii, cronici, interviuri, note*. Baia Mare : Proema, 2001, p. 62-65.

Grigor, Ana. *Marian Nicolae Tomi* : Caiet biobibliografic aniversar. Baia Mare, 2010, p. 12, 19, 23, 24, 26, 35.

Grigor, Ana ; Brezovszki, Ana-Maria ; Pop, Liana. *Săluc Horvat* : Caiet biobibliografic aniversar. Baia Mare, 2010, p. 31.

Horvat, Săluc. *Nord Literar* : nr. 1-50 : iunie 2003-iunie 2007 : Indice bibliografic. Baia Mare : Editura Nord Literar, 2007, p. 39.

Latiș, Vasile ; Ciuban, Gavril. *Vasile Latiș și Gavril Ciuban în Viața de Aer*. Cluj-Napoca : Grinta, 2009, p. 9-10.

Mihai, Ion M. *Lecturi sublimite*. Cluj-Napoca : Dacia, 2005, p. 146, 173.

Mihai, Ion M. *Scriitori din Maramureș : Analize și interpretări*. Cluj-Napoca : Limes, p. 133-138.

Mihali, Nicoară. *Între râuri*. Baia Mare : Editura Fundației Culturale „Zestrea”, 2001, p. 7, 11, 15, 19, 81-83.

„Citește cam tot ce apare, știe cărți întregi de poezie pe de rost, om dintr-o bucată, nu-i plac perfidiile și ascunzișurile, câtă vreme are răbdare și putere să caute argintul curat al cuvântului așteptând îndelung, cumpănind ani de zile până să mai publice o poezie și atunci aproape regretând... Îl cheamă Gavril Ciuban.”

Mihali, Nicoară ; Timiș, Nicoară. *Cartea munților : Borșa – schiță monografică.* Baia Mare : Editura Fundației Culturale „Zestrea”, 2000, p. 157.

Nistor, Eugeniu ; Boldea, Iulian. *Antologia poezilor ardeleni contemporani.* Târgu-Mureș : Editura Ardelaul, 2003, p. 81.

Note bio-bibliografice ; Riferimenti bio-bibliografici. În: Ciuban, Gavril. *Est.* Cluj-Napoca : Editura Limes, 2002, p. 88-89.

Perța, Lucian. *Cât îi Maramureșu’/ Nu-i poet ca eu și tu : Poeți maramureșeni din primul deceniu al secolului XXI.* Cluj-Napoca : Editura Limes, 2010, p. 30-34.

Perța, Lucian. *Groapa cu (a)muze : Poeți maramureșeni parodiați.* Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2002, p. 54-57.

Perța, Lucian. *O „răpede ochire” asupra literaturii Maramureșului istoric.* În: Ulian, Petru. **Maramureșul istoric la cumpăna dintre milenii: locuri, oameni, fapte : (de la Pasul Prislop la Sighetu Marmăției).** Cluj-Napoca : Grinta, 2009, p. 156.

Petraș, Irina. *Clujul literar : 1900-2005 : dicționar ilustrat.* Cluj-Napoca : Casa Cărții de Știință, 2005, p. 33.

Petrovan, Lupu. *Despre mișcarea literară vișeuană.* În: **Cenaclul literar artistic „Andrei Mureșanu” Vișeu de sus : patruzeci de ani de existență.** Cluj-Napoca : Grinta, 2008, p. 6, 8, 9.

Petrovan, Lupu. *„Fântâna cu ghinturi” de Gavril Ciuban : Scurtă prezentare.* În: **Cenaclul literar artistic „Andrei Mureșanu” Vișeu de sus : patruzeci de ani de existență.** Cluj-Napoca : Grinta, 2008, p. 53-55.

Petrovan, Lupu. *Gavril(ă) Ciuban - dinspre începuturi la consacrare.* În: **Cenaclul literar artistic „Andrei Mureșanu” Vișeu de sus : patruzeci de ani de existență.** Cluj-Napoca : Grinta, 2008, p. 47-52.

Sasu, Aurel. *Dicționarul biografic al literaturii române.* Vol. 1: A-L. Pitești : Paralela 45, 2006, p. 351.

Săluca Horvat – 70 : Volum aniversar coordonat de Nicolae Scheianu și Florin Pop. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2005, p. 19, 54.

Ștef, Dorin. *Maramureș* : brand cultural. Baia Mare : Editura Corneliuș, 2008, p. 68.

Temian, Laura ; Marinescu, Otilia ; Brezovszki, Ana-Maria. *Autori maramureșeni* : Dicționar biobibliografic aniversar. Baia Mare : Umbria, 2000, p. 9, 102, 106, 140-141, 158, 217, 365, 491.

Tomi, Marian Nicolae. *Maramureșul istoric în date.* Cluj-Napoca : Grinta, 2005, p. 207.

Ulian, Petru. *Drumeție în căutarea paradisului terestru Vișeu de Sus și împrejurimi.* Cluj-Napoca : Grinta, 2008, p. 128.

Ulian, Petru. *Maramureșul istoric în cumpăna dintre milenii* : locuri, oameni, fapte : (de la Pasul Prislop la Sighetu Marmației). Cluj-Napoca: Grinta, 2009, p. 156.

Vancea, Echim ; Pârja, Gheorghe. *Umbra noastră cuvântul* : Serile de poezie „Nichita Stănescu” Desești 1979-2003. Sighetu Marmației ; Editura Echim, 2003, p. 42.

În periodice:

Alui Gheorghe, Adrian. *Am văzut în lumea mea un înger dar nu știu să-l descriu.* Convorbiri literare, 134, nr. 9 (57), sept. 2000, p. 43.

Antologiile de autor între profesionalism și diletantism (II). Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 352, 26 nov. 2002, p. 7.

Ardeleanu, I. *Poezia ca o statuie de omăt.* Graiul Maramureșului, 4, nr. 988, 6 nov. 1992, p. 4.

Astăzi, poetul Gavril Ciuban împlinește 52 de ani. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 536, 10 iul. 2003, p. 16.

Basarab, Victor Marin. *Voievodala distincție a cuvintelor : Gavril Ciuban – Cultivatorul de pietre și tandra dihanie (Editura Dacia).* Azi (București), 19 nov. 1992.

Breb, Vasile. *Serile „Nichita” de la Desești.* Glasul Maramureșului, 11, nr. 3197, 9 oct. 2007, p. 4.

Brumaru, A.I. *Graiul înserat în melancolie : [recenzie la vol. Tranșeea săpată de păsări.* Baia Mare : Proema, 2005]. Strada (Brașov), 1, nr. 55, 5 apr. 2005, p. 7.

Brumaru, A.I. *Intrările cu poezia.* Gazeta de Transilvania (Brașov), nr. 2004, 28-29 dec. 1996, p. 3.

Brumaru, A.I. *Note de lectură.* Obiectiv (Brașov), nr. 511, 28 iul. 2003, p. 6.

Burnar, Ion. *Cărți ale autorilor maramureșeni.* Clipa, 1, nr. 76, 20 iul. 1993, p. 4.

Burnar, Ion. *Cultivatorul de pietre și tandra dihanie, de Gavril Ciuban.* Clipa, 1, nr. 76, 20 iul. 1993, p. 4.

Burnar, Ion. *Dă Doamne la orice țară „Armonii de primăvară”.* Glasul Maramureșului, 3, nr. 626, 1 mai 1999, p. 2.

Burnar, Ion. *Festivalul Internațional de Poezie Sighetu Marmației – ediția a XXV-a : premianții ediției jubiliare.* Glasul Maramureșului, 2, nr. 471, 24 oct. 1998, p. 2.

Burnar, Ion. *Festivalul „Vasile Lucaciu” va fi onorat de scriitori valoroși din țară și diaspora.* Glasul Maramureșului, 4, nr. 1118, 2 dec. 2000, p. 2.

Burnar, Ion. *Fîntîna cu ghinturi : [recenzie la vol. cu același titlu.*

Sighet : Editura „Jurnalul de Sighet”, 1996]. Glasul Maramureşului, 1, nr. 72, 18 iun. 1997, p. 9.

Burnar, Ion. *Gavril Ciuban* : [Prezentare critică]. Archeus, 2, nr. 4-6, apr.-iun. 1996, p. 4.

Burnar, Ion. *Gavril Ciuban. Prietenii literare.* Graiul Maramureşului, 4, nr. 753-754, 10 apr. 1992, p. 4.

Burnar, Ion. *Gavril Ciuban și diminețile sale în rai.* Informația zilei de Maramureş, 10, nr. 2677, 10-11 iul. 2010, p. 7.

Burnar, Ion. *Inspectoratul pentru cultură nu s-a implicat într-un act de cultură : Revista ARCHEUS redivivus!* Nord magazin, nr. 38, 9-11 sept. 1996, p. 5.

Burnar, Ion. *Literatura non sunt turpia.* Cronica maramureşeană, 1, nr. 15, 5-11 iun. 2001, p. 14.

Burnar, Ion. *Maramureşul istoric a ales poezia : într-o lume bîntuită de agresivitatea politică.* Glasul Maramureşului, 4, nr. 1088, 28 oct. 2000, p. 2.

Burnar, Ion. *Maramureşul privit din Călăraşi.* Glasul Maramureşului, 3, nr. 788, 6 nov. 1999, p. 2.

Burnar, Ion. *Vişeu de Sus a găzduit cea de-a treia ediție a Taberei Naționale de Literatură.* Glasul Maramureşului, 5, nr. 1338, 25 aug. 2001, p. 2.

Calendar iulie 2006. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureş, 6, nr. 1450, 4 iul. 2006, p. 5.

Calendar: iulie 2010 (selectiv). Pagină realizată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureş, 10, nr. 2671, 3-4 iul. 2010, p. 7.

Calendar maramureşean – iulie 2002. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureş, 2, nr. 228, 4 iul. 2002, p. 7.

Cărți și reviste primite la redacție. Nord Literar, 5, nr. 9 (52), sept. 2007, p. 1.

Ciascai, Grigore. *Archeus - număr special* : [nr. 3/2001]. Informația zilei, 1, nr. 65 (1147), 13 dec. 2001, p. 6.

Ciascai, Grigore. *Festivalul interjudețean „Întâmplări autumnale”*. Informația zilei de Maramureș, 3, nr. 613, 8 oct. 2003, p. 4.

Ciascai, Grigore. *Gavril Ciuban*. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2468, 31 oct.-1 nov. 2009, p. 7.

Ciascai, Grigore. *Gavril Ciuban – 50*. Opinia, 5, nr. 1081, 10 iul. 2001, p. 3.

Ciascai, Grigore. *35 de ani de funcționare a Editurii „Dacia” : 3 autori au fost premiați: Marian Ilea (proză), Vasile Berinde (matematică) și Gavril Ciuban (poezie)*. Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 702, 28 ian. 2004, p. 3.

Ciascai, Grigore. *Un volum de excepție al unui poet de excepție* : [Ciuban, Gavril. Est. Cluj-Napoca : Editura Limes, 2002]. Informația zilei de Maramureș, 3, nr. 388, 14 ian. 2003, p. 7.

Cioculescu, Șerban. *Calendarul Maramureșului [1980]*. Ramuri, nr. 4 (202), 15 apr. 1981, p. 6.

Cistelecan, Al. *Îndrăzneli și retardări*. Luceafărul, nr. 46, 2 dec. 1992, p. 6.

Cititor de reviste. Mișcarea literară (Bistrița), 5, nr. 2 (18), 2006, p. 152.

Coande, Nicolae. *Raftul de sticlă* : [recenzie la vol. Est. Cluj-Napoca: Editura Limes, 2002]. Cuvântul Libertății (Craiova), 14, nr. 4013, 4-5 ian. 2003, p. 5.

Colocviile „George Coșbuc” de la Bistrița și-au desemnat câștigătorii. Maramureșeanul Gavril Ciuban a primit premiul Uniunii Scriitorilor. Graiul Maramureșului, 12, nr. 3217, 28-29 oct. 2000, p. 12.

Concursul literar Cărțile Anului ar trebui extins la nivel de județ. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 292, 17 sept. 2002, p. 7.

Condrat, Alina. „*Versuri pe care le-ați scris dumneavoastră*” : mărturisire a poetului Gavril Ciuban : [lansarea volumului de versuri „Est”, Cluj Napoca : Limes, 2002]. Glasul Maramureșului, 6, nr. 1716, 21 nov. 2002, p. 2.

Correspondențe memoriale, poezii și proze cu autori maramureșeni. Pagină realizată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2584, 20-21 mart. 2010, p. 7.

Coșovei, Traian T. „*În căutarea poemului pierdut*”. Contemporanul – ideea europeană, nr. 7 (148), 19 febr. 1993, p. 7.

Cozmuța, Augustin. *Cenacluri literare în file de istorie.* Graiul Maramureșului, 21, nr. 5909, 22-23 aug. 2009, p. 5.

Cozmuța, Augustin. *Crispări adamice.* Nord Literar, 4, nr. 4 (35), apr. 2006, p. 5.

Cozmuța, Augustin. *Gavril Ciuban.* Graiul de Duminică : ediție specială a ziarului Graiul Maramureșului, 1, nr. 17, 19 aug. 1990, p. 3.

Cozmuța, Augustin. *Revista revistelor.* Nord Literar, 4, nr. 11-12 (42-43), nov.-dec. 2006, p. 23.

Cozmuța, Augustin. *Stări metaforice.* Graiul Maramureșului, 4, nr. 955-956, 25 sept. 1992, p. 4.

Cozmuța, Augustin. *Versuri de Gavril Ciuban.* Graiul Maramureșului, 8, nr. 2019, 8 nov. 1996, p. 6.

Crișan, Mircea. *Creațiile lui Lucian Perța și Nicolae Tomi au intrat într-o antologie de haiku : Vișeu de Sus.* Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 505, 4 iun. 2003, p. 5.

Dan Banciu despre Gavril Ciuban. Archeus, 5, nr. 3 (28), dec. 2001, p. 75.

Delapogor, L. V. *Adnotări fulgurante.* Dacia literară, 8, nr. 27, dec. 1997, p. 61.

Dimineți în Rai cu Gavril Ciuban. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 7, nr. 1717, 22 mai 2007, p. 5.

Dl Gavril Ciuban. Jurnalul de Sighet, nr. 196, 25 nov.-1 dec. 1996, p. 8.

2004 - un an fără noi membri [maramureșeni] în Uniunea Scriitorilor. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 969, 7 dec. 2004, p. 5.

Dragomir, Vasile. *La Sighetu Marmației se reia activitatea editorială : După 60 de ani.* Nord Magazin, nr. 14 (57), 1-7 apr. 1996, p. 6.

Dragomir, Vasile. *Livada „froidă”.* Jurnalul de vineri, 2, nr. 22, 11-17 apr. 2003, p. 16.

Dragoș, Vasile. *„Archeus” numărul doi pe 1998.* Graiul Maramureșului, 10, nr. 2613, 11 nov. 1998, p. 2.

Eminescu a fost mai acasă la el decât în forurile academice : între 8 și 15 ianuarie, la Petrova. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 695, 20 ian. 2004, p. 5.

Faiciuc, Elisabeta. *Asociația Maramureșenilor din Cluj-Napoca.* Bibliotheca Septentrionalis, 5, nr. 1-2 (9-10), 1997, p. 58.

Fânățeanu, Dumitru. *Zilele Editurii Gutinul : La Sighetu Marmației.* Nord Magazin, nr. 17 (60), 22-28 apr. 1996, p. 6.

Festivalul interjudețean de literatură și folclor „Armonii de primăvară”, Vișeu de Sus : evenimentul cultural al săptămânii. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 7, nr. 1717, 22 mai 2007, p. 5.

Festivalul Internațional de Poezie de la Sighetu Marmației : [ediția a XXXII-a, 13-15 oct. 2005]. Nord Literar, 3, nr. 10 (29), oct. 2005, p. 2.

Festivalul Național de Poezie Sighetu Marmației – ediția a XIX-a, noiembrie '92. Azi (București), 17 nov. 1992, p. 14.

Filip, Marinela T. *Încă doi maramureșeni în Uniunea Scriitorilor.* Glasul Maramureșului, 2, nr. 299, 4 apr. 1998, p. 2.

Fîcăteanu, Dumitru – vezi: Fîcăteanu, Dumitru

Gabriel Ciuban sau poezia în familie. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 3, nr. 540, 15 iul. 2003, p. 7.

Gagniuc, Ananei. *Poezia veșnic tânără* : „*Tranșeea săpată de păsări*” și de Gavril Ciuban : [recenzie la vol. cu același titlu]. Glasul Maramureșului, 8, nr. 2339, 11 dec. 2004, p. 3.

Gagniuc, Ananei. „*Tranșeea săpată de păsări*” [de Gavril Ciuban] : în curs de apariție. Glasul Maramureșului, 7, nr. 2107, 13 mart. 2004, p. 3.

Gagniuc, Ananei. *Un poet care a cunoscut „diminețile în rai”* : [Gavril Ciuban]. Glasul Maramureșului, 9, nr. 2626, 19 nov. 2005, p. 4.

Gavril Ciuban. Limba Română, 10, nr. 3-5 (57-59), mart.-mai 2000, p. 159.

Gavril Ciuban. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 228, 4 iul. 2002, p. 7.

Gavril Ciuban: borna 55. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1456, 11 iul. 2006, p. 5.

Gavril Ciuban în tranșeea... literaturii : viața cărților cu poezie și proză : [recenzie la vol. *Tranșeea săpată de păsări.* Baia Mare : Proema, 2004]. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 903, 21 sept. 2004, p. 5.

Gavril Ciuban, Premiul „Ion Șugariu” la „Cărțile Anului”. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 7, nr. 1835, 6-7 oct. 2007, p. 10.

Gavril Ciuban și raiurile sale de acasă : Antologiile de autor: un reper mai adecvat receptării literare. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1270, 29 nov. 2005, p. 6.

Gavril Ciuban, un poet locuit de o insulă. Pagină coordonată de Ion

Burnar. Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1144, 5 iul. 2005, p. 6.

Ghenceanu, Vasile Radu. *Armoniile de primăvară de la Vișeu : au fost cu adevărat armonioase.* Graiul Maramureșului, 10, nr. 2444, 28 apr. 1998, p. 1, 8.

Ghenceanu, Vasile Radu. *Gavril Ciuban – un poet mereu surprinzător : (comentarii la cartea „Fîntîna cu ghinturi”).* Graiul Maramureșului, 10, nr. 2520, 25-26 iul. 1998, p. 3.

Ghenceanu, Vasile Radu. *Gavril Ciuban – „Versuri din proză”.* Graiul Maramureșului, 13, nr. 3271, 6-7 ian. 2001, p. 3.

Ghenceanu, Vasile Radu. *Gheorghe Glodeanu și Gavril Ciuban – au fost primiți în Uniunea Scriitorilor.* Graiul Maramureșului, 10, nr. 2412, 19 mart. 1998, p. 2.

Ghenceanu, Vasile Radu. *La Desești – concentrarea personalităților.* Graiul Maramureșului, 11, nr. 2890, 6 oct. 1999, p. 1, 4.

Ghenceanu, Vasile Radu. *O tabără de creație literară pe Vaser.* Graiul Maramureșului, 12, nr. 3169, 2-3 sept. 2000, p. 3.

Ghenceanu, Vasile Radu. *„Poeme” de Gavril Ciuban.* Graiul Maramureșului, 12, nr. 3073, 13-14 mai 2000, p. 2.

Ghenceanu, Vasile Radu. *Tabăra de literatură „Vaser 2001”.* Graiul Maramureșului, 13, nr. 3467, 25-26 aug. 2001, p. 3.

Glodeanu, Gheorghe. *Lecturile criticului : [recenzie].* Nord Literar, 7, nr. 11-12 (78-79), nov.-dec. 2009, p. 16, 22.

Goja, Anca. *Armonii literare, muzicale și plastice la Vișeu de Sus.* Graiul Maramureșului, 22, nr. 6137, 25 mai 2010, p. 1, 16.

Goja, Anca. *Copiii au lăsat joaca pentru un cenaclu „cu miez” : scriitori și elevi din Săliște de Sus și Șurdești au muncit împreună.* Graiul Maramureșului, 19, nr. 5352, 25 oct. 2007, p. 10.

Goja, Anca. *Dialog de înțelepciune în cartea „Viața de aer”.* Graiul Maramureșului, 22, nr. 6127, 12 mai 2010, p. 4.

Goja, Anca. *Editura Dacia, în floarea vârstei.* Graiul Maramureșului, 16, nr. 4201, 28 ian. 2004, p. 1, 4.

Goja, Anca. *La Petrova, Eminescu este, încă, viu.* Graiul Maramureșului, 21, nr. 5726, 17-18 ian. 2009, p. 3.

Goja, Anca. *40 de ani de creație literară la la Vișeu de Sus.* Graiul Maramureșului, 20, nr. 5687, 26 nov. 2008, p. 16.

Goja, Anca. *Primăvara, întâmpinată cu poezie și în Baia Mare.* Graiul Maramureșului, 21, nr. 5795, 8 apr. 2009, p. 3.

Goja, Nicolae. *Salonul editurilor transilvane 2005.* Graiul Maramureșului, 17, nr. 4762, 19-20 nov. 2005, p. 1, 16.

Goja, Nicolae. *Un nou cenaclu literar: „Alexandru Deiac”.* Graiul Maramureșului, 7, nr. 1638, 21 mai 1995, p. 2.

Grigor, Ana. *Manifestarea „Cărțile Anului” în ultimii cinci ani.* Bibliotheca Septentrionalis, 18, nr. 1-2 (34-35), 2010, p. 79.

Hayer, Delia. *Biblioteca a primit o donație de peste 2.000 de volume: cu ocazia Zilei Mondiale a Dezvoltării Culturale : Borșa.* Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1416, 25 mai 2006, p. 4.

Horvat, Săluc. *Epistolarul lui Vasile Latiș : [recenzie la vol. Vasile Latiș și Gavril Ciuban în Viața de aer. Cluj-Napoca : Grinta, 2009].* Nord Literar, 8, nr. 4 (83), apr. 2010, p. 4.

Horvat, Săluc. *Poeți și poezie maramureșeană.* Nord Literar, 8, nr. 11-12 (90-91), nov.-dec. 2010, p. 5.

Ieri, poetul Gavril Ciuban și-a lansat volumul „Est”. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 348, 21 nov. 2002, p. 16.

Ignat, Dragomir. *Cât biblioteca din Alexandria – Teodor Ardelean – 60.* Glasul Maramureșului, 15, nr. 4322, 27 iun. 2011, p. 2.

Ignat, Dragomir. *La Petrova a fost omagiat Luceafărul poeziei românești : sâmbătă, sub egida Eminescu 2000.* Glasul Maramureșului, 3, nr. 845, 17 ian. 2000, p. 2.

Ignat, Dragomir. *Sărbătoare literară sub semnul Editurii „Dacia”.* Glasul Maramureșului, 7, nr. 2068, 28 ian. 2004, p. 2.

Ilea, Marian. *Gavril Ciuban sau arhetipul pe ogorul poeziei.* Glasul Maramureșului, 5, nr. 1296, 7 iul. 2001, p. 2.

Intelectualitatea borșeană roagă scriitorii și ziariștii să vină mai des în mijlocul ei : făclii literare de Sânzâiene la Borșa. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1456, 11 iul. 2006, p. 5.

Ion M. Mihai despre Gavril Ciuban – un poet deja consacrat. Archeus, 5, nr. 3 (28), dec. 2001, p. 86.

Iuga, Nicolae. *Prezențe maramureșene.* Jurnalul de Sighet, nr. 205, 3-9 febr. 1997, p. 8.

Întâlnirile literar-artistice: Săliștea de Sus - Vișeu de Sus : evenimentul cultural al săptămânii. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 933, 26 oct. 2004, p. 5.

Jurcă, Ștefan. *Umbra noastră este cuvîntul.* Informația zilei de Maramureș, 3, nr. 632, 30 oct. 2003, p. 4.

La ce bun poezii? Bibliotheca Septentrionalis, 10, nr. 2 (19), 2002, p. 107.

La Cenaclul scriitorilor - o sărbătoare a poeziei. Pagină coordonată de Ștefan Jurcă. Opinia, 5, nr. 1049, 2-3 iun. 2001, p. 12.

La Săliștea a venit Vișeu cultural. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1080, 19 apr. 2005, p. 6.

Lansare de carte la Vișeu de Sus. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1515, 19 sept. 2006, p. 5.

Lansare de carte, muzică și poezie : sărbătoare spirituală la Borșa. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 3, nr. 612, 7 oct. 2003, p. 7.

Lansare la Vișeu de Sus. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1068, 5 apr. 2005, p. 5.

Latiș, Vasile. *Gavril Ciuban în Chip de omagiu.* Glasul Maramureșului, 4, nr. 956, 27 mai 2000, p. 2.

Latiș, Vasile. *Loc : Lui Gavril Ciuban.* Graiul Maramureșului, 12, nr. 3079, 20-21 mai 2000, p. 3.

Literatura anului 2000 la Vișeu de Sus. Pagină realizată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2641, 29-30 mai 2010, p. 7.

Literatura moare, dar nu se predă gugumăniei sociale : reflecții pe marginea unui eveniment. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 3, nr. 564, 12 aug. 2003, p. 7.

Mandric, Adrian T. *Cartea unui autor local : la Vișeu de Sus - eveniment cultural.* Graiul Maramureșului, 14, nr. 3588, 21 ian. 2002, p. 5.

Mandric, Adrian T. *Eveniment de aleasă ținută spirituală.* Graiul Maramureșului, 12, nr. 3109, 24-25 iun. 2000, p. 3.

Mandric, Adrian T. *Scriitorului și prietenului : „La mulți ani!”* Graiul Maramureșului, 13, nr. 3427, 10 iul. 2001, p. 1, 5.

Maramureșul în revistele de cultură. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 713, 10 febr. 2004, p. 5.

Mihai, Ion M. *Gavril Ciuban - Un virtuoz al metaforei.* Graiul Maramureșului, 14, nr. 3835, 10 nov. 2002, p. 3.

Mihai, Ion M. *O antologie a liricii transilvane.* Graiul Maramureșului, 16, nr. 4388, 4-5 sept. 2004, p. 5.

Mihai, Ion M. *Pe Vaser în sus.* Opinia, 5, nr. 1124, 1-2 sept. 2001, p. 12.

Mihai, Ion M. *Poeți pe Vaser.* Graiul Maramureșului, 13, nr. 3479, 8-9 sept. 2001, p. 3.

Mihai, Ion M. *Prezențe maramureșene în „Antologia poezilor ardeleni contemporani”.* Graiul Maramureșului, 16, nr. 4370, 14-15 aug. 2004, p. 5.

Mihali, Nicoară. *Activitatea gazetărească a lui Vasile Radu Ghenceanu.* Școala maramureșeană, 6, nr. 26-30, sept. 2007, p. 132-135.

Mihali, Nicoară. *O revistă de ținută academică* : [Nord Literar]. Școala maramureșeană, 2, nr. 6-7, dec. 2003, p. 145-146.

Mircea Crișan despre Gavril Ciuban. Archeus, 5, nr. 3 (28), dec. 2001, p. 80.

Mircea, Vasile. *Seară culturală vișeuană.* Glasul Maramureșului, 1, nr. 82, 2 iul. 1997, p. 4.

Moldovan, Ioan. *Cultivatorul de pietre și tandra dihanie de Gavril Ciuban – Ed. Dacia, Cluj, 1992.* Familia (Oradea), 29 (129), nr. 1 (329), ian. 1993, p. 18.

Moldovan, Ioan. *Gavril Ciuban & Tinerii.* Unu (Oradea), 8, nr. 1 (83), ian. 1997, p. 17.

Morar, Vasile. „*La noi în poezie mîna de lucru este ieftină*” : [Ciuban, Gavril. Fîntîna cu ghinturi, Sighet : Editura „Jurnalul de Sighet”, 1996]. Glasul Maramureșului, 3, nr. 800, 20 nov. 1999, p. 2.

Morar, Vasile. *Tabăra bărbătească de literatură – Vaser 2000.* Glasul Maramureșului, 4, nr. 1047, 11 sept. 2000, p. 12.

Mureșan, Ion. *Dihanie tandră, poezia...* Tribuna, 5, nr. 6, 11-17 febr. 1993, p. 4.

Mureșanu, Sorin. [Coloviile „George Coșbuc”]. Mesagerul de Bistrița Năsăud, 5, nr. 1221, 27 oct. 2000, p. 1.

Năprădean, Florentina. *Revista de cultură „Archeus”.* Graiul Maramureșului, 10, nr. 2391, 23 febr. 1998, p. 5.

Năsui, Florentin. „*Cînd cioara pretinde că este ciocîrlie, lucrurile nu mai sînt în ordine!*” (Petre Got) : *Festivalul Internațional de Poezie Sighetu Marmației, ediția a XXXIV-a.* Graiul Maramureșului, 19, nr. 5339, 10 oct. 2007, p. 11.

Năsui, Florentin. *Festivalul interjudețean de literatură și folclor*

Armonii de primăvară - XXIX : Vișeu de Sus. Graiul Maramureșului, 19, nr. 5223, 28 mai 2007, p. 1, 3.

Năsui, Florentin. *La Vișeu mai o să fie 3 decenii de Armonie!* Graiul Maramureșului, 20, nr. 5522, 17-18 mai 2008, p. 5.

Năsui, Florentin. *Maramureșul, zonă culturală în centrul Europei (I) : Vișeu de Sus.* Graiul Maramureșului, 17, nr. 4601, 16 mai 2005, p. 8.

Năsui, Florentin. *Premiile Festivalului Internațional de Poezie de la Sighetu Marmației și ale Serilor de Poezie „Nichita Stănescu” de la Desești.* Graiul Maramureșului, 17, nr. 4733, 17 oct. 2005, p. 3.

Năsui, Florentin. *Revolta de la Petrova, în umbra lui Eminescu!* Graiul Maramureșului, 22, nr. 6031, 18 ian. 2010, p. 1, 4.

Nițu, Maria. *Mesaje maramureșene.* Pro Saeculum (Focșani), 9, nr. 5-6 (65-66), 15 iul.-1 sept. 2010, p. 153-155.

Novac, Cristina. *Est* : [recenzia vol. cu același titlu de Gavril Ciuban. Cluj Napoca : Limes, 2002]. Steaua (Cluj-Napoca), 55, nr. 7-8, iul.-aug. 2004, p. 98.

Noveanu, Cristina. *Cartea de poezie* : [recenzie la vol. Cultivatorul de pietre și tandra dihanie : versuri. Cluj : Dacia, 1992]. Târgoviștea, 4, nr. 2-3 (16-17), 1993, p. 16.

O anchetă care nu promite nimic, dar necesară. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 755, 30 mart. 2004, p. 5.

Oprîș, Nick. *In memoriam Vasile Latiș : eveniment la Târgu Lăpuș.* Glasul Maramureșului, 12, nr. 3521, 1 nov. 2008, p. 6.

Pașca, Marius. *Scriitorul Gavril Ciuban a lansat volumul „Viața de aer”.* Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2626, 11 mai 2010, p. 9.

Paul, Antoniu. *Vremea poezilor cu Gavril Ciuban.* Graiul Maramureșului, 16, nr. 4434, 28 oct. 2004, p. 4.

Paul Romaniuc: „Elegiile lui Zarathustra”; *Gavril Ciuban: „Serpentine”* : în vitrina cu cărți... bune. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 1933, 2-3 febr. 2008, p. 7.

Pavliș, Iuri. *Un spirit comun în care să ardem.* Curierul ucrainean, serie nouă, nr. 131-134, nov.-dec. 2008, p. 11.

Pârja, Gheorghe. *Antologia „Un sfert de veac de poezie”.* Graiul Maramureșului, 10, nr. 2594, 20 oct. 1998, p. 2.

Pârja, Gheorghe. *Gavril Ciuban în tranșea săpată de pasări.* Graiul Maramureșului, 17, nr. 4505, 22-23 ian. 2005, p. 5.

Pârja, Gheorghe. *Nu ești singură, Onorată Poezie!* Graiul Maramureșului, 4, nr. 991, 14-15 nov. 1992, p. 1, 3.

Pentru a intra „în cărți” cum trebuie Necesitatea înființării unei filiale a Uniunii Scriitorilor în Maramureș. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1150, 12 iul. 2005, p. 6.

Perța Lucian. *Cărțile vișeuanelor (II) : (Catrene de întâmpinare).* Graiul Maramureșului, 17, nr. 4618, 4-5 iun. 2005, p. 5.

Perța, Lucian. *Gavril Ciuban : Istoria unui poet din Balcani :* [parodie]. Archeus, 5, nr. 3 (28), dec. 2001, p. 97.

Perța, Lucian. *Gavril Ciuban : La cules de frăguțe.* Citadela (Satu Mare), 5, nr. 1 (31), ian. 2011, p. 59.

Perța, Lucian. *Istoria poemului pierdut :* [parodie la poezia lui Gavril Ciuban]. Familia (Oradea), 37, nr. 9, sept. 2001, p. 127.

Perța, Lucian. *Parodie : Contemplație asupra ideii de poem (din volumul Poeme, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2000) : Gavril Ciuban.* Graiul Maramureșului, 19, nr. 5282, 4-5 aug. 2007, p. 7.

Perța, Lucian. *Scrisoare deschisă :* [parodie la poezia lui Gavril Ciuban]. Familia (Oradea), 40, nr. 9, sept. 2004, p. 94.

Petrovan, Lupu. *Urcând Golgota poeziei.* Astra Vișeuana, 1, nr. 2, dec. 1996, p. 1.

Petruț, Anton. „*Viața de aer*” a fost lansată de două ori : la Târgu Lăpuș. *Graiul Maramureșului*, 22, nr. 6138, 26 mai 2010, p. 2.

Poetul, la 59 de ani. *Informația zilei de Maramureș*, 10, nr. 2677, 10-11 iul. 2010, p. 16.

Poezie, muzică și expoziții la „Primăvara Poeților”. Pagină coordonată de Ion Burnar. *Informația zilei de Maramureș*, 9, nr. 2285, 28-29 mart. 2009, p. 7.

Popan, Mihai. *Poetul Gavril Ciuban a citit, în plenul CJ Maramureș, versuri pentru eroii revoluției.* *Graiul Maramureșului*, 19, nr. 5399, 19 dec. 2007, p. 13.

Popescu, Ioan J. *În perioada 13-15 octombrie, la Desești, a avut loc Festivalul Internațional de Poezie și Serile de Poezie.* *Informația zilei de Maramureș*, 5, nr. 1233, 17 oct. 2005, p. 9.

Portretul unui cenaclu la 40 de ani: „Andrei Mureșeanu” din Vișeu de Sus. Pagină coordonată de Ion Burnar. *Informația zilei de Maramureș*, 8, nr. 2051, 21-22 iun. 2008, p. 7.

Premiile concursului de creație din cadrul Festivalului „Armonii de primăvară”. *Graiul Maramureșului*, 8, nr. 1878, 25 apr. 1996, p. 1.

Premiile Festivalului de literatură „Armonii de primăvară” Vișeu de Sus. *Graiul Maramureșului*, 9, nr. 2145, 5 mai 1997, p. 2.

Premiile Festivalului interjudețean „Armonii de primăvară” de la Vișeu de Sus : ediție jubiliară – 25. *Graiul Maramureșului*, 15, nr. 3977, 5 mai 2003, p. 2.

Profil: Spin Guide ; de ici, de colo ; Nord Literar, Vitraliu, 22. *Observator cultural*, nr. 188, 30 sept.-6 oct. 2003, p. 25.

Radiografia localităților literare – Vișeu de Sus. Pagină coordonată de Ion Burnar. *Informația zilei de Maramureș*, 3, nr. 600, 23 sept. 2003, p. 5.

Rățiu, Virgil. *Nord Literar.* Mișcarea literară, 8, nr. 3-4 (31-32), [iul.-dec.] 2009, p. 206.

Roșianu, Ioan Romeo. *Gavril Ciuban & Tinerii – „Fântâna cu ghinturi”*, Ed. Jurnalul de Sighet, 1996. Glasul Maramureșului, 2, nr. 269, 28 febr. 1998, p. 2.

Sabău, Valeriu. *Boema băimăreană*. Nord magazin, 4, nr. 192, 6-12 nov. 2008, p. 14; Academia OJT, 1, nr. 1, 2008, p. IV.

Sabău, Valeriu. *Școala de Cultură Olos*. Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2565, 26 febr. 2010, p. 9.

Săliștea de Sus, un orașel plin de poeți, magicieni și matematicieni. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 7, nr. 1853, 27-28 oct. 2007, p. 9.

Săplăcan, Radu. *Gavril Ciuban*. Cronica (Iași), 38, nr. 7, iul. 2003, p. 15.

Sărbătoarea Cărților Anului ar trebui extinsă la nivel de județ. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 3, nr. 612, 7 oct. 2003, p. 7.

Scheianu, Nicolae. *Câtă poezie a curs pe Săsar... : [interviu]*. A consemnat Mircea Crișan. Gazeta de Maramureș, 9, nr. 403, 9-15 oct. 2010, p. 13.

Scheianu, Nicolae. *Cuvânt înainte*. România km 0, 1, nr. 1, dec. 1999, p. 1-2.

Scheianu, Nicolae. *La Vișeu de Jos s-a înființat Cenaclul literar „Alexandru Deac”*. Nord magazin, nr. 10, 8-14 mai 1995, p. 13.

Scheianu, Nicolae. *10 ani de la apariția primului număr al revistei de cultură „România Km 0”*. Academia OJT, 2, nr. 6, febr. 2010, p. 10.

Scriitori băgați... la cuptor : aniversări, iulie 2005. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1144, 5 iul. 2005, p. 6.

Scriitori maramureșeni la Vișeu de Sus, aprilie '96. Jurnalul de Sighet, nr. 191, 21-27 oct. 1996, p. 8.

Spânu, Alexandru. *Gavril Ciuban: Cultivatorul de pietre și tandra dihanie.* Luceafărul (București), nr. 22 (201), 2 nov. 1994, p. 4.

Stan, Constantin. *Oameni din Nord (II).* Ziarul Financiar, [supl.] Ziarul de duminică, 17 mai 2005, p. 1, 3.

Stoiciu, Liviu Ioan. *Tabăra de Literatură de la Borșa – Prislop 1999.* România km 0, 1, nr. 1, dec. 1999, p. 4-5.

Șandor, Corina – vezi: Șandor-Martin, Corina

Șandor-Martin, Corina. *Calendarul clipei.* Bibliotheca Septentrionalis, 18, nr. 1-2 (34-35), 2010, p. 123.

Șiman, Liviu. *Și poeții se premiază, nu-i așa? : cortină trasă peste Festivalul Internațional de Poezie de la Sighet.* Glasul Maramureșului, 9, nr. 2598, 18 oct. 2005, p. 7.

Șiman, Liviu. „Un muzeu de caricaturi”. Glasul Maramureșului, 11, nr. 3031, 24 mart. 2007, p. 4.

Ștefănescu, Alex. *În legătură cu Anuarul USR.* România literară, 35, nr. 3, 23-29 ian. 2002, p. 17.

Tabăra Națională de Literatură „Archeus” este în plină desfășurare : cu participarea unor literați din județ și din țară. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1456, 11 iul. 2006, p. 5.

Tabăra Națională de literatură „Radu Săplăcan”. Nord Literar, 3, nr. 7-8 (26-27), iul.-aug. 2005, p. 2.

Talpalaru, Valentin. *Gavril Ciuban, „Est”, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2002 :* [recenzie]. Cronica (Iași), 38, nr. 6, iun. 2003, p. 9.

Tomi, Marian Nicolae. „*Eu cred că poezia și-a schimbat mentalitatea*”: [recenzie la vol. *Est.* Cluj-Napoca : Editura Limes, 2002]. Graiul Maramureșului, 14, nr. 3859, 7-8 dec. 2002, p. 3.

Tomi, Marian Nicolae. *Prima seară de poezie în orașul Săliștea de Sus.* Graiul Maramureșului, 16, nr. 4454, 20-21 nov. 2004, p. 5.

Ulici, Laurențiu. *Debuturi.* România liberă, 50, nr. 14838, 21-22 nov. 1992, p. 4.

Un dicționar de literatură română cu autori maramureșeni : evenimentul editorial al lunii. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1264, 22 nov. 2005, p. 6.

Un nou cenaclu literar : la Vișeu de Sus. Jurnalul de Sighet, nr. 119, 22-28 mai 1995, p. 1.

Vancea, Echim. „Fântâna cu ghinturi” de Gavril Ciuban, Editura „Jurnalul de Sighet”, Sighetu Marmației, 1996. Jurnalul de Sighet, nr. 234, 25-31 aug. 1997, p. 1.

Vasileanu, Marius. *Prietenia poezilor – mântuirea vieții de aer.* Ziarul Financiar, [supl.] Ziarul de duminică, 9 sept. 2010.

V.D. – vezi: Dragomir, Vasile

Vișovan, Ștefan. *Poeți din Maramureș într-o antologie.* Graiul Maramureșului, 16, nr. 4181, 5 ian. 2004, p. 5.

Vlad, Mihail I. *Gavril Ciuban – „Poeme”.* Jurnal de Dâmbovița (Târgoviște), 1 (8), nr. 102 (1559), 7 mai 2001.

V.R. Ghenceanu despre Gavril Ciuban. Archeus, 5, nr. 3 (28), dec. 2001, p. 82.

Zilele revistei „Nord Literar” și Zilele orașului Vișeu de Sus. Pagină coordonată de Ion Burnar. Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 2057, 28-29 iun. 2008, p. 7.

D. DIN REFERINȚELE CRITICE DESPRE AUTOR ȘI OPERĂ

*„Poate că cea mai frapantă definiție a poeziei maramureșeanului Gavril Ciuban – așa cum se rostuieste în cele șasezeci și cinci de poeme ale plachetei **Cultivatorul de pietre și tandra dihanie**, Ed. Dacia, 1992 – ar fi aceea că poezia, statuie de omăt pe care lumina nu o poate topi, este rodul hieratic al trudei poetului „neluat în seamă” dar viețuind printre semeni „cu un asfințit subsuoară” și strecurându-se prin viață „cum trece steaua cea galbenă”. Tandră figură de înger ce a părăsit raiul pentru un codru de pâine, poetul are menirea de a zgâria clipa cu un spin de purpură; vizionar, el închipuie mutații în genele cuvintelor „cum ghinda visează stejarul zburat din argintiile-i aripi”. Iată cum, magicianul – posesor al unei „nobilissime visi-one” (cum ar zice N. Steinhardt), poartă în el o nostalgie amară a aerului sfârtecat de zbor, slăvind imperiul frigului; el – proprietarul unui hectar de cuvinte (re)inventând curcubeul și închipuind o posibilă antologie a cartofilor cultivați în poem; ori, altădată, estetul – voluntar al stărilor metaforice – tunde iarba din manuscris întrebându-se unde o fi doamna (sau Poezia?), străina ce și-a lăsat rujul pe-a orizontului buză ca pe-un pahar de cristal...*

Dar decorul? Munții care ies din omături; malurile târând prin ceață plopi născociți de memoria arsă a toamnei; statuia de lângă înalta societate a plopilor, fântâna cu ghinturi lângă cantonul Bardău pe unde trece un izvor clandestin; și – de ce nu? – taraba unde se vând ultimii îndrăgostiți și unde poți, liniștit, să reciți: „Bună seara, domnule Bacovia, mai plouă în frigurosul tău regat?”; apoi, iarna care-și caută săniile; frigul de jeratic, alteța serenissimă – spaima; cerul găurit peste întinderile iernii, gerul albastru; înalta lună cu priviri argintate și, în sfârșit, odaia, odaia plină cu vrăbii – ca în Jacques Prévert – poate încă un nescris poem al – să zicem – prietenului poet Vasile

Latiș, ori Marin Slujeru, ori Vasile Muste, ori al unui alt poet din nordul acesta de țară unde se scrie o mare poezie, dar – nefericire – se tipărește cu țărâita...

Inventivitatea verbală; lăcomia de metafore; descifrarea încifrărilor lirice, repotrivirea peisajelor (de iarnă și de frig!); contemplația invocată să umple golul devorant de la poalele cuvântului nerostit; melancoliile fracturate; nefastuoziitatea; simbolul frigului; delicatețea - ar fi câteva din imponderabilele acestei poezii...

Și, totuși, - poezia – o statuie de omăt? Da, devreme ce avem a ne întreba, din când în când, ca odinioară François Villon: „Dar unde-i neaua de mai an?...”

(Ardeleanu, I. *Poezia ca o statuie de omăt*. Graiul Maramureșului, 4, nr. 988, 6 nov. 1992, p. 4).

*„Maramureșeanul Gavrilă Ciuban este în **Cultivatorul de pietre și tandra dihanie** un liric fidel metaforei sau, cum spune, „soldat voluntar al stărilor metaforice”, hrănind cu convingere și imaginație o ars poetica al cărui fundament pare să fie credința că „poetul este o zi de cristal la periferia iluziei (o statuie de omăt) pe care lumina nu o poate topi”. Puternic interiorizat, cu o remarcabilă disponibilitate pentru trăirea în imaginar, poetul își face din singurătate spațiu vital, din contemplație timp interior și din regimul nocturn sursă inspiratoare. Fără a fi propriu-zis oniric, cultivă starea de vis ca pe o cale de acces spre sine însuși, cum alții cultivă în același scop maieutica sau rememorarea. Limbajul poeziilor oscilează între firesc și prețios, mai totdeauna datat, fie că amintește de cel liric și manierist al șaptezeciștilor, fie că se apropie de cel colocvial și antiliric al primilor optzeciști: „Rostogoleam din durere/ cu maniere estetice/ bolovani transparenți/ Și ce moravuri ușoare!// Haine priviri/ altele retezate cum numai la miri/ îmi vizitează decorul// adicăte eu / fără studii înalte/ audiez ghilotine/ la domnul Procust// și numai ce inventez curcubeul/ și hop/ gândacii de colorado/ ca o antologie a cartofilor/*

cultivați/ în poem// Mult mai lirici sa arată acolo/ și tot mai greu de găsit pentru țărani// ca și cum ei n-ar ști:/ abia intră înțelesul/ în cuvintele nerostite/ și acestea și devin amintiri...” Fire sentimentală, cu accente de dramatism, Gavril Ciuban își caută nota personală în materie de exprimare poetică în chiar propria-i fire, metaforele lui, abundente și deseori miezoase, dezvăluind o viziune dramatic-lirică asupra existenței, - specifică, între altele, țăranului maramureșean – frumos paginată poeticeste, nu fără stângăciile unui, totuși, debutant. Uneori o tentă expresionistă face să tremure dicțiunea, în avantajul sugestiei, alteori dorința de a găsi nemairostitul se soldează cu alunecări în prețiozitate și desuetudine. Dincolo de ezitări, poetul e prezent, potențial sau actual, în mare parte din textele acestei cărți, inclusiv în cel care-i dă și titlul: „Albii gravide avortează oglinzi/ pe ruinele clipei poetul cultivă omizi/ insalubră e liniștea și-i transparentă în spaimă/ pe visul cel tânăr se gudură bruma și-i larmă// deși nici o stea n-a plesnit iar la râu/ aceleași rânduri de păsări oprite/ în dreptul uitării prin care vă scriu...”

(Ulici, Laurențiu. *Debuturi*. România Liberă, 50, nr. 14838, 21-22 nov. 1992, p. 4).

„Om al muntelui și al pădurii, maramureșeanul Ciuban este și un bun cunoscător al poeziei de la noi și de aiurea, încât textele sale realizează un straniu mariaj între frustețea și asprimea unei experiențe de viață circumscrisă naturii, pe de o parte și iscusința procedurală în elaborarea poemelor, pe de altă parte. Notația peisajului ori a faptului biografic intersectându-se cu sugestii culturale sau trimiteri livrești dintre cele mai neașteptate. Muntele, iarna, pădurea, lumina aspră și asupritoare a dimineților geroase, singurătatea omului și a peisajelor alpine, deriziunea unei realități circumscrise orășelului montan dau textelor lui Ciuban o concretețe care nu e însă aceea a pastelului, ci a poemului de factură expresionistă. Între elementul cultural și cuvânt se aude mereu sunetul fracturat al unei scurt-circuitări care provoacă

o „dezordine lirică”, un anume grad de incoerență a elementelor textului: „și codrul apare liniștit/ dânsul a mai cutreierat bibliotecii/ Spaima de a nu ațipi în vreun înțeles/ pârtii neîncepte astupă/ Bat la ușa unui cuvânt/ și el îmi descuie râpa/ Erudiția, păpădiei îi cruță eternitatea”. Tentat să complice exprimarea, încărcând-o de simboluri și metafore, poetul cade câteodată în prețiozitate. Un ton oracular și ocultic încarcă nota de consum poetic a textelor. Într-un Cântec, poetul mărturisește: „Am fost fericit să aflu/ că încă mai pot scrie versuri/ dintr-un penitenciar al libertății”. Citindu-i poeme (**Cultivatorul de pietre și tandra dihanie**, Ed. Dacia, 1992) ai impresia că Gavril Ciuban nici nu are altă fericire în afara scrierii de versuri.”

(Moldovan, Ioan. *Cultivatorul de pietre și tandra dihanie de Gavril Ciuban* – Ed. Dacia, Cluj, 1992. Familia (Oradea), 29 (129), nr. 1 (329), ian. 1993, p. 18).

„Cu a sa carte de poezie **Cultivatorul de pietre și tandra dihanie**, Editura Dacia, 1992 (un debut din seria celor întârziate într-atât încât criticii au găsit deja pentru ele un nou concept – „debut recuperator”), Gavril Ciuban este un mesager al credinței în puterea originară a cuvântului. Pentru el lumea mustește încă de semne, iar menirea poetului este să citească în ele ca într-o carte. Nostalgia dureroasă după acea stare mitică a lumii în care cuvântul și lucrurile sale stau în deplină armonie, aproape identificându-se, domină poemele lui Gavril Ciuban. O posibilă descifrare a titlului cărții doar de aici poate purcede. **Cultivatorul de pietre** este o metaforă a poetului (Ciuban este de altfel un ienicer al metaforei), a celui care crede și cultivă virtuțile recuperatoare de la Paradis ale poeziei. În starea sa originară, mitică, paradisiacă, lumea era un mod de a fi al Poeziei. Cum dinspre acea stare a lumii semnalele sunt tot mai slabe, mai vagi, misiunea poetului este aceea de a le recupera și potența. Poezia este o cale de acces, dar o reflexie, fatal, de ordin „secund” a Paradisului pierdut. **Tandra dihanie** este o metaforă generoasă în

*sensuri, trimițând înspre acea blagiană „boală” ce odată „intrată în lume” atinge, nefast, totul: „Bolnav e omul/ bolnavă piatra.” **Tandra dihanie** este numele aceluia „virus urban” ce accelerează decăderea lumii din starea mitică. **Cultivatorul de pietre și tandra dihanie** denunță starea de sfâșiere a lumii între armonia ei originală și copia tot mai accelerată și din toate părțile degradată. Poetul este „îngerul ce a părăsit raiul/ pentru un codru de pâine” și care inventariază, pe măsură ce le detectează numele și înfățișările **tandrei dihanii**. Așa cum Necuratul are în mitologia populară zeci de nume, la fel **tandra dihanie** a lui Ciuban, acea forță dezintegratoare, are nenumărate nume: cuvântul, timpul, vulgaritatea, zgomotul, haosul, moartea etc.*

În prima parte a cărții (o mai veche etapă a poeziei lui Ciuban) lumea stă sub semnul mirificului: zidurile foșnesc în iederă, prietenii îndrumă turme de porumbei, „înalta societate a plopilor” este dată poetului, cuvintele poetului cresc asemenea ramurilor înflorite, „Raza stelei/ nu e decât tranșeea săpată de păsări”, iar poetul este centrul și creatorul armoniei: „voi atârnați/ de privirile poetului/ și e îndeajuns/ să închidă ochii o clipă/ pentru a surpa înțelesului/ frunzele verzi” (Poem). Izgonit din Paradis, încă având „păsări în ochi”, învățându-și iubita „alfabetul albastru/ și ireala plută lunară a munților/ care se învață/ între copertile gri ale norilor” (Decembrie), încă vorbind o limbă în care cuvântul e „mai desculț/ ca argintul”, încă văzând dincolo de rădăcini „trupuri de ape culcate/ pe spate”, Poetul detectează semne tot mai neliniștitoare: „o iluzorie mână” șterge gândurile „de pe ferestrele închise ale tinereții”, „gândurile mele se îngroapă în cuvinte”, șoarecii rod firul telefonului „semn că unca ta legătură/ cu eternitatea/ s-a isprăvit”, privirile încărunțesc, copiii sunt „veterani și plânși”, „ultimii îndrăgostiți” se vând „pe taraba provinciei”, „sicrie migratoare/ alunecă în păsări” etc. Încet, încet păsările „se ofilesc” iar poetul se trezește „într-un alt/ trup/ locuit de o singurătate străină”, propria-i biografie fiind „biografia unui străin”. Nu-i rămâne decât să constate: „M-am mutat într-o liniște cu pereți de spital”, or „insalubră e liniștea și transparentă în spaimă”.

Ultimul ciclu al cărții înregistrează note mai dure, cuvintele

devin mai colțuroase și mai zgomotoase, apar chiar aluzii la evenimente contemporane („enoriașii lui Hipocrate ce au/ tămăduit/ ogoiți de emoții/ cele patruzeci de cadavre”). Deschiderile acestea spre social (magazinele dau din coadă!) sunt însă imediat resimțite ca străine matricii sale poetice. Un duh al conversației de sine, un „om viu (ce) petrecea la gărlă/ o pereche de fluturi limpezi” avertizează „Aibi de grijă,/ versul tău în primejdie este” (Dialog despre pășune într-o poiană minată). Vocea interioară răbufnește: „Poezie, le este dor singurățăților mele de tine”, așa că drumul bun trece prin încercarea de a trezi „din vis visul/ când acestuia i se pare că aiurează/ realul” (Anotimpuri pierdute). Tonul poemelor este cel al discreției. Este în ele o bunăcuviință a cuvântului, o atitudine blând-prevestitoare, o teamă de a nu brusca, de a nu strivi „corola de minuni a lumii”. De altfel spiritul blagian bântuie poemele lui Ciuban din **Cultivatorul de pietre și tandra dihanie**. Afiliate mai curând liniei poetice și sensibilității generației '70, poemele lui Gavril Ciuban par niște fine desene în filigran. Metafora este puterea și slăbiciunea acestui gen de poezie, de altfel poetul se și declară drept „Soldat voluntar al metaforei”.

Pe lângă poezia lui Ciuban se poate trece fără să o bagi în seamă dacă nu te afli într-o stare potrivită, pentru că receptarea ei cere o anume stare răbdătoare și atentă, o anume prospețime și acuitate a percepției. Abia atunci se declanșează plăcerea lecturii, fiindcă poemele și metaforele sale sunt programate nu pe explozie ci pe implozie. Poezia lui Ciuban are un spirit de finețe, oarecum desuet, pe care optzeciștii l-au abandonat”.

(Mureșan, Ion. *Dihanie tandră, poezia...* Tribuna, 5, nr. 6, 11-17 febr. 1993, p. 4).

„Salutăm debutul dl. Gavril Ciuban (**Cultivatorul de pietre și tandra dihanie**, Ed. Dacia, 1992). Poezia sa nu se supune unei clasificări, nu se lasă încarcerată unei tematici și nici unui tip, poate și pentru că inima sa „aduce a peșteră”. Poezia sa este ca un labirint în care „sufletele

cutreieră un muzeu al iertării”. Versurile contemplative nasc melancolii târzii și sufletul poetului este copleșit de cuvinte cum firul de iarbă este copleșit de bobul de rouă. Volumul este împărțit în trei părți ca pentru o primă și ultimă încercare, ca pentru a strânge în pumni trecutul, prezentul și viitorul într-o clipă supremă: Poezia.

Singurătățile poetului au gustul lacrimii cuvântului. Cuvintele cad din mâna lui într-un poem de dragoste, iar între răsărit și apus, singura dragoste a dl. Ciuban rămâne Viața.

Poate lumina ce țipă din licurici sau poate „albiile gravide ce avortează oglinzi pe ruinele clipei” i-au adus poetului Uitarea, uitarea de sine în cuvinte. Nenăscut, poate, când clipa a plâns Poezia, el a mers pe urmele înaintașilor până la rădăcina amară a cuvântului. Neplâns, poate, când lumina a ars primul gând, el a înaintat până la punctul pus în zâmbetul trist al dimineții versului. Triste sunt toate cuvintele de când se strâng sub pleoape și nu pot fi plânse, dar și de aici izbucnește dorul și dorința de oameni și nevoia de comunicare.

Dl. Ciuban se naște în versurile sale „Cultivator de pietre”, pentru că grele precum pietrele sunt cuvintele când lovesc și singure sunt cuvintele când lacrima pietrelor nu ne oprim să o ștergem în goana sălbatică spre Moarte.

Așteptăm un al doilea volum și un al treilea și – următorul volum al dl. Ciuban pentru că Poezia este, cum singur cântă poetul „dimineața cu rădăcinile pierdute-n uitare”.

(Noveanu, Cristina. *Cartea de poezie*. Târgoviștea, 4, nr. 2-3 (16-17), 1993, p. 16).

*„Autorul unuia dintre cele mai convingătoare debuturi ale anului trecut – **Cultivatorul de pietre și tandra dihanie**, Ed. Dacia, 1992 – se numește Gavrilă Ciuban. Un solitar. Autodidact. Tăcut; prăbușirile sale în tăcere au dramatismul unor catastrofe aeriene. Omul are vocația prieteniei. Prăpăstios ca orice introvertit, el întreține un fel de mistică a prieteniei care îl luminează pe dinlăuntru înobilându-i destinul de*

sihastru care bântuie munții, văile și codrii bolborosind versuri ca pe rugăciuni.

„Badea Ciuban”, cum îi place să se adreseze el însuși sieși, și-a fâgăduit o carte la cei patruzeci de ani ai săi. Și-a dăruit-o; poate, deci, exclama, laolaltă cu prietenii săi: „Bade Ciubane, iată c-a-nceput să curgă apă și la moara noastră”.

Închipuiți-vi-l pe Măria Sa Codrul ieșind falnic din Biblioteca municipală; închipuiți-vă un râu școlit, apoi o păpădie erudită, un soldat vorbind în dodii, o pasăre-poetă și veți reuși să-l înțelegeți mai bine pe poetul Ciuban și țipătul său de spaimă „de a nu ațipi în vreun înțeles” și invocația sa: „Poezie, le este dor singurătăților mele de tine!” Sfiala sa în fața creației este sfiala codrului citit, a râului școlit, a prăpastiei erudite, a soldatului tehui, a păsării-autor de versuri puși să-și iscălească scornelile: „deși nici o stea n-a plesnit iar la râu/ aceleași rânduri de păsări oprite/ în dreptul uitării prin care vă scriu...” Poetul are intuiția uitării ca timp oprit, ca tâmpă eternitate, eternitate dulceagă în care zace în așteptarea unui semnal, a unui semn izbăvitor. Pomenitelor căderi în tăcerea din viața poetului le corespund căderile în uitare din poezia sa, când viața împrumută ceva din pustiul spitalelor – „M-am mutat într-o liniște cu pereți de spital”- sau din mecanica goală a cazarmilor. Metafora cazonă este, de altminteri, omniprezentă în textele sale. Frecvența ei este simptomatică: este reflexul liric al omului care vrea să se smulgă însierierii, îndobitocirii și aservirii sistemului totalitar.

Țipătul este marca trezirii din coșmarul acestei prăbușiri în hăul uitării. Căutând să-și fixeze identitatea în raport cu un spațiu anume și cu neamul său de „umezi drumeți/ săpători și lemnari”, poetul vorbește despre „țipătul cu brațe ce începusem a fi” și o face în poeme sincopate, pline de sfială și de o mândră smerenie. Sunt poeme care aparțin unei prime faze – să-i zicem „juvenile” – marcată, între altele, de o naivă încredere în poezie: poezia este o zi de cristal (...)/ o statuie de omăt/ pe care lumina nu o poate topi”. Într-o a doua fază – „adultă” – poetul capătă încredere în sine, metafora câștigând în prestanță și expresivitate ca în superbul Cântec pentru domnișoara L sau în ciclul de Contemplații în care

modulațiile tragice sunt strunite cu o detașare stoică. Disciplinat, riguros, versul – minat pe alocuri de retorism – creează efecte surprinzătoare iar spaima, cântată, devine melancolie (stănesciană): „mă numără din frunze/ un fel de pom ce nu-i”. În ultima etapă, aceea a maturității depline, strigătul poetului se cristalizează în micro-poeme de două-trei strofe unde imaginile se distribuie conform unui principiu dialogal sau se organizează în sonore manifeste lirice; ele ne dezvăluie un Ciuban sarcastic, mult îngrijorat, pe care îl pasc viziuni funeste: „Aibi de grijă, versul tău în primejdie este!”. O prudență de prisos, căci eliberat, versul său promite noi și spectaculoase evoluții.”

(Petean, Mircea. Adevărul de Cluj, 1993).

*„Poetul Gavril Ciuban este aidoma omului cu același nume. Mai rar asemenea potrivire între o realitate contingentă și creația sa artistică. Poetul își poartă cititorii prin labirintul (mai exact: labirinturile!) sufletului său, apoi se strecoară în grotele realității cotidiene, din care se sustrage cu mare greutate. Așa ne apare acest al doilea volum de versuri, **Fântâna cu ghinturi**, al lui Gavril Ciuban. Acum, „tandra dihanie” a creației îl păstrează pe autor în același mister al unei suprarealități oarecum ostile omului ultrasensibil la tot ce îl înconjoară: „Nu mai e nici o liniște înăuntru căreia/ să poți hălădui”. Apartenența la un anume spațiu circumscris maramureșean este mărturisită cu reticența ușor amară și revoltată, atunci când constată că e „țăranul ajuns grâu/ încă din timpul vieții” pentru a concluziona „Eu sunt poetul cu o singură patrie/ și trăiesc veșnicii cumsecade”. Evadarea – mai mult livrescă – se produce într-un mod surprinzător pentru un poet dedat pacifismului: „eu mă reîntorc/ sub pat la profesorul Bălin/ să ascultăm revoluția/ în Piața Romană/ unde o doamnă între două pământuri/ scutura de zor covoarele/ în bătaia gloanțelor”. Așa încât, afectat, uneori chiar terorizat de tot ce-l înconjoară, poetul se strecoară, cu voluptate, tocmai acolo unde-i place mai puțin: în singurătate. („Îmi port veacul în diaspora de-*

acasă/ alături de o muiere suduită intitulată/ nevasta mea”). Ici colo, el apelează la prozodia pretențioasă, introducând trăiri inefabile într-o perfectă manieră simbolistă: „Era o depărtare de păsări albe-n cârd/ Tu te uitai la mine din lumea unui gând/ și ți-am adus iubito și depărtarea mea/ tu te uitai în zare și între noi ningea”. A sili lexicul să exprime ceea ce vrea poetul este o încercare îndrăznească, iar atunci când reușește arta devine desăvârșire a cuvântului: „între ei mârâie viscolul ca un puhoi de vulpi alpine”. Apelând la „ruperea” narațiunii sau a imaginii, poetul reface din frânturi și imagini disparate visele-obsesii care-i bântuie zilele și nopțile, ca de exemplu: „La noi în poezie mâna de lucru este ieftină./ Luna, să știți, arată mai rău ca înainte./ Poftiți?! A, da.../ un hârb pistruiat de muștele verzui”. Și când te aștepți mai puțin, retoricul nostru poet ne trimite în lumea microcosmosului haiku: „Vă scriu de la lumina vetrei natale/ la flacăra căreia și dumneavoastră/ ați dărdăit/ odată”.

Se cuvine să mai facem precizarea că de această dată Gavril Ciuban a dorit să fie însoțit pe planeta poeziei de regretatul său prieten Alexandru Deiac (proză) și de fiul său în ale poeziei, Gabriel Ciuban jr. Astfel, dintr-o „fântână cu ghinturi” ne-a împușcat cu ceea ce meritam în fiecare zi: Poezia.”

(Petrovan, Lupu. *Urcând Golgota poeziei*. Astra vișeuană, 1, nr. 2, dec. 1996, p. 1).

„Poemele lui Gavril Ciuban confirmă ceea ce Laurențiu Ulici spunea despre autor la apariția primei sale cărți de poezie: „Puternic interiorizat, cu o remarcabilă disponibilitate pentru trăirea în imaginar, Ciuban își caută nota personală în materie de exprimare poetică în chiar propria-i fire, metaforele lui, abundente și deseori miezoase, dezvăluind o viziune dramatic-lirică asupra existenței. Fără a fi propriu-zis oniric, cultivă starea de vis ca pe o cale de acces spre sine însuși”. Eu însumi observam atunci că textele lui Ciuban propun un straniu mariaj între frustetea unei experiențe de viață circumscrisă naturii și singurătăților

montane, pe de o parte, și iscusința procedurală în elaborarea poemelor, cu o originală utilizare a sugestiei culturale sau a trimiterii livrești. Observația rămâne valabilă și azi.

În **Fântâna cu ghinturi** Ciuban continuă explorările și exploa-tările sale sub semnul unei afirmații pe care o putem citi în primul text al cărții: „Nu mai e nici o liniște înlăuntru careia să poți hălădui”. Astfel încât hălăduirea poetică a autorului urmează căi riscante de bunăvoie, discursul lăsând să se audă la suprafață imploziile despre care Ion Mureșan spunea că definesc statutul acestei poezii. Rugozitatea poemelor, fumegarea lor expresionistă sunt consecința iscodirii unui suflet hărțuit de un timp agresiv în care „S-au învechit zeii” și care lasă ființei doar sentimentul unei ireparabile văduvii. Până și actul natural al trăirii este transferat elementelor: „Fără nădejde pietrei mă rog: viețuiește-mă tu!”. „Fuga din peisaj”, spaima întoarcerii la cuvânt, copleșitoarea înstrăinare a „vremurilor barbare de afară” prevalează asupra evocatului „Ochi rustic dătător de miracole”. Densitatea poemelor, stratificarea lor convulsivă și o anume privire de sus, ironică și dezabusată a autorului îmi dau certitudinea că scrisul liric al lui Gavril Ciuban are autenticitatea vocației lirice.”

(Moldovan, Ioan. *Gavril Ciuban & Tinerii*. Unu, 8, nr. 1 (83), ian. 1997, p. 17).

„Intru cu întârziere în posesia unei cărți care, după o atentă lectură, ar fi meritat să se bucure de mai multă audiență și de comentarii mai largi. Apărută în 1996 la Editura Jurnalul de Sighet, placheta **Fântâna cu ghinturi** semnată (original!) Gavril Ciuban & Tinerii poate fi plasată între lucrările cu adevărat meritorii tipărite în vremea din urmă prin preajmă. Și cu aceasta cred că am spus ce trebuia după citirea poemelor cu creionul în mână (după obicei!).

Cu dl. Ciuban am avut și avem doar prieteni comuni. Deși conjuđețeni, ne-am întâlnit rar și nesemnificativ, împărțășind vârste, idei și comportamente felurite. Ceea ce nu înseamnă că – citindu-ne – nu ne-am

stimat în taină. Recurg la această destăinuire pentru a justifica oarecum de ce intru atât de târziu în posesia plachetei dumisale și cum se face că, oarecum surprinzător, am lăsat-o necomentată. **Fântâna cu ghinturi** e o carte postmodernă în tot ce are acest curent (stare, modă, orientare?) mai semnificativ. Chiar dacă la noi unda de șoc a postmodernismului (în datele deplin lămurite de lucrarea criticului Matei Călinescu) a venit cu întârziere, se pare că el (curentul) trebuie să-și consume până la capăt propriile calități și defecte. Noua plachetă a lui Ciuban e (oricât ar părea de neadevărat prin dimensiunea versului sau abluțiunea lui de paraziții ajutători) sora geamănă a cărții celeilalte, apărută la Dacia în 1992 – **Cultivatorul de pietre și tandra dihanie** – și continuarea ei. Dacă acolo poetul „cultiva omizi pe ruinele clipei”, în noua carte el „înalță singurătății... la numai o lungime de toamnă”, aici scribul e un „șăran ajuns grâu”, ce a învățat bine lecția drept care e vai și amar „de sublocotenentul tânăr/ care se trage de pingele cu/ recrutul cu cercel în ureche”. Stilistic vorbind, e vorba, poate, de noile lecții ale postmodernismului, de câștigul – cât este! – din lupta care o dă mereu poetul cu limitele sale. Ciuban – mereu tot mai surprinzător în asimilări pentru cine-l vede rar și-l citește și mai rar! – a înțeles singur, de la o carte la alta (fenomen ce se întâmplă doar poeților buni!), că poezia din cuvinte ne e de-ajuns câtă vreme nu știi să strigi râului „trezește-mă tu și pe mine” la momentul când, bolnav de abstracțiuni, versuitorul pare rătăcit printre ele. Creatorul știe acum că poezia ca orice discurs omenesc este o ordine a cuvintelor din care zidim edificii. Unii pot, alții nu. Ciuban poate și știe, îl mână pe el într-acolo un instinct rar (talentul?) și truda de autocunoaștere răzbătătoare deși „la noi în poezie mâna de lucru e ieftină”, cum adevărat el însuși scrie, iar „doamna Neagră”, din când în când, se face că vine. În noua sa carte Ciuban pune între cuvinte și lucru exact atâta distanță cât să rămână loc pentru semnificare, căci nu e căutare teribilistă a spune că ești „bărbatul tuturor anotimpurilor” din moment ce recunoști că fiecui poet autentic poate fi „un ultim dezertor din largul destinului”.

Ar fi, apoi, cum descopăr în poezia tipărită a lui Ciuban („tipărită” zic, pentru că cea din sertar și de la cafenea nu o știu!) marea

prezență a ludicului, jocului, ironiei ca stare. Cum se poate înțelege – acestea sunt, toate, trăsături importante ale curentului postmodernist. Numai că jocul poetului e grav („Locuit sunt de-o insulă nu mă întrebați ce-i exilul/ și cine pe cine așteaptă” sau „mamele noastre au început să nască strămoși/ Despre copii știm doar că s-au dat de trei ori/ peste cap și-au ajuns dâmburi descălecate”). Prin el, prin joc, poetul redescoperă cititorului starea tragică acoperită de lustru („plugul de lemn ajuns pe șenile”), lumea atinsă de încete destrămări în care viermele roade în miezul de fruct, îmbrăcat „în tremurătoare straie de epocă”. Această lume e vinovată de „atâtea răsărituri”. Ironia fină atinge însuși „poemul cu obrazul subțire” și pe autorul lui căruia, nu de puține ori, scriind, îi „chiorăie mațele”. Se duce, însă, și ludicul, vremea jocului se destramă sub ochi dilatați („Unde ești frumosule cu plete/ aprinse ca o amintire de zbor?”), iar poezia e tot mai „trudită de năluci jupuită de mistere”.

Rămân dragostea eternă, femeia, patria și visul. Aici Ciuban mi se pare între cei mai originali. El zice solemn că „patria este bogată numai atunci/ când limpezi de sudoare îi sunt fiii/ Eu sunt poetul cu o singură patrie/ și trăiesc veșnicii cumsecade”. Adevăr de toate zilele și până la apusul lumii. Se poate, deci, scrie de patria ta fără a-ți lovi de piept cărămizi roșii! Esteticul absoarbe aici viața. Așa cum despre femei se poate mereu glăsuși în felul propriu („fecioare cu priviri rezemate-n ninsori”), căci totdeauna „În ochii ei e-un paradis pierdut”. Și așa mai departe. Citiți carte poetului!

Fântâna cu ghinturi îi include, din rațiuni diferite, pe regretatul prozator Alexandru Deac (1959-1990), cunoscut și apropiat membru al Cenaclului Nord pe care-l conduceam la vremea junetilor, și pe Gabriel Ciuban jr., fiul poetului aici în atenție. Despre cei doi ar merita un comentariu distinct. Poete, chiar îl vom realiza curând, după ce vom intra în posesia unor lucrări mai cuprinzătoare ale autorilor mai sus pomeniți.

Și acum, câteva propoziții în loc de concluzii la cartea poetului Ciuban. Cred că, pentru el, meditația se așează deasupra manifestărilor concrete ale existenței, ca o fuziune între extreme, fără să fie conștient că, în fapt, el realizează demonstrații de virtuozitate poetică cu simplitate

și în afara convenționalităților obișnuite, profund lirice și cu valoare epifanică. Asociațiile libere se unesc pentru a împlini fie apăsarea tragică, fie bucuria frenetismului creației. E păcat că o asemenea carte pare a rămâne aproape necunoscută. Zic „păcat” întrucât Gavril Ciuban este printre cei mai buni poeți pe care i-am citi în ultima vreme”.

(Ghenceanu, Vasile Radu. *Gavril Ciuban – un poet mereu surprinzător*. Graiul Maramureșului, 10, nr. 2520, 25-26 iul. 1998, p. 3).

*„Am citit de mai multe ori cartea poetului Gavril Ciuban **Fântâna cu ghinturi** (apărută în 1996 la Ed. Jurnalul de Sighet). Am citit-o, recunosc, nu ca pe o carte oarecare, pe care o găsești în librării și pe care o parcurgi, limitându-te doar la bucuria lecturii, neîncercând să-i pătrunzi mesajul cu tot dinadinsul și expediind-o într-un raft de bibliotecă, de unde poate nu va mai coborî niciodată. Eram cumva avertizat de criticii literari. Laurențiu Ulici, într-un articol în România liberă din 21 noiembrie '92: Puternic interiorizat, cu o remarcabilă disponibilitate pentru trăirea în imaginar, Gavril Ciuban își caută nota personală în materie de exprimare poetică în chiar propria-i fire. Ori de poetul Ioan Moldovan în revista **Familia** (ianuarie '93): textele sale realizează un straniu mariaj între frustetea și asprimea unei experiențe de viață circumscrise naturii pe de o parte și iscusința procedurală în elaborarea poemelor, pe de altă parte, notația peisajului ori a faptului biologic intersectându-se cu sugestii culturale sau trimiteri livrești dintre cele mai neașteptate. Simțeam totuși că nu toate mecanismele poeziei lui Ciuban au fost deconspirate de critică. Ciuban scrie o poezie păstoasă care și-a propus să atingă totul, să învăluie totul într-o căutare aproape disperată a Sinelui. Ai senzația, citind unele versuri, că frângându-se, din ele ar curge sevele acumulate ca dintr-o coardă de vie tăiată primăvara. El creează decorul aproape realist, atent la nuanțe. Când cadrul este creat, în acel spațiu intră poetul. De jur împrejur, îngrămădită, recuzita. Peste barba lui Fidel Castro bucăți din zidul Berlinului. De la detașamentul de scribi până la*

șeful de boghiuri de la uzina de vagoane din Caracal. Cizme birghel, dromadere, epoleți, stele, petlițe. Grămezile de obiecte stau pregătite pentru momentul când poetul le va apuca, după necesitățile poemului, în noi și noi construcții, ca într-un joc incitant de LEGO. Pentru ce toate acestea? Pentru că autorul nu știe de unde eul lui va apărea. Îl simte aproape, dar el nu se lasă deconspirat. Se observă în arhitectura poemelor o dexteritate uluitoare în a amesteca ironia cu tragicul, în a plonja dintr-un plan în altul, când te aștepți mai puțin. Cu o măiestrie aproape hipnotică își fixează cititorul într-un anumit plan, iar pe când ai senzația ciudată că nimic nu se mai poate întâmpla, mută imaginea, rupe structura poemului propunând altceva. Poetul nu rămâne însă la un imaginativ ironic sau dramatic, ci îi dă lectorului și o temă de meditație însoțită parcă și de un zâmbet amar. „Na, ți-am făcut-o!” Ce mai face poetul? Intarsiază arhaisme într-un limbaj modern cu efectul diamantelor într-o lucrătură fină de argint. Deși efectul este vizibil, Ciuban se ține de firul îngust dincolo de care frumusețea s-ar sparge, s-ar surpa în autopastișă. Apoi propune împletirea ironiei fine cu derizoriul, subtilitatea cu locul comun, reușind astfel să dea strălucire metaforei care în poezia din **Fântâna cu ghinturi** este mai prezentă decât nasturii pe tunica soldatului, slujind-o „Și cu palmele precum lopețile/ aptepentru congrese”. Versurile lui Ciuban sunt ca niște fragmente de viață trase la xerox. Autorul este atent la toate, surprinzând cu bucurie de cronicar hârșăit în meserie tot ce în timpul lui și al altora s-a întâmplat și se întâmplă. Se simte în poezia lui Ciuban o voluptate distantă, aristocrată a căutării. Ai senzația că lumea este creată de poet, altfel nu-ți poți explica ușurința cu care el, poetul, se mișcă în ea. E ca în acareturile unui gospodar harnic și riguros care știe ordinea lucrurilor și pe care, dacă-l scoli la miezul nopții, se duce, fără lumină și îți aduce obiectul cerut”.

(Morar, Vasile. „La noi în poezie mâna de lucru este ieftină”. Glasul Maramureșului, 3, nr. 800, 20 nov. 1999, p. 2).

„Cartea *Versuri din proză*, Ed. Proema, Baia Mare, 2000, e o ciudată simbioză de texte poetice și povestiri abisale. Gavril Ciuban caută mai mult să se exprime decât să respecte rigoarea genurilor. Poeziile sunt notațiile deseori inspirate pe seama unei realități care se lasă traversată de mersul leneș al versului: „Stă la marginea neantului/ poemul nescris/ Și cântă./ nu l-ar sminti furtuna stihiiile/ dacă și-n vid s-ar putea/ petrece cutremur care să înșiruie/ pentru o lume negata/ de ducă nici de născare/ / lumina din valuri.../ / Iarna când oameni de omăt/ rodesc fluturi orbi/ / călăuze ale poemului nescris/ ce cântă fără trebuința alcătuirii/ pe creasta unei amintiri/ inventate/ zadarnic îl mai aștepți”. Unele texte sunt fulgurații pe teme inefabile, poezia e transparentă: „Enumerați ploaia citiți-i cu ele netrecute prin palme/ dar recapitulate chiar de ele/ / și îndesate în întunericul/ învățat pe de rost/ / până la uitarea sinelui/ pe sine călcând” sau „S-a făcut departe în domnișoara subțire/ cât o nuia/ / plutește în mănăstire/ ca-ntr-un acvariu”. Nici prozele nu sunt lipsite de poezie, multe secvențe sunt pagini de literatură autentică ce exprimă plonjarea în subconștientul în care metaforele și alegoriile dormitează în așteptarea peniței care să le disloce: „Un câine alb și neînsoțit, mai mult inventat decât aieva, se scufundă în spuma Vaserului. Din locul acela, a doua zi, avea să răsară soarele. Răsufând din greu colonia de mesteceni cu pielea jupuită mai avea olecuță până la casa cu ferestre topite...”

(Alui Gheorghe, Adrian. *Am văzut în lumea mea un înger dar nu știu să-l descriu*. Convorbiri literare, 134, nr. 9 (57), sept. 2000, p. 43).

„Citindu-i cartea *Versuri din proză*, Editura Proema, Baia Mare, 2000 înțelegi că autorul face parte dintre poeții buni și hăruiți, ale căror poeme spun ceva și cu folos în temele mari ale poeziei dintotdeauna. În comparație cu fluierătorii de ocazie prin poezia română, Gavril Ciuban e u harpist, cântăreț cu noblețe pe strune armonios acordate. S-adeverit astfel, mai cu seamă (și extins), în cărțile anterioare **Cultivatorul de pietre și tandra dihanie**, 1992 și **Fântâna cu ghinturi**, 1996, pe care le-a

contras într-o recentă antologie despre care am scris: **Poeme**, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2000.

În poemul liminar din **Fântâna cu ghinturi** citim că „Poetul înalță un zid apoi îl urmează”. Lectura versului acestuia mă duce cu gândul la mărturisirea de bătrânețe a lui Goethe către Eckerman, drept care literatura înseamnă o trudă fără preget toată viața, o ridicare continuă a unei pietre grele. Ideea revine, în alt fel, și în noua carte a lui Ciuban. El zice: „cuvintele scrise decuseară/ nu mai apucă dimineața”; „să lăsăm și altora afara/ măcar cum am găsit-o” (pag. 7); „nobila artă a mestecenilor/ de a lăsa urmași” (pag. 10). Notez aici, cum se vede, doar pagina căci cele mai multe poeme ale plachetei **Versuri din proză** sunt libere și fără titlu, larg respiratoare și surprinzătoare prin alăturări și sugestii. Autorul știe că „nici un mileniu nou/ nu-ți va da în plus/ altă mână” (talent, nu-i așa?) dacă n-ai din naștere și că „poetii/ cu fețe angelice și ochi asimetrici”, într-o lume mai bună și mai normală ca a noastră, ar putea proclama supranaturală literatura însăși. Toate acestea sunt obsesii și ficțiuni câtă vreme „valuri de întuneric jilav/ ridică troiene împotriva flăcării”.

De-ar fi să-l așezăm pe poet într-unul din tipurile de viziune asupra lumii propuse de esteticianul Liviu Rusu (în **Essai sur la création artistique**) eu cred că i s-ar potrivi tipul demoniac echilibrat drept care lumea e o armonie mai gravă, tensionată, mereu sub spectrul distrugerii începând cu lăuntrul („Gata cu traiul din ficțiuni/ vine îngerul”; „Fiecărui i-a crescut/ încă de la născare/ câte o lumânare la creștet” etc). Nimic – în poezia lui – nu e simpatetic, idealist, de beatitudine, de liniște eternă, potolită, chiar dacă în poemele sale Ciuban implică îngeri, mesteceni, fecioare, cuci; ele sunt doar noțiuni purtătoare de dramă, de destrămări sau de grave întrebări despre „gura lacomă a neantului”, despre „cum se scurtează oamenii/ anii”.

Fără îndoială, calitatea principală a poeziei lui Gavril Ciuban e puternica expresivitate al cărei „secret” îl dețin doar poezii de talent.

Placheta **Versuri din proză** include (cea mai mare parte, de altfel!) cum ar vrea să sugereze și titlul, proze scurte, șase la număr. Care

sunt, practic, poeme în proză, evocări fie ale unor imagini dintr-o natură primară, așa cum le-a crescut copilăria și amintirea, fie realități secvențiale dintr-o lume revolută sau întruchipări ale visului. Decelăm din aceste proze – cu fraze scurte, adesea, și cu nu puține inserții poetice – spiritul ironic al autorului, plăcerea amănuntului pitoresc, o știință a portretului (multinațional, să zic așa, ecumenic, de asemenea!), a bășcăliei subțiri. Prozele lui Ciuban, îmi dau seama acum, sunt momentele de răsuflu ale poetului, de tranziție din „starea schematică a dispoziției creatoare” la imagini clare din poezia autentică, născute din neliniștea sufletului. E posibil, zic, ca, prin proze, poetul să-și găsească un echilibru, o stare de ordine, o ieșire în fantast prin mici minciuni ale unor trăiri din odinioara magică, secvențe cu respirația scurtă.

Nu știu cum ar arăta un roman scris de Gavril Ciuban. Eu prefer poetul. Deocamdată, atât!”

(Ghenceanu, Vasile Radu. *Gavril Ciuban – „Versuri din proză”*. Graiul Maramureșului, 13, nr. 3271, 6-7 ian. 2001, p. 3).

„Gavril Ciuban, maramureșeanul de cin și vechime, s-a născut cu cinci decenii în urmă la Vișeu de Sus, o așezare de sub înălțimile ce veghează dinspre miazăzi ținutul păduros și tainic al Nordului românesc. Fără vreo premeditare și-a apropiat modelul ebruitos al scriitorului american: cutreierător în junețe de lung și lat de țară, meserii multe și variate, neastâmpăr, provocarea neconținută a nelimitelor, deopotrivă a mărginirilor ființei și lucrurilor în lume și vreme ale acesteia. Când nu te împaci cu drumul liniar, ursit capătului, alegi răscrucile, neprevăzutul și chemarea acestora, ademenirile, neîncheierile. Singura adăstare pe care, cum se vede, și-a dorit-o și în care isprăvește câte o postată, e aceea în teritoriul literaturii: interval de libertate, aici e locul potrivit spre a sfida țărnișurile, spre a te bucura încă de nelămurita, întunecoasa lor depărtare. Gavril Ciuban a debutat publicistic în revista **Cronica** (Iași, 1975), iar editorial după 1989 cu volumul **Cultivatorul de pietre și tandra dihanie** (Ed. Dacia, 1992), cartea obținând Marele Premiu

al Festivalului Internațional de Poezie de la Sighetu Marmăției (1992) și Premiul Salonului Național de Carte de la Cluj-Napoca (1993). Mai sunt **Fântâna cu ghinturi** (Ed. Jurnalul de Sighet, 1996) și antologia de autor **Poeme** (ed. Limes, Cluj-Napoca, 2000). Recent mi-au parvenit alte două cărți ale scriitorului: **Versuri din proză** (Ed. Proema, Baia Mare, 2000) și **Est** (Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2002), volum bilingv româno-italian (versiunea italiană aparținând Gabrielei Lungu). Despre poet, din câte am aflat, s-au exprimat elogios Laurențiu Ulici și, mai încoace, Ioan Flora (un „poet de excepție”, enunță acesta, remarcând în creația de ultimă oră a lui Ciuban „evitarea bine temperată a metaforei”). Regretatul critic vorbește despre calea de acces către sinea ființei, prin poezie, cu visătoria, nu doar cu rememorarea, iar Ioan Flora îi dădu dreptate: ar fi, după Gavril Ciuban, într-o proză din aproape borgesiana sa serie **Personaje anterioare** (vezi **Versuri în proză**) „un câmp mai puternic decât un pustiu”, amintirea, oare deja pustiite? Să credem totuși aceasta: „Da, cam asta e, un drum”, rememorarea fiind deja drumul pustiului, ființa închisă în anterioara ei ființare – ceea ce ai fost nu îngăduie viitorului tău să se mai arate, anteriorul nu permite ulteriorului să aleagă, nici un „purtător de reverii” nu va mai inventa acum „întâmplări care nu erau reale”. Ceea ce ai fost nu poate rosti cum decât atât: „Gata cu traiul din ficțiuni” (vezi **Reverii ulterioare**). Poezia ca „purtător al visului” („il portatore del sogno”), poezia, iată, ca reflexie de sine, în chip ironic însă doar o „relicvă obscură” a unui scris care am fost cândva, un scris care, probabil, vom fi cândva: „purtătoarea mănușilor albe din piele necunoscută/ a coborât dintr-o limuzină sumbră/ o seară întreagă toată viața a suit/ treptele de marmură roșie argintie întunecată/ / Pe purtătorul pălăriei cu boruri imense/ nu l-a mai ajuns/ / Două asteriscuri mai puteai desluși/ pe un papyrus învinețit/ urme de pași în șir indian/ relicve obscure ale unui scris/ dispărut” (Istoria poemului dispărut). Cu toată sila afișată față de „poezia leneșă” – existența aceea necontestată, dimpotrivă cântată, slăvită fără de temoare, o aventură nesocotită – Ciuban, am impresia, resacralizează totuși în **Est**, această îndeletnicire cu scriitura (un fel de „a doua venire”, cum o numește), meșterea

scriiturală (în fond o imolație erotică; nu mai puțin dramatică), ea îți arde „umbra până la scrum”: „A doua Venire l-a găsit reîncarnat/ în același poet din Balcani lângă fântâna cu/ ghinturi deflorând-o pe Ana/ pe catafalcul de probă/ / Din locul Mănăstirii țâșnea/ un izvor înnourat în lumină/ să-și ardă umbra până la scrum/ / pe când strămoșii trecuți prin trupuri fierbinți/ în urmași copiau sunetul ierbii/ ce se împletea singură în miazănoaptea/ / cuvintelor lui” (Istoria unui poet din Balcani). Așadar, am încredințarea acestui scrib poetic curat al Nordului, după probabila/posibila dispariție a poeziei, specia noastră să nu ajungă cumva – în absența spiritului și a literei ce-l va fi ivit – la ghearele picioarelor „dinapoi”, la șezutul hirsut fiindcă nu și-ar fi găsit niciunde așezarea? Ciuban scrie: „Când va dispărea poezia ca specie/ locuitorii aceluși timp/ / Cu sunetele neoprite în auz/ cu lumina terfelită de atâta întuneric/ / Subalternii aceluși timp / (de după dispariția poeziei ca specie) / / cu ghearele de la picioarele dinapoi/ sub șezuturile acoperite de păr” (După dispariția poeziei).

La Gv. Ciuban (mai sunt poeți la Maramureș, mai sunt încă în toată așezarea românească, fie în locuri, fie pe drumuri) supraviețuirea poeziei va fi însemnând supraviețuirea spiritului. Altfel, vorba aceea a lui Hölderlin, „la ce bun poeții?...”

(Brumar, A.I. *La ce bun poeții?...* Obiectiv, nr. 511, 28 iul. 2003, p. 6).

„Prin structura poeziei și prin idei, ascunse-n textura cuvântului, Gavril Ciuban este un neo-postmodernist. [...].

Poezie a eului însingurat suferind la orice atingere a acestei lumi neconcordante poetului, Gavril Ciuban construiește din metafore un univers intangibil în care „se aude” strigătul disperat: „Numai eu...” Numai poetul vede „întârziata tăcere a lucrurilor”, „străina cu aripi de ceară”, „înălțarea strigătului”, „povara amintirii”, întârziate înțelesuri, „marginea cuvintelor”, „îngeri sfâșiați de religii”, numai poetul poartă „muta întrebare în suflet: „Ești oare anotimp de te-am pierdut?”

Gavril Ciuban este un poet original – nu imită pe nimeni (păcat în care cad mulți dintre „poetii de azi”). El este însuși metafora pe care o dăltuiește în cuvânt, este expresia unei nesfârșite singurătăți a spiritului, căutând un punct de sprijin într-un univers haotic”.

(Manolache, Margareta. În: Ciuban, Gavril. *Tranșeea săpată de păsări* : (1972-1976). Baia Mare : Editura Proema, 2004, p. 83-84).

*„Mai hăt demult când l-am ascultat (apoi citit) pe Gavril Ciuban l-am admirat în taină, dar nu am încetat să fac ochii mari la metafora lui surprinzătoare. Îl mai vedeam și pe Laurențiu Ulici că se luminează la față când citea Ciuban, îmi ziceam că mă pot socoti un om fericit că poetul Ciuban îmi oferă prieteneasca sa lectură. Citind recenta lui apariție editorială **Tranșeea săpată de păsări** (Ed. Proema, Baia Mare, 2004), carte girată de două nume de prestigiu ale poeziei noastre (V. Latiș și V.R. Ghenceanu) m-am lămurit încă o dată că Gavril Ciuban are un timp al său interior, mari distilieri pentru cuvinte, care fac din osândita realitate clipe scumpe strălucite de ochiul stăpân pe un arhipelag doar de el știut. Din acea frământare nevăzută se naște poemul care intră în rezonanță și cu sufletul de piatră. Poetul Ioan Flora decupează din universul poetic la lui Ciuban un secret al creației: rememorarea pare a fi declanșatorul, indicatorul căii de acces înspre sine a acestui poet de excepție. Noua carte a lui Ciuban vine să argumenteze tocmai admirația mea de la începuturi pentru poezia lui deoarece ea cuprinde poeme scrise între anii 1972-1976. Ni se relevă un autor stăpân pe un univers poetic propriu, cu un limbaj dezinvolt, eliberat de orice emoție, de strâmtorare a eului poetic. Îl avea, undeva în față, ca model, pe Nichita Stănescu. G. Ciuban, încă de atunci, era un nume de excepție în poezia acestui spațiu, o „odihnă în țipăt” cum a spus Cezar Baltag. Este cartea unui poet care în tăcere și o nepermisă modestie stă alături de volumele unor confrăți care au făcut carieră zgomotoasă. Aș spune că gestul lui Ciuban de a tipări această carte vine să argumenteze că poetul nu a avut evoluție. El a fost poet mare din clipa în care a pus mâna pe condei. Da, Ciuban,*

pentru mine, este un poet de excepție. O conștiință lirică ce cutreieră spații originale”.

(Pârja, Gheorghe. *Gavril Ciuban în Tranșeea săpată de păsări*. Graiul Maramureșului, 17, nr. 4505, 22-23 ian. 2005, p. 5).

„GAVRIL(Ă) CIUBAN – dinspre începuturi la consacrare

Originar din fostul sat Vișeu de Mijloc, acum cartier al orașului, Gavril Ciuban nu mai este chiar un începător în tainele scrisului și ale poeziei. Prin activitate cenaclieră de peste zece ani la Vișeu de Sus, Borșa, Sighetu Marmăției, Baia Mare, prin participări active la festivaluri de poezie zonale și naționale, prin creațiile transmise nouă de unele publicații social-culturale și literare (Familia, Tribuna, Cronica, Transilvania, Steaua, Echinox, Pentru socialism), Gavril Ciuban ni se dezvăluie ca un statornic iubitor și creator de poezie.

De la primele creații (debut în 1975 la Familia) și până acum poetul a parcurs un drum sigur spre originalitate și individualizare îngroșând unele din trăsăturile inițiale (încifrarea expresiei, limbajul șocant prin noutate și îndrăzneală, metaforizare exacerbată...) și abandonând altele (interiorizare excesivă, spectaculosul nemotivat), rămâne constantă atitudinea de inadaptare și oarecare nuanță protestatară. Se remarcă o noutate în deschiderea universului poetic spre tematică socială. Permanențele au valoare incontestabilă, remarcată și de juriile festivalurilor la care autorul a participat în calitate de concurent și care i-au acordat premii, din categoria celor rezervate creatorilor nedebutați editorial, dintre care menționez aici:

Cicârlău, 1980, marele premiu „Vasile Lucaciu”;

Sebeș, Alba, 1982, premiul revistei Luceafărul, festivalul „Lucian Blaga”;

Ploiești, 1984, premiul I – „Nichita Stănescu”. [...].”

(Cenaclul literar artistic „Andrei Mureșeanu” Vișeu de Sus : patruzeci de ani de existență. Cluj-Napoca : Editura Grinta, 2008, p. 47).

„Nu-i niciun fel de noutate în ceea ce spun acum: Gavril Ciuban face parte din grupul celor trei-cinci poeți maramureșeni care vor rămâne în istoria literaturii. Ca să nu se înțeleagă cumva greșit, în respectivul grup îl includ și pe regretatul Ioan Alexandru, atât de aproape de sufletul maramureșenilor. Altfel era destul de greu să ajung la numărul acesta de poeți despre care se va vorbi și mai târziu. Gavril Ciuban, într-o jumătate de secol de existență, a scris foarte puțin. Poate că a scris mai mult, dar a fost deosebit de zgârcit cu tiparnița, spre deosebire de alți confrăți, care au publicat mai mult decât au produs. Dar, vorba lui Aurel Baranga, nu-i bine să-i judecăm pe scriitori, fie și numai pentru faptul că sunt singurele ființe pe care le așteaptă, inexorabilă, Judecata de Apoi. Parafrazându-l pe Ion Caraion putem afirma, fără teama de a greși: Ciuban vine în numele poeziei pe care n-a scris-o nimeni. Poezia lui dispune de o excelentă dexteritate verbală care atinge constant cotele sensibilității. Lipsită de metafore inutile, urcând mereu pe firul istoric al liricii adevărate, poezia lui Ciuban este o minunăție care nu se mai împlinește. Ea face deliciul cititorului pe care îl pune pe gânduri. [...].

Pentru a-și întreține bogata dotare imagistică, Gavril Ciuban e un neobosit căutător de situații pe care știe să le exploateze cu mult har, scoțând totul din ele, lăsând mereu impresia că este pe punctual să își creeze o a doua natură. Poate că, petrecându-și vremea cu oameni ca noi, are impresia că și-o risipește. Nu știu unde îl va găsi a Doua Venire pe poet. Poate, vorba lui, „în același poet din Balcani, lângă fântâna cu / ghinturi deflorând-o pe Ana / pe catafalcul de probă”. E treaba lui. Paradoxal, poezia, destul de tehnică, puternic șlefuită, e străbătută din când în când de o subtilă tristețe. Ironia, prezentă la tot pasul, nu poate acoperi tristețea poetului. Nici amara persiflare a lucrurilor sau stărilor omenești nu reușește camuflajul. Sincer mă bucur că în preajma noastră trăiește Gavril Ciuban, unul dintre cei mai importanți poeți ai generației sale.”

(Ciascai, Grigore. *Ispita lecturii*. Baia Mare : Proema, 2009, p. 200-201).

„Am descoperit recent doi poeți maramureșeni.

M-a năucit prietenia lor cu adânci rădăcini și valențe spirituale, așa cum reiese ea din cartea intitulată „Vasile Latiș și Gavril Ciuban în Viața de aer” (Ed. Grinta, Cluj-Napoca, 2009), volumul îngrijit de Gavril Ciuban, Nicolae Iuga și Marian Nicolae Tomi.

Dar mă pune pe gânduri și discreția nedreaptă în care trăiesc anumite spirite remarcabile. Sau poate că este o formă de (auto)protecție de care au nevoie plantele rare precum floarea cea de colț: „Desăvârșită discreție despre viața, despre moartea mea. Celelalte pot rămâne neschimbate” - își notase Vasile Latiș cândva (p. 9).

Vasile Grigore Latiș (1933-2007) a trăit mai toată viața în Maramureșul natal. Doar perioada studiilor clujene și bucureștene l-a ținut departe de munții săi cu păstori imperiali despre care a și scris nu numai în poezie ci și un doctorat („Păstoritul în Munții Maramureșului. Spațiu și timp” Tipografia Marco & Condor, Baia Mare, 1993). Către apusul vieții, după ce a fost mulți ani profesor la liceul din Târgul Lăpuș, a fost chemat să predea la Universitățile din Baia Mare și Oradea. A publicat mai multe cărți de versuri plus o sumedenie de articole în reviste de specialitate.

Gavril Ciuban (n. 1951), născut la Vișeu de Sus, este bibliotecar la Biblioteca Orășenească din Vișeu de Sus și de asemenea poet, membru alUSR.

[...] Mi-e greu să spun ce plăcută surpriză mi-a făcut acest volum descoperind, practic, doi oameni minunați, puțin cunoscuți și deplin ancorați în marea cultură și în spiritualitatea autentică, doi pontifi uitați într-o lume depărtată de prejudecățile mondene: „Filosofia și Poezia sunt cu totul deosebite; pe de-a-ntregul înrudite. Dar fiecare ține s-ajungă la Logos. Cum năzuiește uneori filosofia a ajunge la cel mai universal - original! Câteodată poezia, păstrându-l” (p.150) mai spune Latiș către final...”

(Vasileanu, Marius. Prietenia poezilor – mântuirea vieții de aer. Ziarul Financiar, [supl.] Ziarul de duminică, 9 sept. 2010).

„Gavril Ciuban își construiește universul liric cu tenacitatea constructorului de catedrale, cultivându-și „pietrele” cu răbdarea benedictivă a celor ce văd splendorile construcției încă din faza diurnă a proiectului. Poetul fuge de grandilocvență subminându-și intensitatea trăirii prin acea distanțare ironică de realitatea subsumată. Cu o recuzită postmodernă, Gavril Ciuban, poetul deplin e dimineața în rai, la amiază tot acolo, iar înspre seară noi nu mai știm unde este”.

(Vădan, Ion. În: Ciuban, Gavril. *Măine Ithaca*. Cluj-Napoca : Dacia XXI, 2010, cop. IV).

E. ICONOGRAFIE

În: Caietele Măiastra. Baia Mare, 1982, p. 38.

Graiul Maramureșului, 1, nr. 17, 19 aug. 1990, supl. Graiul de Duminică, p. 3.

Clipa, 2, nr. 10 (128), 17 ian. 1995, p. 3.

Almar (Sighetu Marmației), 2, nr. 2, ian. 1995, p. 6.

Jurnalul de Sighet, nr. 153, 22-28 ian. 1996, p. 7.

Archeus, 2, nr. 4-6, apr.-iun. 1996, p. 4.

Archeus, 1, nr. 1 (15), sept. 1997, coperta II.

Luceafărul, nr. 18, 13 mai 1998, p. 10.

Archeus, 2, nr. 2 (19), oct. 1998, p. 20.

Jurnalul de Sighet, nr. 299, 30 nov.-6 dec. 1998.

În: Un sfert de veac de poezie : Sighetu Marmației : Antologie de Vasile Muste. București : Editura Fundației „Luceafărul”, 1998, p. 63.

Limba Română, 10, nr. 3-5 (57-59), mart.-mai 2000, p. 159.

România km 0, 2, nr. 1-2 (3), ian.-aug. 2000, p. 96.

În: Temian, Laura ; Marinescu, Otilia ; Brezovszki, Ana-Maria. Autori maramureșeni : Dicționar biobibliografic aniversar. Baia Mare : Umbria, 2000, p. 9.

Archeus, 5, nr. 3 (28), dec. 2001, p. 72.

Archeus, 5, nr. 3 (28), dec. 2001, p. 92.

În: Mihali, Nicoară. Între râuri. Baia Mare : Editura Fundației Culturale „Zestrea”, 2001, p. 81.

Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 228, 4 iul. 2002, p. 7.

Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 348, 21 nov. 2002, p. 16.

Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 352, 26 nov. 2002, p. 7.

Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 536, 10 iul. 2003, p. 16.

În: Vancea, Echim ; Pârja, Gheorghe. Umbra noastră cuvântul : Serile de poezie „Nichita Stănescu” Desești 1979-2003. Sighetu Marmăției : Editura Echim, 2003, p. 41.

Glasul Maramureșului, 7, nr. 2107, 13 mart. 2004, p. 3.

Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 825, 22 iun. 2004, p. 5.

Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 903, 21 sept. 2004, p. 5.

Graiul Maramureșului, 17, nr. 4505, 22-23 ian. 2005, p. 5.

Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1144, 5 iul. 2005, p. 6.

Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1270, 29 nov. 2005, p. 6.

În: Petraș, Irina. Clujul literar : 1900-2005 : dicționar ilustrat. Cluj-Napoca : Casa Cărții de Știință, 2005, p. 33.

Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1456, 11 iul. 2006, p. 5.

În: Sasu, Aurel. Dicționarul biografic al literaturii române. Vol. 1: A-L. Pitești : Paralela 45, 2006, p. 351.

Informația zilei de Maramureș, 7, nr. 1835, 6-7 oct. 2007, p. 10.

Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 1933, 2-3 febr. 2008, p. 7.

Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2468, 31 oct.-1 nov. 2009, p. 7.

În: Latiș, Vasile ; Ciuban, Gavril. Vasile Latiș și Gavril Ciuban în Viața de Aer. Cluj-Napoca :Grinta, 2009, p. [76].

Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2626, 11 mai 2010, p. 9.

Graiul Maramureșului, 22, nr. 6127, 12 mai 2010, p. 4.

Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2677, 10-11 iul. 2010, p. 16.

Ziarul Financiar, [supl.] Ziarul de duminică, 12 aug. 2010.

PAGINI DE CORESPONDENȚĂ LITERARĂ

Dragii Anuale Ciubani
 Dumnezeu și alții (dar nu
 și cea de pe viață) ca să a Duș.
 Răsună în tăcere! Fiește, în serie
 câte cun pe ună jumoa lor
 O țară și scrierile caducitate:
 predicată. Este oare, mișcând
 voia de Dorel (Cherchez, și oricând?)
 A abrolit la Prsoo, și-au găsim
 ca student, cred că l-au tipat
 în ASTRA. Nu era reșor, prig
 șomă mea, care era o Chiristărie
 Din Tâmpii de lui. Dumnezeu să-l
 erte!
 Înta adora lui Pătru Istăta:
 str. Școala Arbore 5A Prsoo (Tel.
 Epitar el Duș. 198367)
 CD Anuale →

P.S. Înțucot sunt în curs
 de mutare, scrieți-mi
 pe adresa redacției: M. Sadova
 nr 3, Prsoo
 [A. J. Brumaru]

26 dec. 2000
Guraort

Dragul meu Gavril,

te felicit pentru noua ta carte de poezie care
este de orice timp în laboratorul din Guraort!

Au pot uita plimbările prin pădurile din munte Bărbui,
acolo unde te-am simțit ocazi, negre verde în frunze.
Mi-e dor de Viseu de Sus, de Borza, de pălincă
ta - făină, de zămeștoasă dulce la limbași, de săruri-
tatea ta de copil singuratic topit în noaptea.

La vârstă a celui 28° ai voi să vii pe la tine,
de aici și de me te-ai plătii.

Asta vârstă, în secolul nostru de câmpie sau fundată în
cazul cu simțea al lui Neînfrântă am avut mereu
și în timpul și să vine la tine: săpășca, blășca
minte, topirea voinței m-au trântit pe loc.

Nici azi n-o nins la câmpie - Măcar la voi
e zăpada?

Ce-ți mai face feciorul al talentat? Două fra-
teli pector? Și vâștat și-i dorce sărbători fe-
ricite. Cum în tre. - Familiei tale vă sic
la multe ani cu veselie, lucrare și sănătate!

Ce mai faceți, mai muntelăți?

La lucră-vedere,

P.S. În deminția asta am primit Nicolae Coandă

6 ian/2003,
de Boloțeni

Creționu

Dregă Gavril,

Ţi multumesc pentru cartea de poeme frumoase.
Ţi transmit pagina culturală a ziarului unde lucrez;
mi-am permis să inserez acolo o notă referitoare la EST.
La multi ani cu sănătate !

Nicolae Ceaușescu

Domnului Gavril Ciuban
 Atunci, în 1975
 Nr. 76
 Viteazul de jos
 1975
 Maramureș

București - 7 August 1999

Dragi prieteni Ciubanu,

Am o rugămintă și eu îmi amintesc cu mare plăcere momentele pe-
 laf trecute împreună. Am încercat să răzbind deocamdată un
 text stat închis în casă pentru a termina un eseu despre
 poezia lui George Almosino. În acest motiv, am gărit
 scrisoarea cu câteva zile mai târziu decât era normal,
 adică la câteva zile după scrierea ei.

De, puteți trimite texte pentru "Viața Ro-
 mânească". Eu am mai posibilitatea de a le publica
 numai în numerele de care răzbind. Fiecare redactor
 al "Vieții Românești" apare pe coperta a doua ca
 redactor responsabil de număr de trei ori în doi
 ani pentru că alcătuim numerele în ordine alfa-
 betică și la perioada de timp deduse din calcul
 ne vine rândul. Eu public pe 15 septembrie
 numărul meu număr și el de-acum este
 închis și se dactilografiază. Dar, dacă îmi
 veți expedia prin februarie niște texte bune,
 ele vor putea apărea prin mai - iunie anul viitor.

acortea Cit după difuzare, este problema

-1-

trambulină care ne administrează și a redactorului șef.
 Eu am fost secretar general de redacție și adjuncțiu apoi
 vreme de 7-8 ani, mi s-a făcut lehamite și am demisionat.
 Cred că noi, redactorii, am devenit neajudicat
 de lezení și de irresponsabili, că am afirmat prin a ne
 considera mai importanți decât revista și că în felul
 acesta am distorsionat-o. Hoi nu avem nici o dată fixă
 de apariție; or, difuzarea de aici începe...

Cu cele mai bune gânduri,
 al dumneavoastră

G. Ciuban

Cluj-Napoca, 14.02.1998

Dragă Fritene
Gavril Ciuban,

Ţi mulţumesc pentru uşor şi
pentru imitaţia de a răz cămăşti pe
voi acasă, gesturi care mă fac să vorbesc
că, totuşi, prietenia se leagă uşor dar
se desface greu (sau, aşa ar trebui să fie).
Totodată, am primit prin intermediul
lui Nicolae Coandă şi cartea de la bucuria
Terre. Împădurat, mai mult decât
interesant, ba chiar mai mult decât
aflat. La voi se împădură cere. Terrey
se îi transmită salutul meu, ca alături
cu umbra şerpelui călător, şi să-
confroni venirea noastră la festival.
Sper din toată inimă să ne revădăm
săptămâni, să am bucuria de a cămăşti

familia. Mai ales pe Gabriel, desigur
care mi-ai scris la București, pentru
că, astăzi, sunt mult mai apropiat
ca vârstă de el decât de tine. Dar
nu-l bai, îmbrățișăm și noi!

Aș fi (la fel) de bucuros dacă, din
când în când, mi-ai trimite rețete, cărți
& etc. pentru a mai afla ce se mai
întâmplă în zona voastră. Nu știu dacă
primiți revista „Romuni” care apare în
Cradova. Dacă nu, ar fi un semn
pentru a repara situația.

Te și familiei tale, prietenilor și
celor dragi, vă doresc toate sănătatea,
bucuri și norocul stabilității.

Te îmbrățișez cu prietenie,
Nicolae Faurca

Cînd credeam ei că-s păduri

Vădici și lui Gavril Ciuban

Smulgera noastră olină siml pădurii, pe o ploaie
 mocănească de vază, cum ei smulge cu cleștele
 venicele pînă la gîmbul de lemn,
 Făina, Botiza, Bărdăn, Cozia,
 Spuna, Bărdă, cum e în cerbii
 „Cînd credeam ei că-s păduri“?

Cînd m-am tuzit olină, gîjit și în tîmpa
 curată, nici nu ptiam stăci
 am auzit cleștele făcînd, iar lăbii acia de-asa
 dăcîm au fost calzi, ozo cum spunea,
 pe 120000 lei, mi le-a obștial
 de sub pînăle apii,
 lăbii acia certificati, cu usturi și mîștigi.

Leamul, mi le dăguri, cu blăni țesă țîmă,
 stîmă și vazăle și truci, în spatele platformei albatre,
 săceam acolo aproape nemăștigi, ca o gîmbă de corp helveta;
 pînă cantonele apăsău fancei, murea, cu desăgi în spina;
 talare pe cîte un cel murg și murea ozo, olină seam,
 (pentru noi fance de nici o mîșă)
 ca oștial dăcîm se 13000 olină pînă,
 fance păduri, fance floare de colț.

Cînd m-am tuzit olină, pînăpăt bîrdă,
 cu tîmpa curată și fancele acia și gîmbă,
 cînd am pînă:
 cum e în cerbii „Cînd credeam ei că-s păduri“?

27 august, 2000.

[Ioan Flora]

Dragii nostri prieteni,

București 10 iulie 1990

Eu mare drag am citit și recitat scrisoarea voastră care ne-a emoționat și ne-a readus aproape la viață, de care se trăgea imaginea voastră. Căndu-mă rugați pe mine să vă răspund pentru că eu aș reveni din Grecia foarte obosit, și chiar de la două și a început repetițiile cu noul regizor. El a fost plecat mai bine de trei săptămâni și a muncit din greu, pe săptămânile cele mai mari, într-o rutină cu care nu era obișnuit. Uneori dura plecarea de dimineață până noaptea târziu, și întors la hotel se regăsea singur, într-o lume străină, fără cineva cu care să schimbe o vorbă pe limba lui. El s-a întors duminică și deja luni a început repetițiile. Eu altă mai mult a resimțit nevoia de a se odihni și de a-și liniști sufletul. În primul rând ne-am gândit la voi, ca la o cauză de liniște, de echilibru, de armonie, la sufletele voastre curate de a căror apropiere noi avem altă nevoie. Credem și sperăm că voi să lăsați de pe acolo ace rămasoare schimbate, ca modelul idealizat pe care noi ni l-am conștient în memoria noastră.

Ne-am gândit împreună, foarte mult la perdutele atât de verde de acolo, la nequilele care alungau printre munti, la gustul corcubului, la pământ, la cășperci și la asfide, simțim în mâni miresmele de fum al dolei de la Păpănteni, miresmele de lemn umed, aerul umed și proaspăt, figurile atât de pitorești, fiecare un personaj în sine; am fost atât de fericiți atunci!

Astăzi de multe s-au schimbat în jurul nostru, sămenii, raporturile dintre ei, ni s-au clătinat multe convingeri în ultima vreme, încăt eu greu încercăm multe convingeri în să păstrăm ceva curat și neclintit, ca o modalitate de a rezista.

Am fost foarte înțeleșiți de a în primul rând regăsim-ne noi doi, și în nevoia vitală de a ne purifica, de a ne sustrage de la călătorie această orag, ne-am gândit la voi, la Nordul îndepărtat, de la Văcu în sus, pe Wasser.

Eu dorirea că nu putem veni dintr-un alt de curând din spicina lui Căndu, vă spunem că vom ajunge S.A.R., de data aceasta, la sfârșitul lunii august.

Sperând că scrioarea noastră vă va găsi în sănătate, vă căută și armonie pe tot; vă îmbrățișăm cu drag.

Cristina și Căndu [Căndu Moldovan]
măști roșii.

aria gălinei parlovna pentru tãvarãs
polcornic cocosenko

În bătătura casei lui gavril ciuban
soarele te găsește mereu oriunde
ai mîta mîasa la umbrã; pînã pãcã
pisica vasilã se lasã tãvãlita strãnuic
de soare, o pace pãcã si liniștitã
stãruie lãngã paharele cu horicã
lãngã gãturile noastre fericite
la doar douã ceasuri de anotimpul
amiezii, si peste tot acest tablou
pastelat si lãșelãtor ne reteazã
liniștea ariã gãlinei parlovna
cãtre tãvarãs polcornic cocosenko
semu cã si dõbitoacele luptã
pentru o vintã mai hotãrãtã.
adicã: japeã.

Paul Vericius

Vișeu (în curtea casei lui
Gavril Ciuban)
aug. '000

LAURENȚIU ULICI

Confort Procust

lui Gavril Ciuban,
Anunții tale și,
mai ales, atâtea și
mai mult decât mai
ales lui Gabriel,
ca speranța unei
revederi în 2020,
prietene lui
Helena

AMBASSADE DE FRANCE
EN ROUMANIE

Bucarest, le 16 mars 1992

L'Attaché de Défense

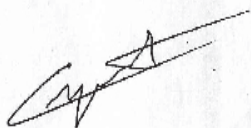
Colonel René CAGNIAT

Cher Monsieur CIUBAN, *Chère Madame*

Merci encore ainsi qu'à votre épouse pour votre accueil remarquable. J'ai trouvé dans votre maison l'hospitalité roumaine dans ce qu'elle a de plus attentif et de plus généreux. Faut-il ajouter que j'ai été sensible à votre œuvre poétique ? Je suis sûr que votre recueil de poèmes recevra l'accueil qu'il mérite et que votre œuvre, mûrie dans un si beau pays et nourrie à ses racines, sera reconnue et appréciée.

D'ailleurs, quand je reviendrai vous voir, mon roumain sera bien meilleur et je pourrai beaucoup mieux comprendre votre poésie.

Veuillez agréer, Cher Monsieur Chère Madame, l'expression de toute ma reconnaissance et de toute mon amitié.

FILE DE ALBUM

Părinții Gavrilă și Maria cu cei doi frați Vasile și Ion (1968)

Cu Laurențiu Ulici, Lucian Perța și Adrian T. Mandric
(anii '80)

La o șuetă cu regretații prieteni dragi: Ovidiu Iuliu Moldovan și Radu Anton Roman (În Poiana Novăț, anii '90)

Cu Echim Vancea, Gheorghe Mihai Bârlea, Ion Ardeleanu-Pruncu și Nicolae Iuga (Lansarea vol. Fântâna cu ghinturi la Librăria „Lucașfăru”)

Alături de Radu Săplăcan și Valer Griga la Serbările Vișeului - 2001

Fiica Otilia și Ioan Groșan, într-un plan mai îndepărtat, la Tabăra de Literatură de pe Vaser (2001)

La Tabăra de Literatură de pe Vaser (Poiana Novăț – 2002) cu: Dan Banciu, Dan Doman, Gellu Dorian, Liviu Papuc, Lucian Peța, Radu Săplăcan, Valeriu Sabău

Lansarea volumelor Poeme și Versuri în proză la Casa de Cultură Vișeu de Sus (2002), cu prietenii: V. Latiș, R. Săplăcan, M. Petean, V. Griga, L. Peța și L. Petrovan

Lansarea volumului Est în holul Prefecturii (2002),
cu Viorica și Cătălin Cherecheș și Ananei Gagniuc

Discutând cu poetul Ioan Flora (2003)

Cu regretatul actor și prieten – Ovidiu Iuliu Moldovan (2004)

La Radio Sighet cu Vasile Muste și Ioan Pinte (2005)

Evocare Ioan Flora la Primăria Vișeu de Sus, lângă M.N. Tomi și Lucian Perța (2005)

Lângă primarul Vasile Ciolpan, Iuliu Copândeian, Mihai Dăncuș și Marian Nicolae Tomi (la dezbaterea de la Muzeul de Istorie și Etnografie Vișeu de Sus cu ocazia Zilei Internaționale a Muzeelor - 25 mai 2007)

Prof. Gavril Ciuban (bibliotecar-responsabil la Biblioteca Orășenească Vișeu de Sus) cu soția Lidia și copiii - Gabriel, Otilia, Radu-Anton și Ovidiu-Alexandru (2007)

Cu pr. Vasile Luțai, M. Petean și Iurii Pavliș la Uniunea Scriitorilor – Filiala Cluj (2008)

Cu Ion Burnar, M.N. Tomi și N. Iuga la lansarea volumului Vasile Latiș și Gavril Ciuban în Viața de Aer (Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” – 2010)

CUPRINS

Tandrul culegător de cuvinte / Marian Nicolae Tomi	5
Bărbatul tuturor anotimpurilor și ultimul dezertor din lagărul destinului! / Echim Vancea	8
A. Repere biografice	9
B. Bibliografia selectivă a operei	20
C. Referințe critice despre autor și operă. Mențiuni, consemnări ..	57
D. Din referințele critice despre autor și operă	78
E. Iconografie	103
Pagini de corespondență literară	105
File de album	118